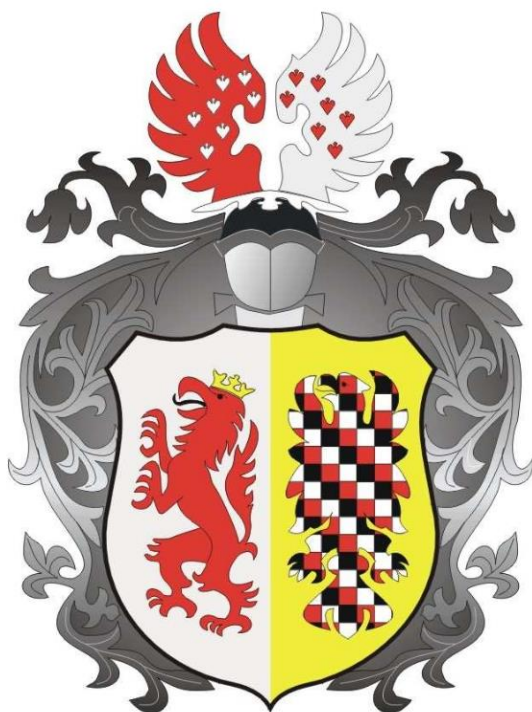

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XVIII/181/16
Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim
z dnia 31 marca 2016 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI NA LATA 2016-2023

LWÓWEK ŚLĄSKI 2016r.

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
1.1 STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI	5
1.2 ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI	5
1.3 ORGANIZACJA PRAC NAD STRATEGIĄ	6
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI	6
2.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY	6
2.1.1 Historia rozwoju gminy i miasta.	6
2.1.2 Położenie gminy Lwówek Śląski.....	8
2.1.3 Podstawowe informacje o stanie gminy.....	11
2.1.4 Sytuacja demograficzna.....	13
2.1.5 Środowisko przyrodnicze i warunki naturalne.....	15
2.1.6 Planowanie przestrzenne w gminie	19
2.2 USŁUGI SPOŁECZNE DLA MIESZKAŃCÓW	20
2.2.1 Edukacja.....	20
2.2.2 Ochrona zdrowia	23
2.2.3 Rynek pracy	24
2.2.4 Pomoc społeczna	25
2.2.5 Bezpieczeństwo publiczne.....	27
2.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	29
2.3.1 Infrastruktura komunikacyjna	29
2.3.2 Gospodarka wodno ściekowa.....	31
2.3.3 Sieć gazowa i ciepłownicza	34
2.3.4 Energia elektryczna.....	34
2.3.5 Gospodarka odpadami komunalnymi.....	34
2.3.6 Tereny inwestycyjne	36
2.3.7 Gospodarka i przedsiębiorczość	36
2.3.8 Surowce mineralne.....	37
2.4 ROLNICTWO I ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	38
2.4.1 Charakterystyka rolnictwa	38
2.5 KULTURA, DZIEDZICTWO, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	40
2.5.1 Obiekty dziedzictwa kulturowego	40
2.5.2 Kultura	44
2.5.3 Sport i rekreacja.....	47
2.6 Atrakcyjność turystyczna gminy.....	47
2.6.1 Infrastruktura turystyczna	53
2.6.2 Baza noclegowa	57
3. DIAGNOZA OPINII PUBLICZNEJ	58
3.1 ANALIZA SWOT	59
3.1.1 Podsumowanie analizy SWOT	64

3.2	MISJA GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI	65
3.3	WIZJA GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI	66
4.	OBSZARY I CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI	67
4.1	CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU I - ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH DLA MIESZKAŃCÓW.....	68
4.1.1	Cel operacyjny: Tworzenie nowoczesnego środowiska edukacyjnego.....	69
4.1.2	Cel operacyjny: Poprawa ochrony zdrowia.	71
4.1.3	Cel operacyjny: Dostosowanie pomocy społecznej do istniejących potrzeb, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i promocja zatrudnienia	72
4.1.4	Cel operacyjny: Poprawa bezpieczeństwa publicznego	73
4.2	CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU II - POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, ROZWÓJ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	75
4.2.1	Cel operacyjny: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez prowadzenie polityki proinwestycyjnej, zapewniającej zrównoważony rozwój gospodarczy.....	75
4.2.2	Cel operacyjny: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.	78
4.3	CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU III - WZMOCNIENIE WSPÓLNOTY MIESZKAŃCÓW, BUDOWANIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	81
4.3.1	Cel operacyjny: Budowa infrastruktury służącej rolnictwu i obszarom wiejskim.....	82
4.3.2	Cel operacyjny: Działania edukacyjne na obszarach wiejskich - kształtowanie świadomości i tożsamości kulturowej, powrót do tradycji.....	83
4.4	CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU IV - INWESTOWANIE W INFRASTRUKTURĘ KULTUROTWÓRCZĄ, SPORTOWĄ I REKREACYJNĄ JAKO WARUNEK ROZWOJU TURYSTYKI.....	84
4.4.1	Cel operacyjny: Rozwój i uatrakcyjnienie bazy i oferty kulturalnej	85
4.4.2	Cel operacyjny: Uatrakcyjnienie oferty turystycznej.	87
4.4.3	Cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury sportowej.	89
4.4.4	Cel operacyjny: Kształtowanie i promocja postaw prozdrowotnych i kultury fizycznej oraz edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.	91
5.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	92
6.	ZBIEŻNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII Z WEWNĘTRZNYMI I ZEWNĘTRZNYMI OPRACOWANIAM I STRATEGICZNYMI.....	92
7.	WDRAŻANIE I MONITORING STRATEGII	93
8.	SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	95
9.	BIBLIOGRAFIA	97

Wykaz skrótów używanych w tekście:

ANR – Agencja Nieruchomości Rolnych,
ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
BOŚ – Bank Ochrony Środowiska,
CIS – Centrum Integracji Społecznej,
DPS – Dom Pomocy Społecznej,
DSDiK – Dolnośląska Służba Dróg i Kolei,
Euroregion Nysa - euroregion obejmujący trzy obszary przygraniczne położone u styku granic Polski, Czech i Niemiec,
FOGR - Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych,
INTERREG - Program Współpracy Polska – Saksonia 2014-2020,
ICT – technologie informacyjne i komunikacyjne,
LGD – Lokalna Grupa Działania,
LTR – Lwóweckie Towarzystwo Regionalne,
MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej,
MGOPS – Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
NFOŚ – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska,
MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
MONAR - Stowarzyszenie MONAR - Profilaktyka, Leczenia i Terapia Uzależnień,
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
OSP - Ochotnicza Straż Pożarna,
PAI – Program Aktywizacja i Integracja,
PCE – Powiatowe Centrum Edukacji,
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
PliWROW - Punkt Informacji i Wspomagania Rozwoju Obszarów Wiejskich
PiMBP – Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna,
POLTEGOR-INSTYTUT Instytut Górnictwa Odkrywkowego,
POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna,
PPP – Partnerstwo Publiczno – Prywatne,
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
PSIG – Powiatowe Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych,
PUP – Powiatowy Urząd Pracy,
PWik – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu,
RPO – Regionalny Program Operacyjny,
TFOGR – Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych,
UE – Unia Europejska,
WODR – Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
ZOI - Zachodni Obszar Integracji,
ZOZ – Zespół Opieki Zdrowotnej,
ZUS - Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
Związek Gmin „Kwisa” – związek gmin skupionych wzdłuż rzeki Kwisy i Bobru,

1 WPROWADZENIE

1.1 STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Lwówek Śląski to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju gminy i przyjmujący takie kierunki oraz priorytety działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Ustalenia zawarte w strategii rozwoju stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego.

Świadomy wybór działań, które uruchomią szereg korzystnych zmian i impulsów rozwojowych, umożliwi wykorzystanie atutów i szans Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Strategia jest doskonałym narzędziem porządkującym priorytety planowanych zadań. Ważnym etapem budowania tego dokumentu był proces uspołecznienia poprzez zaproszenie mieszkańców do wspólnej pracy warsztatowej i późniejsze konsultacje planowanych rozwiązań. Doświadczenie mieszkańców i znajomość problemów oraz zasobów występujących na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski stanowi najcenniejsze źródło informacji. Wspólna diagnoza, określenie potrzeb i możliwości sprawia, iż dokument osiąga status oddolności i partycypacji społecznej, tak niezwykle ważnej w pełnieniu misji samorządu, jaką jest zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności.

Sukces tej strategii będzie determinowany zdolnością do wzajemnego porozumienia, radzeniem sobie z różnicami interesów poszczególnych grup, wspólnym i jednoznacznym definiowaniem problemów oraz celów, a ostatecznie realizacją wspólnych przedsięwzięć. Realizacja strategii będzie dokonywała się w dynamicznym otoczeniu ulegającym przekształceniom. Nie wszystko można przewidzieć z dużym wyprzedzeniem i precyzją. Dlatego, już dziś należy założyć, iż strategia powinna być traktowana elastycznie, jej założenia powinny być stale monitorowane i korygowane w zależności od zmieniających się warunków. Wokół jej ustaleń koncentrują się działania władz samorządowych, zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańców gminy oraz tworzenia sprzyjających podstaw dla dalszego rozwoju gospodarczego.

Głównym celem opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lwówek Śląski w horyzoncie 2016-2023 jest zaplanowanie, a następnie konsekwentne realizowanie działań, zmierzających do zapewnienia jej harmonijnego rozwoju. Posiadanie takiego dokumentu umożliwi skuteczniejsze aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację inwestycji, w tym o fundusze z Unii Europejskiej.

1.2 ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Lwówek Śląski na latach 2016-2023 oparto na następujących założeniach:

1. proces planowania strategicznego:
  - analiza barier w realizacji strategii,
  - identyfikacja zadań strategicznych,
2. dostosowanie zapisów strategii do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych:
  - funkcjonowanie Polski w Unii Europejskiej,
  - wymogi funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w nowym okresie programowania 2014-2020,

- założenia planów rozwoju na szczeblu krajowym (Narodowy Plan Rozwoju),
  - regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020),
  - zmiany w najbliższym otoczeniu (Powiat Lwówecki, sąsiednie gminy),
3. aktywizacja i kontynuacja współpracy środowisk lokalnych gminy - zastosowanie zasady partnerstwa lokalnego w procesie planowania rozwoju gminy.

1.3 ORGANIZACJA PRAC NAD STRATEGIĄ

Kierując się przekonaniem, że nie wolno decydować o rozwoju gminy bez udziału społeczności lokalnej, Burmistrz Gminy i Miasta Lwówek Śląski postanowił zaprosić do zbudowania założeń i głównych celów niniejszego dokumentu samych mieszkańców - reprezentujących trzy sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy.

Ponieważ to ludzie tworzą główny kapitał, i to od ich potencjału zależy rozwój gminy, intencją władz samorządowych było pozyskanie jak największej liczby osób zaangażowanych w proces budowania swojej „małej ojczyzny”.

Taki oddolny sposób budowania strategii, w którym to sami mieszkańcy określają społeczne potrzeby i problemy, szacują zasoby, jakimi się dysponuje i szanse, z jakich można skorzystać wydaje się najlepiej służyć interesom gminy. Wiedza, doświadczenie i zaangażowanie ludzi pozwala dać gwarancję opracowania strategii na miarę potrzeb i możliwości.

Do wykonania konsultacji społecznych, przeprowadzonych w formie warsztatów strategicznych niezbędny stał się udział zewnętrznych ekspertów w dziedzinie budowy planów strategicznych.

Wyłoniony został podmiot odpowiedzialny za przygotowanie i opracowanie części diagnostycznej Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Lwówek Śląski - Fundacja Partnerstwo Izerskie Bogactwem Trójgranicza. Moderatorem warsztatów była Pani Jadwiga Olszowska – Urban, ekspert Partnerstwa Lokalnego i Komunikacji Społecznej, której zadaniem było przeprowadzenie 6 warsztatów strategicznych i opracowanie materiałów powstałych w trakcie warsztatów i na ich podstawie opracowanie części diagnostycznej strategii.

Dalsze prace nad Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2016-2023 kontynuował zespół zadaniowy powołany Zarządzeniem Burmistrza Gminy i Miasta Lwówek Śląski Nr OR.0050.4.2016, z dnia 18 stycznia 2016 r.

2 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI

2.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY

2.1.1 Historia rozwoju gminy i miasta.

Gmina Lwówek Śląski położona jest w południowo-zachodniej części Dolnego Śląska. Geograficznie obejmuje fragmenty Pogórza Kaczawskiego i Pogórza Izerskiego, które rozdziela rzeka Bóbr. Na przestrzeni wieków obszar obecnej Gminy Lwówek Śląski wchodził w skład różnych organizmów państwowych. Pod

koniec X wieku znalazł się w granicach piastowskiej Polski, a następnie od czasów rozbicia dzielnicowego zapoczątkowanego w 1138 roku znajdował się w granicach różnych księstw piastowskich, w tym, między innymi księstwa jaworskiego i jaworsko-świdnickiego. W 1392 roku Lwówek Śląski i okoliczne wsie przeszły pod bezpośrednie władanie Czech, a po 1526 roku - Habsburgów. W XVIII wieku, po klęsce Austrii w wojnach śląskich ziemie te przeszły pod panowanie Prus, a w drugiej połowie XIX wieku po zjednoczeniu Niemiec przez Prusy znalazły się w granicach państwa niemieckiego. W 1945 roku, po zakończeniu II wojny światowej, ponownie Lwówek Śląski i okolice podobnie jak cały Dolny Śląsk ponownie znalazł się w granicach państwa polskiego.

Położony nad rzeką Bóbr Lwówek Śląski zalicza się do grupy najstarszych śląskich miast. Pierwotnie istniała tu osada, która swój szybki rozwój zawdzięczała korzystnemu położeniu przy ważnym średniowiecznym szlaku handlowym zwanym Wysoką Drogą lub Via Regia, łączącym Europę Zachodnią z Rusią Kijowską oraz eksploatacji złota w okolicy. Już w 1209 roku książę wrocławski Henryk I Brodaty miał nadać nadbodrzańskiemu osadzie przywileje, między innymi mili piwnej, uprawnienia rybołówcze i niższego sądownictwa, a w 1217 roku prawa miejskie na wzór miasta Magdeburg. Była to jedna z pierwszych lokacji miasta na prawie niemieckim na Śląsku. Lwówek Śląski szybko stał się jednym ze znaczących ośrodków miejskich w regionie. Jeszcze w XIII wieku swoje placówki założyli tu franciszkanie i joannici. W 1243 roku książę Bolesław Rogatka zorganizował we Lwówku Śląskim pierwszy turniej rycerski na Śląsku. W drugiej połowie XIII wieku, miasto przez kilka lat było stolicą samodzielnego księstwa, obejmującego okręgi Lwówek Śląski, Wleń, Jelenia Góra i siedzibą księcia Bernarda, tytułującego się „księciem Śląska i panem Lwówka”. Po jego śmierci wchodziło w skład najpierw księstwa jaworskiego, a następnie świdnicko – jaworskiego. W 1329 roku liczba mieszkańców „Lwiewo Grodu” sięgała ponad 11 tysięcy, co stawiało miasto w gronie najludniejszych ośrodków miejskich na Śląsku. W miarę wyczerpywania się okolicznych złóż złota podstawą utrzymania mieszkańców stały się: handel, rzemiosło (głównie tkactwo, sukiennictwo) oraz obróbka kamienia budowlanego. Do rozwoju miasta w XIV wieku przywiali się kolejni piastowscy książęta, nadając mu szereg przywilejów, w tym organizowania targów i jarmarków, handlu solą czy bicia własnej monety. Ten ostatni przywilej lwówieccy mieszczaństwo otrzymali od księcia jaworskiego Henryka I w 1327 roku.

Kolejne dziesięciolecia to pomyślny okres rozwoju miasta, którego nie przerwały ani wojny husyckie, ani kataklizmy. W XV – XVI stuleciu liczba ludności wahała się od 4 do 6, 5 tysięcy. XVI wiek to czas reformacji, która dosyć szybko zwyciężyła we Lwówku Śląskim, a jego mieszkańcy przeszli przede wszystkim na luteranizm. Także w tym wieku miała miejsce renesansowa przebudowa miasta. Na początku XVII wieku Lwówek Śląski liczył około 7000 tysięcy mieszkańców i był ważnym ośrodkiem produkcji i handlu sukniem. Niestety, wojna trzydziestoletnia w latach 1618 – 1648 położyła kres świetności miasta. Walczące strony wielokrotnie pustoszyły miasto, które wyludniło się i uległo poważnym zniszczeniom. Wojna negatywnie odbiła się na kondycji ekonomicznej miasta, upadło rzemiosło i handel. Według szacunków liczba mieszkańców po zakończeniu wojny spadła do zaledwie 960! Z 450 mistrzów sukienniczych działających przed 1618 rokiem, w 1654 roku pozostało zaledwie 14.

Po tym kataklizmie wojennym Lwówek Śląski już nigdy nie powrócił do czasów swej świetności. Wegetujące miasto w XVIII wieku, w wyniku trzech wojen śląskich znalazło się w granicach państwa pruskiego. Jego ówczesny monarcha Fryderyk II Wielki kilka razy kwaterował we Lwówku Śląskim, między innymi w nieistniejącym już reprezentacyjnym, renesansowym budynku, który później nazwano „Hotel du Roi”. Stał on w południowej pierzei rynku pod numerem 188. W dniach 21 – 23 sierpnia 1813 roku w nadbodrzańskim grodzie przebywał sam cesarz Francuzów Napoleon I Bonaparte. W dniach 21 i 29 sierpnia pod Płakowicami (obecnie część Lwówka Śląskiego) stoczone zostały dwie bitwy pomiędzy siłami napoleońskimi i koalicji prusko – rosyjskiej. W drugiej połowie XIX wieku o Lwówku Śląskim głośno było ze

względu na słynne koncerty z udziałem takich wirtuozów muzyki jak Ryszard Wagner, Franciszek Liszt, Hector Berlioz czy Hans von Bülow. Odbywały się one w pałacu książęcym powstałym w latach 1850 – 1852 we Lwówku Śląskim, a ich organizatorem był znany miłośnik muzyki i właściciel rezydencji książę Fryderyk Konstantyn von Hohenzollern-Hechingen. W pałacu mieści się obecnie Urząd Gminy i Miasta. Pod koniec XIX wieku i na początku XX wieku Lwówek Śląski otrzymał połączenia kolejowe ze Złotoryją (1884 r.), Gryfowem Śląskim (1885 r.), Zebrzydowa (1904 r.), Jelenia Górą (1909 r.). U schyłku XIX wieku Hochbergowie wybudowali na terenie dawnego zamku browar. Powolny rozwój miasta przerywa kolejny kataklizm wojenny. Ostatnie miesiące II wojny światowej nie oszczędziły Lwówka Śląskiego. W lutym 1945 roku miasto zdobyły oddziały radzieckie z 3 Armii Panczernej Gwardii 1 Frontu Ukraińskiego. W wyniku ustaleń konferencji poczdamskiej Lwówek Śląski powrócił w granice państwa polskiego. Ludność niemiecka zamieszkująca dotąd te obszary została przesiedlona do Niemiec. Jej miejsce zajęli Polacy, głównie z Kresów Wschodnich i Polski centralnej. Osiedliło się tu też wielu osadników wojskowych. Do 1975 roku był stolicą powiatu lwóweckiego. Od 1999 roku ponownie jest siedzibą władz powiatowych.¹

2.1.2 Położenie gminy Lwówek Śląski

Gmina położona jest w województwie dolnośląskim, obejmuje obszar 239.9 km² i jest największą gminą województwa dolnośląskiego.

Gmina Lwówek Śląski posiada charakter gminy miejsko-wiejskiej.

Lwówek Śląski jest siedzibą powiatu lwóweckiego w skład, którego wchodzi gminy:

- Lwówek Śląski,
- Gryfów Śląski (od zachodu),
- Lubomierz (od południa),
- Wleń (od południa),
- Mirsk (od południa).

Rysunek 1. Położenie gminy Lwówek Śląski w powiecie lwóweckim

Źródło: PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI, Eko – Efekt Sp. z o.o.

Gmina Lwówek Śląski położona jest w północnej części Sudetów Zachodnich. Na terenie gminy znajdują się dwa mezoregiony: Pogórza Kaczawskiego i Pogórza Izerskiego. Pierwszy składa się z czterech mikroregionów: Doliny Bobru, Wzniesień Płakowickich, Rowu Zbylutowa oraz Pogórza Bolesławieckiego. Mezoregion Pogórza Izerskiego składa się natomiast z trzech mikroregionów: Niecki Lwóweckiej,

¹ Opracowanie Lwóweckie Towarzystwo Regionalne

Wzniesienia Gradowskiego i Wzgórza Radomickiego. Na terenie Gminy przeważa powierzchniowo lewa część dorzecza Bobru. Najważniejszymi dopływami rzeki Bóbr są rzeka Srebrna, Płuczka, Rakówka, Widnica, Bukownica oraz Chmielowski Potok.²

Terytorium gminy obejmuje miasto Lwówek Śląski i 28 sołectw.

---

² Dane z Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lwówek Śląski oraz Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lwówek Śląski

Rysunek 2 Mapa Gminy i Miasta Lwówek Śląski

Źródło: Statut Gminy i Miasta Lwówek Śląski

Tabela 1 Powierzchnia miasta i sołectw Gminy Lwówek Śląski

Lp.	Nazwa Sołectwa	Powierzchnia sołectwa w. [ha]	Udział Sołectwa w %
1	Bielanka	713,08	2,98
2	Brunów	275,41	1,15
3	Chmielno	863,80	3,60
4	Dębowy Gaj	1045,69	4,36
5	Dłużec	1519,11	6,34
6	Dworek	532,14	2,22
7	Gaszów	439,34	1,83
8	Górczyca	497,17	2,07
9	Gradówek	673,58	2,81
10	Kotliska	1322,67	5,52
11	Mojesz	862,70	3,60
12	Nagórze	386,61	1,61
13	Pieszków	321,50	1,34
14	Niwnice	1988,17	8,30
15	Płóczki Dolne	538,52	2,25

16	Płóczki Górne	2091,25	8,73
17	Radłówka	531,87	2,22
18	Radomiłowice	468,71	1,96
19	Rakowice Małe	351,62	1,47
20	Rakowice Wielkie	774,03	3,23
21	Skąpa	288,36	1,20
22	Skorzynice	1162,97	4,85
23	Sobota	609,64	2,54
24	Ustronie	987,35	4,12
25	Włodzice Małe	627,81	2,62
26	Włodzice Wielkie	814,22	3,40
27	Zbylutów	1276,59	5,33
28	Żerkowice	340,53	1,42
	Miasto Lwówek Śląski	1661,00	6,93
	Razem	23965,42	100,00

Źródło: Opracowanie własne

2.1.3 Podstawowe informacje o stanie gminy

Gmina Lwówek Śląski jest gminą o znacznej części ludności utrzymującej się skromnie z rolnictwa. Reorientacja społeczno -gospodarcza kraju, a także postępujące procesy globalizacji nie tworzą sprzyjającego klimatu dla rozwoju regionu.

Gmina nie posiada gotowych terenów inwestycyjnych i infrastruktury drogowej przystosowanej do ulokowania na jej terenie dużych inwestycji przemysłowych.

Na terenie gminy jest niewielu rolników, którzy utrzymują się jedynie z rolnictwa i rozwijają swoje gospodarstwa. Ogólna liczba gospodarstw rolnych ulega zmniejszeniu z wielu niskotowarowych gospodarstw na duże przedsiębiorstwa rolnicze. Jest to proces nieunikniony, obserwowany wcześniej w krajach UE. Następuje drastyczny proces przemian w rolnictwie i na terenach wiejskich.

Zmniejszenie znaczenia rolnictwa w życiu mieszkańców wsi oraz zanikające tradycje wiejskiego stylu życia wpływają na charakter wsi. Zjawiska i procesy te mają bardzo duży wpływ, nie tylko na społeczność wiejską, ale na całą gminę. Życie tradycyjnych, lokalnych społeczności charakteryzowało się od zawsze funkcjonalną kompletnością. Było to możliwe dzięki lokalnej kulturze i poczuciu wiejskiej tożsamości, odróżniającej daną społeczność od innych. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej przyczyniło się do tego, że część gospodarstw rolnych zaprzestała lub ograniczyła produkcję rolną i zaczęła poszukiwać dochodów poza rolnictwem. Część z właścicieli gospodarstw wykorzystwała wsparcie finansowe z funduszy unijnych w ramach osi 3 PROW na zmianę działalności na nierolniczą. Formy i wysokości wsparcia dla mieszkańców wsi są bardzo różnorodne i dają wiele możliwości rozwoju, chociażby na utworzenie gospodarstw agroturystycznych.

Zachodzące zmiany strukturalne w kraju podążają w kierunku ograniczenia liczby osób zajmujących się rolnictwem, dlatego też właściciele gospodarstw poniżej 10 ha ziemi muszą znaleźć dla siebie alternatywny sposób zarabiania.

Przewiduje się rozwój sektora usług handlowych, przetwórstwa i innych usług związanych z rynkiem rolnym, rozwój drobnej wytwórczości oraz turystyki wiejskiej.

W ostatnich latach zaobserwowano w całym kraju intensywny rozwój ruchu turystycznego. Dla Lwówka Śląskiego statystyki w tej dziedzinie są również bardzo obiecujące.

Atrakcyjne położenie Gminy, walory przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz inne atrakcje turystyczne sprzyjają w dużej mierze rozwojowi tego sektora usług.

Główne działania władz gminy w zakresie rozwoju gospodarczego powinny skupiać się na stwarzaniu ku temu sprzyjających warunków.

Stan gospodarki gminy nie jest zadowalający. Bezrobocie stanowi jedną z najważniejszych barier i najgroźniejszych zjawisk utrudniających rozwój gminy. Mieszkańcy wsi stanowią około 50% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Stanowi to duży problem ze znalezieniem dla nich pracy.

Są to ludzie bardziej narażeni na wykluczenie społeczne³.

Tabela 2 Wybrane dane statystyczne Gminy i Miasta Lwówek Śląski w latach 2012, 2013 i 2014

2014	Liczba	miejsowości		29
		sołectw		28
Powierzchnia w km ²				240
WYBRANE DANE STATYSTYCZNE				Powiat 2014
	2012	2013	2014	
Ludność	17947	17798	17614	47014
Ludność na 1 km ²	75	74	73	66
Kobiety na 100 mężczyzn	104	104	105	105
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,0	54,2	56,1	54,7
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2544	3015	3084	3250
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2919	2691	2809	3117
Turystyczne obiekty noclegowe ^a	3	3	3	18
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	4	4	4	4
Lesistość w %	25,6	25,8	25,9	33,7
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	14	25	15	13
Pracujący ^b na 1000 ludności	161	162	160	131
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	11,6	12,2	10,2	10,9
Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji ^c :				
wodociągowej	86,7	87,4	99,2	77,1
kanalizacyjnej	66,6	68,0	70,3	56,6
gazowej	44,6	44,5	44,2	31,0
Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1317	1365	1405	1333

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

^{a)}Dane dotyczą obiektów posiadających 10 miejsc noclegowych. ^{b)}bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. ^{c)} Dane za 2014r. w przypadku wodociągów i kanalizacji są nieporównywalne z wcześniejszymi latami z powodu zmiany metodologii liczenia wskaźnika.

³ PUP w Lwówku Śląskim, Informacja o stanie zatrudnienia i strukturze bezrobocia w powiecie lwóweckim, wg stanu na 31 grudnia 2013r.

Zmiany zaobserwowane na przestrzeni ostatnich 3 lat, w wybranych obszarach wskazują na brak niepokojących tendencji, które wymagałyby nadzwyczajnych działań, lecz nie pojawiły się także tendencje pozytywne, rozwojowe.

Negatywne zmiany występują w obszarze demograficznym - zmalała liczba ludności o 330 osób, natomiast wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym o ponad 3 osoby w stosunku do 100 osób w wieku produkcyjnym.

Do zmian pozytywnych można zaliczyć spadek bezrobocia i wzrost liczby podmiotów gospodarczych o 88 na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.

2.1.4 Sytuacja demograficzna

Gminę i Miasto Lwówek Śląski według stanu na 31 grudnia 2014r. zamieszkuje 17492 osoby, w tym 8486 mężczyzn (48,51%) i 9006 kobiet (51,49%). Teren miasta zamieszkuje 9019 osób. Struktura społeczeństwa, wg której udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym przedstawia się następująco: 18,7%, 37,4% i 36,8%.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi 79,1 os/km kw.

Tabela 3 Wybrane dane demograficzne w 2014r.

WYBRANE DANE DEMOGRAFICZNE W 2014 R.			
	Powiat	Gmina	Powiat=100
Ludność	47014	17614	37,5
w tym kobiety	24102	9016	37,4
Urodzenia żywe	396	155	39,1
Zgony	533	165	31,0
Przyrost naturalny	-137	-10	x
Saldo migracji ogółem	-185	-93	x
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	7911	3102	39,2
produkcyjnym	30393	11285	37,1
poprodukcyjnym	8710	3227	37,0

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Tabela 4 Liczba mieszkańców w mieście i w poszczególnych sołectwach – na 31 grudnia 2014r.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Mężczyźni(M)	Kobiety(K)
1	Bielanka	175	95	80
2	Brunów	135	62	73
3	Chmielno	425	201	224
4	Dębowy Gaj	196	99	97
5	Dłużec	230	112	118
6	Dworek	101	54	47
7	Gaszów	98	50	48
8	Górczyca	101	49	52
9	Gradówek	213	116	97

10	Kotliska	409	209	200
11	Mojesz	303	161	142
12	Nagórze	39	18	21
13	Niwnice	885	445	440
14	Pieszków	56	27	29
15	Płóczki Dolne	631	313	318
16	Płóczki Górne	548	282	266
17	Radłówka	312	147	165
18	Radomiłowice	69	29	40
19	Rakowice Małe	179	103	76
20	Rakowice Wielkie	755	369	386
21	Skała	145	72	73
22	Skorzynice	352	184	168
23	Sobota	461	236	225
24	Ustronie	225	108	117
25	Włodzice Małe	282	138	144
26	Włodzice Wielkie	419	203	216
27	Zbylutów	577	274	303
28	Żerkowice	154	73	81
29	Lwówek Śląski	9019	4258	4761

Źródło: GUS

Od 2010 r. Gmina posiada ujemne saldo migracji, co skutkuje zmniejszaniem się liczby ludności na jej terenie. Gminę opuszczają najczęściej osoby młode, często dobrze wykształcone, co osłabia możliwości rozwojowe gminy. Jest to podyktowane głównie potrzebą znalezienia satysfakcjonującego zatrudnienia w większych miastach lub poza granicami kraju.

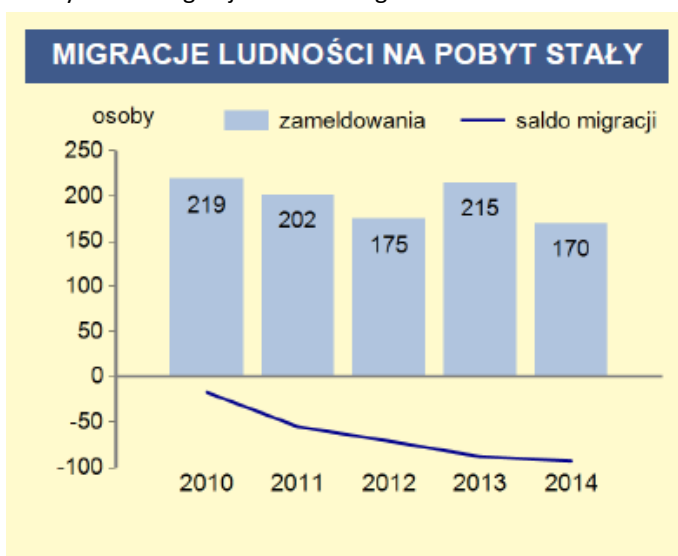
Tabela 5 Liczba ludności gminy na koniec czerwca lat 2010 do 2015

Rok	Liczba ludności
2010	18007
2011	17963
2012	17879
2013	17702
2014	17 528
2015	17 421

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 1 Migracja ludności w gminie w latach 2010 - 2014

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

2.1.5 Środowisko przyrodnicze i warunki naturalne

2.1.5.1 Uwarunkowania przyrodnicze

Charakterystyczną cechą ukształtowania terenu jest występowanie krawędziowego typu rzeźby związanego z przebiegiem kierunku **NW-SE** (część zachodnia gminy) oraz **W-E** (część wschodnia) równoległych do siebie pasm wzniesień o wysokości względnej wahającej się w zakresie 20 -100 metrów. Grzbiety te zbudowane są z odporniejszych na erozję skał osadowych (*piaskowce*), a doliny pomiędzy nimi powstały w wyniku procesów denudacji.

Na terenie gminy występują także duża liczba różnorodnych form krasowych (*jaskinie, skałki o fantazyjnych kształtach*).

Ukształtowanie dolin rzecznych

Ukształtowanie dolin rzecznych wynika z przebiegu linii rzek przez utwory skalne o różnej odporności na działalność wody. Powoduje to występowanie wąskich odcinków o stromych zboczach (*przełomy*) oraz odcinków szerokich o brzegach łagodnych. Szczególnie widać to na przykładzie największej rzeki na tym obszarze – Bobrze.

Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne są bardziej surowe niż na Nizinie Śląskiej, ale łagodniejsze od tych panujących w Sudetach. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec o średniej temperaturze około 17°C, a najchłodniejszym styczeń (*średnia temperatura od -2°C do -3°C*). Średnia roczna temperatura powietrza waha się w granicach od 6 do 8°C. Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych utrzymują się w granicach 600-900 mm. Największe opady występują w lipcu i sierpniu (*>100 mm*), zaś miesiącami najuboższymi w opady jest luty, marzec i listopad (*około 50-60 mm*). Średnia długość okresu potencjalnego opadów śnieżnych wynosi ok. 160-170 dni. Okres wegetacyjny trwa od 180 do 200 dni w roku

Większość obszaru gminy należy do zlewni rzeki Bóbr (*około 95% powierzchni*) Jest to rzeka II rzędu o długości 271,6 km i stanowi jeden z największych dopływów Odry. Najważniejszymi dopływami Bobru na terenie gminy są: Srebrna, Słotwina, Płuczka, Stoczek, Sobota, Bukownica, Widnica i Chmielnik.

Rzeka Bóbr

Bóbr, w wyniku swej podgórskiej specyfiki oraz małej retencji na tym obszarze charakteryzuje się dużymi wahaniami stanów wody powodując ryzyko zaistnienia zagrożeń powodziowych. Na terenie gminy brak jest

większych naturalnych zbiorników wodnych. Występuje jednak kilka zbiorników sztucznych w zalanych wodą wyrobiskach.

Najbardziej zasobnym w wody podziemne jest obszar doliny Bobru. Na terenach południowo-zachodnich, jedynie lokalnie występują wody śródszczelinowo lub w zwietrzelinie.⁴

Na terenie gminy przeważają grunty o dość dobrych warunkach glebowych (III i IV klasa).

Największy udział gruntów III klasy znajduje się wzdłuż doliny Bobru. Są to głównie gleby: górskie, wyżynne, nizinne, dolinne.

Wśród terenów rolniczych dominuje mozaika siedliskowa, złożona z ugorów porolnych, ekstensywnie użytkowanych pastwisk, zarośli oraz zagajników. Charakterystyczne dla tego obszaru jest występowanie zbiorowisk związanych z potokami.

Grunty leśne

Grunty leśne zajmują około 26% powierzchni gminy. Tak więc, lesistość jest niższa niż w powiecie lwóweckim i województwie dolnośląskim. Wśród typów siedliskowych dominują: las mieszany i bór mieszany. Najliczniejsze są gatunki iglaste. Występują tu: świerk, sosna, modrzew. Główne gatunki drzew liściastych to dąb, brzoza, buk, olcha i jesion. Wiek drzew jest zróżnicowany. Pomimo, iż nadleśnictwo znajduje się w I i II strefie zagrożeń przemysłowych stan zdrowotny drzewostanów określany jest jako dobry. Wyróżniają się one także bogactwem florystycznym i faunistycznym. Znaczna część lasów należy do wodo- i glebochronnych.

Siedliska fauny

Na terenie gminy występuje wiele dobrych siedlisk dla zróżnicowanej fauny. W lasach można napotkać sarny, dziki, jelenie oraz przedstawicieli ssaków drapieżnych. Łęgi wyprowadzają tu takie rzadkie ptaki jak: puchacz, bielik, bocian czarny, sóweczka, które zostały wpisane do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”. Na terenie gminy znajdują się także dobre siedliska dla płazów (9 gatunków) oraz gadów (4 gatunki). Warto zwrócić uwagę na dużą liczbę gatunków występujących tu nietoperzy (11).

Poprawa stanu wód płynących spowodowała wzrost zróżnicowania ichtiofauny. Najbogatszym ekosystemem rzeczny jest rzeka Bóbr, którą zamieszkuje 17 gatunków ryb.

Tabela 6 Istotne informacje o stanie środowiska przyrodniczego na terenie gminy

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2013	Rok 2014	Uzyskany efekt	Komentarz
1.	Obszary chronione ogółem	ha	1822,00	1822,00	↔	Bez zmian
	Park krajobrazowy		1822,00	1822,00		
2.	Pomniki przyrody	szt.	26	26	↔	Bez zmian
3.	Parki spacerowo – wypoczynkowe	ha	2,8	2,8	↔	Bez zmian
4.	Zieleńce	ha	10,3	10,3	↔	Bez zmian
5.	Lasy gminne	ha	36,6	36,6	↔	Bez zmian
6.	Grunty leśne ogółem	ha	6296,34	6308,44	↑	Wzrost o 12,1 ha (0,19%)
7.	Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem	%	0,1	0,1	↔	Bez zmian
8.	Żywopłot	m	2741	2741	↔	Bez zmian
9.	Nasadzenia	szt.	28	0	-	-

Źródło: Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” za okres 2013-2014

⁴ PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI, Eko – Efekt Sp. z o.o.

2.1.5.2 Obszary chronione środowiska przyrodniczego

Na terenie gminy Lwówek Śląski występuje: Park Krajobrazowy „Doliny Bobru”, obszary NATURA 2000, pomniki przyrody oraz gatunkowa ochrona roślin i zwierząt.

Ponadto w założeniach parkowych znajdują się 22 drzewa, które zostały objęte ochroną jako pomniki przyrody ożywionej.

W bezpośredniej bliskości od granic gminy (w zakresie powiązań przyrodniczych) zlokalizowane są inne istotne dla regionu Sudetów Zachodnich wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody.

Południowo-wschodnia część gminy znajduje się w obrębie Parku Krajobrazowego „Doliny Bobru” i jego otuliny. Park Krajobrazowy „Doliny Bobru” występuje na powierzchni 12295 ha, wraz z otuliną obejmującą 11465 ha. Na terenie gminy Lwówek Śląski zlokalizowana jest północna część Parku o powierzchni 1822 ha.

W granicach Parku znajdują się następujące miejscowości: południowo - wschodni fragment miasta Lwówek Śląski oraz wieś Dębowy Gaj. Natomiast w granicach otuliny zlokalizowane są wsie: Dłużec, Dworek, Górczyca, Pieszków, Radomiłowice i Sobota.

Celem ochrony Parku Krajobrazowego „Doliny Bobru” jest ochrona szczególnych wartości przyrodniczych i kulturowych fragmentów doliny rzeki Bóbr, a przede wszystkim urozmaiconego przebiegu doliny Bobru z największym na Dolnym Śląsku zbiornikiem wodnym - Jeziorem Pilchowickim (na południe od granic gminy) oraz cennych ekosystemów leśnych z silnie zróżnicowanymi i przenikającymi się siedliskami leśnymi: nizinnymi, wyżynnymi i górskimi. Rzeka Bóbr stanowi ukierunkowaną niemal południkowo oś hydrograficzną Parku o długości 38 km i na tym odcinku oddziela Pogórze Izerskie od Pogórza Kaczawskiego oraz Gór Kaczawskich. Dolina Bobru przebiega w bardzo urozmaicony sposób, tworząc w kilku rejonach przełomy rzeczne, odsłaniające różnorodne i różnowiekowe formacje skalne. W północnej części Parku (obrzeża Lwówka Śląskiego), znajduje się największe na Pogórzu Zachodniosudeckim zgrupowanie piaszczystych form skalnych, nazywanych z uwagi na dużą malowniczość i różnorodność "Szwajcarią Lwówecką".

Najcenniejszym krajobrazowo na terenie gminy jest odcinek pomiędzy wsią Sobota a Lwówkiem Śląskim, gdzie Bóbr załamuje się przez próg piaszczystych cenomanu, wykorzystując strefę uskokową uskoku lwówecko-świerzawskiego.

Na terenie Gminy Lwówek Śląski zlokalizowanych jest kilka obszarów włączonych do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Panieńskie Skąły

Obszar obejmuje ciąg skał piaszczystych pochodzących z turonu, wypreparowanych ponad doliną Bobru po stronie zachodniej, wznoszących się ok. 50 m nad dno doliny. Teren leży w obrębie miejscowości Lwówek Śląski i porośnięty jest lasem mieszanym o pewnych cechach zespołu grądowego, lecz nieco zdegenerowanym. Jedno z dwóch istniejących w Polsce, odnalezionych po raz pierwszy w 2002 roku, stanowisk unikalnej paproci. W tym obszarze zidentyfikowano też dwa rodzaje siedlisk naturalnych szczególnie chronionych.

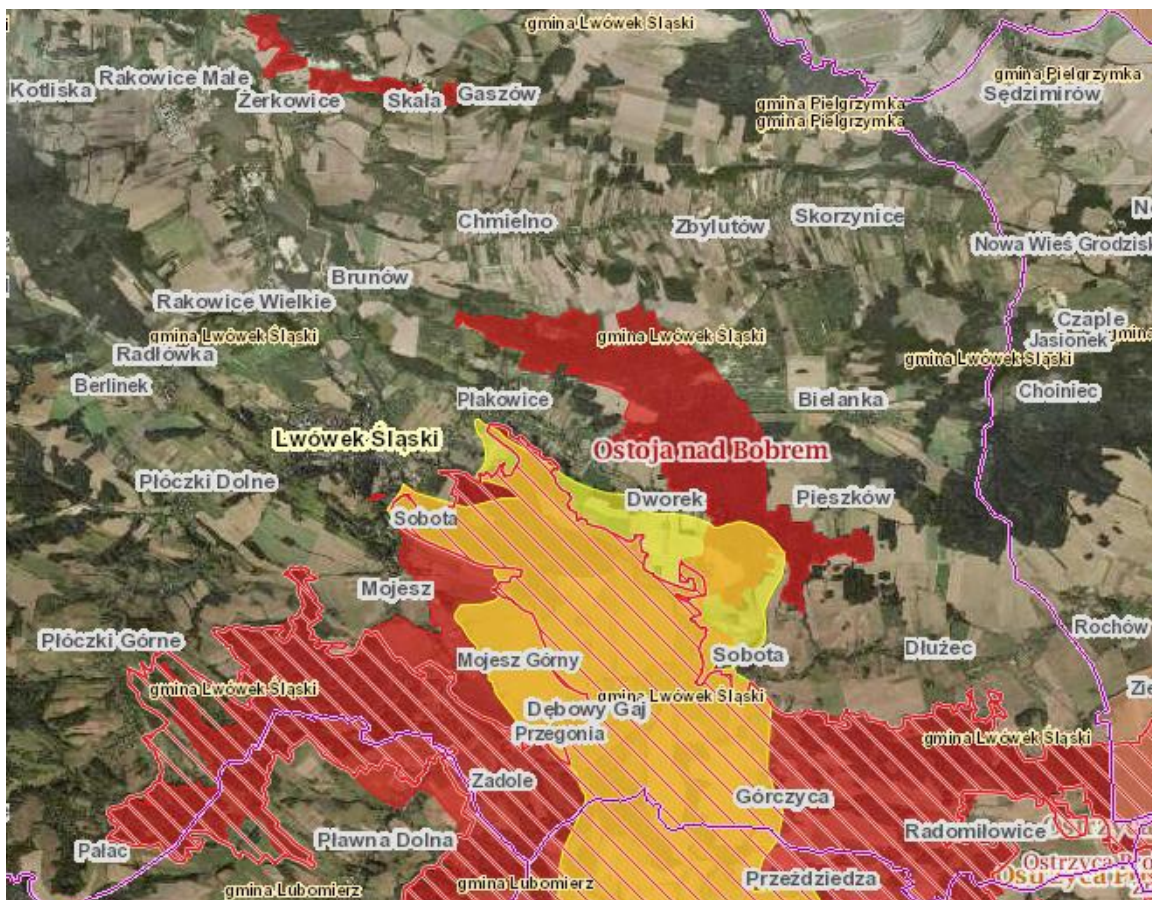
Ostoja nad Bobrem

Przełomowa dolina rzeki Bóbr, stanowiąca granicę pomiędzy Pogórzem Kaczawskim a Izerskim na odcinku od Siedłęcina (4 km na północ od Jeleniej Góry) po Wleń. Obszar obejmuje koryto Bobru wraz z otaczającymi je wzgórzami o silnie zróżnicowanej budowie geologicznej, w skład której wchodzi m.in. bazalty, wapień i piaskowce. Liczne doliny bocznych dopływów tworzą głębokie jary będące siedliskiem rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W pokryciu terenu dominują lasy oraz łąki i pastwiska. Na terenie obszaru występuje 13 rodzajów siedlisk naturalnych szczególnie chronionych (20% obszaru), a wśród nich doskonale zachowane płaty naturalnych lasów liściastych.

Żerkowice - Skała

Krawędź piaskowcowej kwesty z licznymi skałami i wychodniami skalnymi o charakterze ostańcowym, otoczone dobrze zachowanymi lasami liściastymi w typie grądów, a w dolinie Bobru łągów wiązowo-jesionowych. Skały te stanowią jedną z najdalej na północ wysuniętych odsłoneń skalnych piaskowców kredowych związanych z Masywem Czeskim. Jedną z niewielu dobrze zachowanych wysp leśnych na terenie Pogórza Izerskiego, z wieloma skałami i ostańcami skalnymi. Obszar szczególnie istotny, gdyż znajduje się w zasięgu referencyjnym, dla którego występują tutaj doskonałe siedliska (głębokie szczeliny skalne w otoczeniu lasu liściastego).

Rysunek 3 Obszary chronione na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

2.1.6 Planowanie przestrzenne w gminie

Gmina posiada uchwalone Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Dla terenu gminy Lwówek Śląski obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte przez Radę Miejską w Lwówku Śląskim uchwałą Nr X/71/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 czerwca 2011 roku z późniejszymi.

W gminie Lwówek Śląski obowiązują 43 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają całe miasto Lwówek Śląski (obręb 1, 2, 3 i 4 miasta Lwówek Śląski) oraz część obrębów wiejskich obejmując swym zasięgiem tereny zurbanizowane miejscowości i tereny górnicze.

Pokrycie znacznej części gminy planami miejscowymi ustala przeznaczenie terenu i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określa sposoby zagospodarowania i warunki zabudowy terenu, przyspiesza proces lokalizacyjny i decyzyjny przy staraniach o pozwolenie na budowę. Ponadto zapewnia zrównoważony i harmonijny rozwój z zachowaniem ładu przestrzennego.

Ustalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kształtują, wraz z innymi przepisami, sposób wykonywania prawa własności nieruchomości.

2.1.6.1 Zasoby mieszkaniowe

W ostatnich dwóch latach na terenie gminy nastąpił nieznaczny wzrost liczby mieszkań, wynoszący zaledwie 26. Zmalała liczba lokali socjalnych o 4.

Stan techniczny wielu budynków w mieście, a zwłaszcza na wsiach jest zły z powodu ich wieku i wieloletnich zaniedbań w przeprowadzaniu niezbędnych remontów.

Tabela 7 Stan zasobów mieszkaniowych

ZASOBY MIESZKANIOWE		
	2013	2014
Mieszkania ^a	6017	6043
Przeciętna powierzchnia użytkowa ^a 1 mieszkania w m ²	77	78
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	1767	1618
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł	173	.
Liczba lokali socjalnych	66	62

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Tabela 8 Oddane do użytkowania mieszkania w latach 2013 i 2014

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA		
	2013	2014
Ogółem	44	27
w tym:		
indywidualne	32	27
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	-	-

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

2.2 USŁUGI SPOŁECZNE DLA MIESZKAŃCÓW

2.2.1 Edukacja

Tabela 9 Ludność gminy według edukacyjnych grup wiekowych w 2014r.

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2014 r.:		
0-2 lata	-	455
3-6 lat	-	663
7-12 lat	-	1006
13-15 lat	-	574

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Tabela 10 Struktura placówek oświatowych na terenie gminy prowadzonych przez Gminę i Miasto Lwówek Śląski oraz inne organy prowadzące np. Powiat Lwówecki w 2014r.

ŻŁOBKI	2012	2013	2014
Żłobki i kluby dziecięce	1	1	1
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	34	38	33

EDUKACJA	2012/13	2013/14	2014/15
Placówki wychowania przedszkolnego	8	8	8
w tym przedszkola	2	2	2
Miejsca w przedszkolach	215	215	210
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	444	414	355
w tym w przedszkolach	238	216	213
Szkoły podstawowe	8	8	9
Uczniowie szkół podstawowych	1050	1016	1040
Szkoły gimnazjalne	6	6	6
Uczniowie szkół gimnazjalnych	679	625	596
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach:			
podstawowych	16	16	16
gimnazjalnych	19	17	17

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

W latach 2012-2014 liczba dzieci przebywających w oddziale żłobkowym w przedszkolu prowadzonym przez gminę wynosiła 19 dzieci. Liczba miejsc w oddziałach żłobkowych na terenie gminy jest niewystarczająca.

Gmina i Miasto Lwówek Śląski jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Przedszkole Publiczne nr 1 w Lwówku Śląskim,
- Przedszkole Publiczne nr 2 w Lwówku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Lwówku Śląskim,
- Gimnazjum w Lwówku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Lwówku Śląskim,
- Filia Szkoły Podstawowej nr 3 w Zbylutowie,
- Szkoła Podstawowa w Niwnicach,
- Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych,

W gminie funkcjonują również placówki niepubliczne:

- Szkoła Podstawowa we Włodzicach Wielkich prowadzona przez „Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Włodzice”,
- Szkoła Podstawowa „Master’s Academy” we Lwówku Śląskim,
- Prywatne Gimnazjum we Lwówku Śląskim,
- Niepubliczne Gimnazjum we Lwówku Śląskim.

Tabela 11 Wykaz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2015/2016

Lp.	Nazwa placówki oświatowej	Ilość oddziałów	Ilość dzieci
1.	Publiczne Przedszkole Nr 1 we Lwówku Śląskim łącznie z oddziałem żłobkowym	4	94
2.	Publiczne Przedszkole Nr 2 we Lwówku Śląskim	6	137
3.	Szkoła Podstawowa Nr 2 we Lwówku Śląskim – oddziały przedszkolne	2	27
4.	Szkoła Podstawowa Nr 3 we Lwówku Śląskim – oddział przedszkolny	1	29
5.	Filia Szkoły Podstawowej Nr 3 w Zbylutowie – oddział przedszkolny	1	25
6.	Szkoła Podstawowa w Niwnicach – oddział przedszkolny	1	11
7.	Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych – oddział przedszkolny	1	19
8.	Szkoła Podstawowa we Włodzicach Wielkich – oddział przedszkolny	1	18
9.	Szkoła Podstawowa „Master’s Academy” we Lwówku Śląskim – oddział przedszkolny	1	8
10.	RAZEM	18	368

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12 Szczegółowy wykaz szkół podstawowych oraz gimnazjalnych wraz z liczbą oddziałów i liczbą uczniów

Lp.	Nazwa placówki oświatowej	Ilość oddziałów	Ilość uczniów
1.	Szkoła Podstawowa Nr 2 we Lwówku Śląskim kl. I - VI	27	571
2.	Szkoła Podstawowa Nr 3 we Lwówku Śląskim kl. I - VI	9	146
3.	Filia Szkoły Podstawowej Nr 3 w Zbylutowie – kl. I - VI	6	71
4.	Szkoła Podstawowa w Niwnicach – kl. I - VI	5	63
5.	Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych – kl. I -VI	6	84
6.	Szkoła Podstawowa we Włodzicach Wielkich – kl. I - VI	6	47
7.	Szkoła Podstawowa „Master’s Academy” we Lwówku Śląskim – kl. I - III	3	44
8.	Gimnazjum we Lwówku Śląskim	19	423
9.	Prywatne Gimnazjum we Lwówku Śląskim	4	48
10.	Niepubliczne Gimnazjum we Lwówku Śląskim	3	38
10.	RAZEM	88	1535

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Urządzenia rekreacyjno-sportowe wykorzystywane do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji ruchowej

Lp	Wyszczególnienie	Rodzaj urządzenia (np. boisko asfaltowe, tor przeszkód, itd.)
1.	Szkoła Podstawowa Nr 2	Kompleks boisk Orlik – boisko do piłki nożnej ze sztuczną trawą, boisko wielofunkcyjne: do koszykówki, siatkówki, tenisa ziemnego, skocznia w dal, wzwyż i bieżnia ze sztuczną nawierzchnią
		Hala sportowa (boisko wielofunkcyjne - halowa piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka) , tenis stołowy, badminton, siłownia, sauna, salka do gimnastyki korekcyjnej
		Plac zabaw
2.	Szkoła Podstawowa Nr 3	Boisko wielofunkcyjne (do piłki ręcznej, piłki siatkowej i 2 boiska do piłki koszykowej) z nawierzchnią syntetyczną
		Miasteczko Ruchu Drogowego,
		Plac zabaw
3.	Szkoła Podstawowa w Niwnicach	Boisko trawiaste
		Sala rekreacyjna
4.	Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych	Boisko do koszykówki
		Boisko do piłki nożnej
		Bieżnia

5.	Szkoła Podstawowa Nr 3 filia w Zbylutowie	Boisko wielofunkcyjne - boisko ze sztuczną trawą, boisko do kosza, siatkówki, tenisa ziemnego, skocznia w dal z bieżnią o sztucznej nawierzchni
		Plac zabaw
6.	Gimnazjum	Hala sportowa (boisko wielofunkcyjne – koszykówka, piłka siatkowa)
		Sala sportowa (boisko wielofunkcyjne – koszykówka, piłka siatkowa)
		Mini stadion lekkoatletyczny, w tym kompleks boisk wielofunkcyjnych, 200 metrowa sześciotorowa bieżnia tartanowa, dwie skocznie do skoku w dal, skocznia do skoku wzwyż, koło do pchnięcia kulą, dwa boiska
		Boisko wielofunkcyjne (asfaltowe) – boisko do piłki ręcznej, koszykówki i siatkówki

Źródło: Opracowanie własne

2.2.1.1 Kadra placówek oświatowych

W roku szkolnym 2015/2016 w przedszkolach publicznych, szkołach podstawowych i gimnazjum prowadzonych przez Gminę i Miasto Lwówek Śląski pracowało łącznie 146 nauczycieli na 138,77 etatach oraz 48 pracowników administracji i obsługi placówek oświatowych na 43,26 etatach.

2.2.1.2 Edukacja ponadgimnazjalna

Publiczne szkolnictwo ponadgimnazjalne, leży w gestii samorządu powiatowego. Na terenie Gminy Lwówek Śląski zlokalizowane są dwie tego typu placówki: Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Henryka Brodatego w Lwówku Śląskim i Zespół Szkół Ekonomiczno – Technicznych w Rakowicach Wielkich. Z uwagi na fakt, iż organem prowadzącym dla tych szkół jest Powiat Lwówecki, Gmina ma znikomy wpływ na kierunki kształcenia i jakość bazy dydaktycznej tych placówek oświatowych.

Na terenie Gminy zlokalizowany jest Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Lwówku Śląskim, dla których organem prowadzącym jest powiat. Jest to ważny atut dla gminy z uwagi na możliwość kształcenia w nim dzieci niepełnosprawnych i z problemami wychowawczymi na różnych poziomach edukacji.

W Lwówku Śląskim znajduje się Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna służąca uczniom, rodzicom i nauczycielom wszystkich jednostek oświatowych.

2.2.2 Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski działają następujące przychodnie zdrowia i gabinety lekarskie:

1. Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o, w którego strukturę wchodzi:

- Szpital Powiatowy w Lwówku Śląskim z Oddziałami Szpitalnymi:
  - Chirurgii ogólnej,
  - Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
  - Chorób wewnętrznych,
  - Ginekologiczny.
- Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Lwówku Śląskim, w skład której wchodzi:
  - Gabinet pielęgniarstwa podstawowej opieki zdrowotnej,

- Gabinet położnej podstawowej opieki zdrowotnej,
- Gabinet diagnostyczno-zabiegowy,
- Poradnia POZ dla Dzieci,
- Punkt Felczerski w Sobocie,
- Punkt Felczerski w Niwnicach,
- Gabinet diagnostyczno-zabiegowy w Niwnicach,
- Gabinet pielęgniarstwa Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Niwnicach,
- Poradnia lekarzy POZ w Zbylutowie,
- Gabinet pielęgniarstwa Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zbylutowie,
- Gabinet diagnostyczno-zabiegowy w Zbylutowie.
- Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna, w ramach której funkcjonuje:
  - Poradnia Chirurgii Ogólnej,
  - Poradnia Położniczo – Ginekologiczna,
  - Poradnia Chirurgii Onkologicznej,
  - Poradnia Neurologiczna,
  - Poradnia Okulistyczna,
  - Poradnia Leczenia Uzależnień,
  - Poradnia Otorynolaryngologiczna,
  - Poradnia Zdrowia Psychicznego,
  - Poradnia Leczenia Bólu,
  - Pracownia Endoskopii.
- Zakład Rehabilitacji Leczniczej.

2. Pogotowie Ratunkowe w Jeleniej Górze Oddział Lwówek Śląski, posiadający komórki:

- Zespół wyjazdowy ogólny,
- Zespół wyjazdowy reanimacyjny R.

3. Centrum Medyczne MEDVITA w Lwówku Śląskim,

4. „CHUMED” Laboratorium w Lwówku Śląskim,

5. Domowa opieka nad chorymi w Lwówku Śląskim,

6. NZOZ Przychodnia stomatologiczna Robert i Barbara Kantor.

Mieszkańcy Gminy posiadają dostęp do nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w oddalonym o 18 km Gryfowie Śląskim.

Dostępność dla mieszkańców gminy do Podstawowej Opieki Zdrowotnej jest na poziomie zadowalającym. Gorzej przedstawia się dostęp do lekarzy specjalistów pod względem: czasu oczekiwania na wizytę i zbyt małej ilości Poradni Specjalistycznych.

2.2.3 Rynek pracy

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lwówku Śląskim wynika, że stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosiła: w kraju 13,4%, w powiecie 25,6%, a w województwie 13,5 %.

Dane dotyczące bezrobocia w Gminie i Mieście Lwówek Śląski w dniu 10 czerwca 2015 r. przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 14 Bezrobotni ze względu na prawo do zasiłku i miejsce zamieszkania

Wyszczególnienie	Razem
Bezrobotni ogółem	1032
Zasiłkobiорcy	410
Zamieszkali na wsi	542
Zamieszkali w mieście	490

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego urzędu pracy

Tabela 15 Bezrobotni ze względu na wiek

Ogółem	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-59 lat	60-64 lata
1032	155	266	201	200	131	79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego urzędu pracy

Tabela 16 Bezrobotni ze względu na wykształcenie

Ogółem	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i podstawowe
1032	63	242	103	289	335

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego urzędu pracy

Tabela 17 Bezrobotni ze względu na czas pozostawania bez pracy

Ogółem	Do miesiąca	1-3 miesiący	3-6 miesiący	6-12 miesiący	12-24 miesiący	powyżej miesiący
1032	92	171	172	161	204	233

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego urzędu pracy

2.2.4 Pomoc społeczna

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim, jako jednostka organizacyjna Gminy i Miasta Lwówek Śląski, realizuje ustawowe zadania z zakresu pomocy społecznej.

Teren gminy podzielony jest na 9 rejonów opiekuńczych. Średnio na 1 pracownika socjalnego przypada 2000 mieszkańców.

Poza realizacją ww. zadań ośrodek realizuje także:

- przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
- przyznawanie i wypłacanie dodatków energetycznych,
- przyznawanie i wypłacanie dodatków rodzinnych,
- przyznawanie i wypłacanie dodatków alimentacyjnych,
- przyznawanie i wypłacanie dodatków pomocy w formie stypendium szkolnego,

- prowadzenie obsługi organizacyjno – technicznej zespołu interdyscyplinarnego,
- prowadzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej,
- przyjmowanie wniosków i wydawanie Karty Dużej Rodziny,
- zapewnienie rodzinom wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

Przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lwówce Śląskiej działa:

- grupa wsparcia osób z problemem alkoholowym,
- zespół interdyscyplinarny.

Grupa wsparcia osób z problemem alkoholowym, objęła 7 osób, które spotkały się w 2015 r. 39 razy.

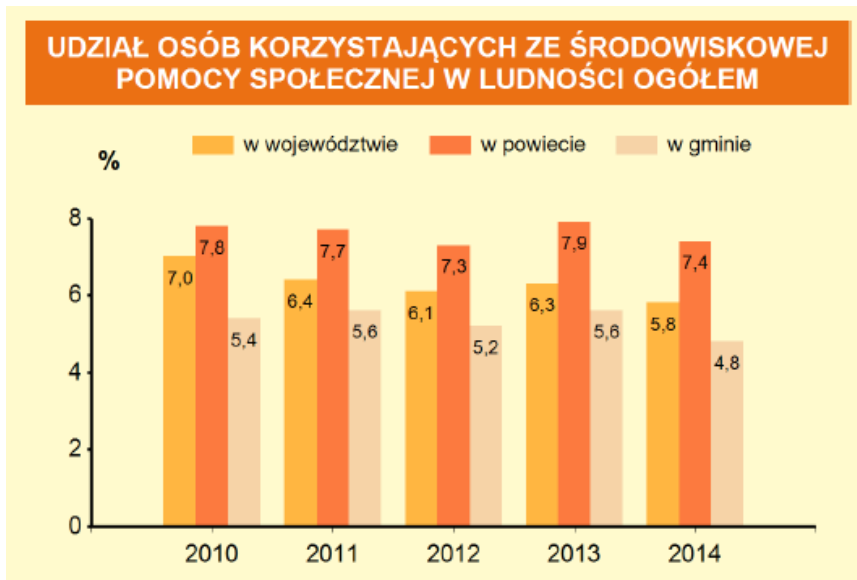
Zespół interdyscyplinarny, w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie powoływał 53 grupy robocze, które spotykały się 276 razy. W skład grup roboczych wchodził przedstawiciele: MGOPS, Komendy Powiatowej Policji, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także pedagodzy szkolni, kuratorzy sądowi oraz asystenci rodzin.

Tabela 18 Działania Zespołu Interdyscyplinarnego

Liczba wniosków złożonych do Sądu o wgląd w sytuację dzieci	6
Liczba zawiadomień złożonych w Prokuraturze	4
Liczba wniosków do GKRPA o zobowiązanie sprawcy do leczenia odwykowego	18
Uzyskanie lokalu z zasobów gminy	1
Wsparcie dla doświadczających przemocy w PIK	27
Wsparcie z MGOPS	23
Nakaz opuszczenia lokalu z powództwa cywilnego	0

Źródło: sprawozdanie z działalności MGMOPS w Lwówce Śląskiej za 2015 r.

Tabela 19 Poziom pomocy społecznej w gminie, w porównaniu z powiatem i województwem

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Tabela 20 Powody przyznawania pomocy finansowej i w naturze

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób w 2015r.	Liczba osób w 2014 r.
Ubóstwo	510	566
Bezdomność	12	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	272	265
Bezrobocie	581	655
Niepełnosprawność	352	322
Długotrwała i ciężka choroba	234	205
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	238	244
Przemoc w rodzinie	33	56
Alkoholizm	87	99
Narkomania	2	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	5
Zdarzenia losowe	23	10
Sytuacja kryzysowa	3	4

Źródło: sprawozdanie z działalności MGMOPS w Lwówku Śląskim za 2015 r.

Gmina Lwówek Śląski uzyskuje wsparcie w zakresie pomocy społecznej ze strony:

- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Lwówku Śląskim,
- Caritas, które prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych.

2.2.5 Bezpieczeństwo publiczne.

W zakresie ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego obszar Gminy i Miasta Lwówek Śląski podlega Komendzie Powiatowej Policji w Lwówku Śląskim. W strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski funkcjonuje Straż Miejska.

Na terenie Gminy i Miasta działają inne instytucje dbające o bezpieczeństwo:

- Państwowa Straż Pożarna,
- Ochotnicze Straże Pożarne,
- Powiatowa Inspekcja Weterynaryjna,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
- Prokuratura Rejonowa,
- Sąd Rejonowy,
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Problemy i zagrożenia występujące na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski dotyczą patologii:

- uzależnień, takich jak alkoholizm, narkomania, hazard,
- przestępstw, takich jak kradzieże i kradzieże z włamaniem,
- wykroczeń uciążliwych społecznie,
- zagrożeń komunikacyjnych,
- zaśmiecania i zanieczyszczania środowiska,
- bezdomności zwierząt,

- niedostatecznego monitoringu przestrzeni publicznej.

Innym problemem występującym na obszarze Gminy i Miasta Lwówek Śląski są realne i potencjalne zagrożenia spowodowane:

- katastrofami żywiołowymi,
- awariami technicznymi związanymi z rozwojem cywilizacyjnym,
- sytuacje kryzysowe wywołane źródłami społecznymi.

Głównymi i najczęściej występującymi zagrożeniami na terenie gminy są zagrożenia powodziowe i pożarowe.

2.2.5.1 System zabezpieczenia przeciwpowodziowego

System zabezpieczenia przeciwpowodziowego Gminy i Miasta Lwówek Śląski prezentuje typ biernej ochrony przeciwpowodziowej. System ten składa się przede wszystkim z wałów przeciwpowodziowych rzeki Bóbr oraz wałów cofkowych potoków Srebrna i Płuczka.

System zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta Lwówek Śląski tworzy:

- 12 wałów przeciwpowodziowych o łącznej długości 5032 m wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie (przepusty, bramy przeciwpowodziowe, zapory tymczasowe, przejazdy),
- kanał ulgi - prawobrzeżne obejście mostu kamiennego na Bobrze,
- obiekty grawitacyjnego odwodnienia zawala tj. rowy i ścieki odwadniające, studnie ujęciowe i przepusty wałowe koryta rzeki Bóbr oraz potoków Srebrna i Płuczka,
- międzYWale i polder rolniczy na terenie dawnych Płakowic.

Do prowadzenia akcji przeciwpowodziowych w przypadku wystąpienia podtopień przygotowano:

- mobilne elementy bram i zapór przeciwpowodziowych skompletowane i złożone w magazynie przeciwpowodziowym na terenie Oczyszczalni Ścieków w Lwówku Śląskim,
- zapas worków złożony w magazynie przeciwpowodziowym Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

2.2.5.2 Zagrożenie pożarowe

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski szczególnie dużym zagrożeniem pożarowym i wybuchowym może być Rozlewnia Gazu Płynnego propan-butan BAŁTYK-GAZ Sp z o.o. Oddział w Rakowicach Małych, około 4 kilometrów od miasta. Obiekt ten może magazynować gaz palny, wybuchowy w ilości około 150 ton w zbiornikach magazynowych oraz 900 ton w 22 cysternach kolejowych. Zakład ten jest zaliczony do II kategorii zagrożenia pożarowego i wybuchowego.

Istnieje duże prawdopodobieństwo powstania pożarów w starych budynkach na terenie miasta, szczególnie w obiektach zabytkowych i sakralnych.

Zagrożenia pożarami przestrzennymi przewiduje się w większych kompleksach leśnych, na terenie leśnictwa: Bielanka, Kotlika, Płóczki Górne, Ustronie, Niwnice. Nadleśnictwo Lwówek Śląski zaliczone jest do II kategorii zagrożenia pożarowego.

2.2.5.3 Gwałtowne zjawiska atmosferyczne

Do zjawisk tych zaliczamy silne wiatry i wichury oraz gwałtowne opady deszczu powodujące dynamiczny wzrost poziomu wody w małych ciekach wodnych. Brak możliwości odbioru nadmiaru wody przez system instalacji deszczowej, a także przez niesprawne instalacje melioracyjne tzn. przepusty oraz rowy odprowadzające wodę powoduje lokalne podtopienia oraz szkody w infrastrukturze drogowej, a także w uprawach na terenach rolnych.

Okresem wzmożonego występowania silnych wiatrów na terenie obszaru Gminy Lwówek Śląski jest przełom zimy i wiosny oraz jesień, a gwałtownych opadów to miesiące letnie, szczególnie w czasie trwania wysokich temperatur i po okresach długotrwałej suszy.

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski oraz powiatu lwóweckiego jednostką organizacyjną wiodącą w zakresie ochrony przeciwpożarowej, w tym walką ze skutkami gwałtownych zjawisk atmosferycznych jest Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą w Lwówku Śląskim wraz z podległymi jej jednostkami Ratowniczo-Gaśniczymi działającymi głównie w strukturach Ochotniczych Straży Pożarnych.

Tabela 21 Wykaz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych i ich wyposażenie.

Lp.	Miejsce jednostki OSP	Stan osobowy	Udział w likwidacji zagrożeń
1	OSP Zbylutów	26	Powodzie, wichury, pożary, awarie infrastruktury, wypadki drogowe
2.	OSP Sobota	19	
3.	OSP Płóczki Górne	11	
4.	OSP Chmielno	15	
5.	OSP Niwnice	5	
6.	OSP Włodzice Wielkie	10	
7.	OSP Kotliska	12	

Źródło: Opracowanie własne

2.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

2.3.1 Infrastruktura komunikacyjna

Gmina posiada dobrze rozwinięty system sieci drogowej. Pod względem gęstości sieci układ drogowy jest wystarczający. łączna długość dróg publicznych na terenie gminy wynosi 225 km. Znaczna część dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych jest w złym stanie technicznym i wymaga przebudowy lub pilnych remontów. Przez gminę nie przebiegają drogi o znaczeniu krajowym. Lwówek Śląski położony jest jednak w niedużej odległości od autostrady A4 do Wrocławia (40 km) oraz autostrady A12 do granicy w Olszynie (30 km).

Miasto Lwówek Śląski jest położone w odległości 38 km od przejścia granicznego Polska – Czechy w Świeradowie oraz w odległości 55 km od przejścia granicznego Polska – Niemcy w Zgorzelcu. Poniższa tabela przedstawia odległość Lwówka Śląskiego od innych lokalnych i regionalnych ośrodków województwa dolnośląskiego.

Tabela 22 Odległość od najbliższych miast regionu

Bolesławiec	19 km
Jelenia Góra	36 km
Legnica	44 km
Zgorzelec	55 km
Wrocław	121 km

Źródło: Opracowanie własne

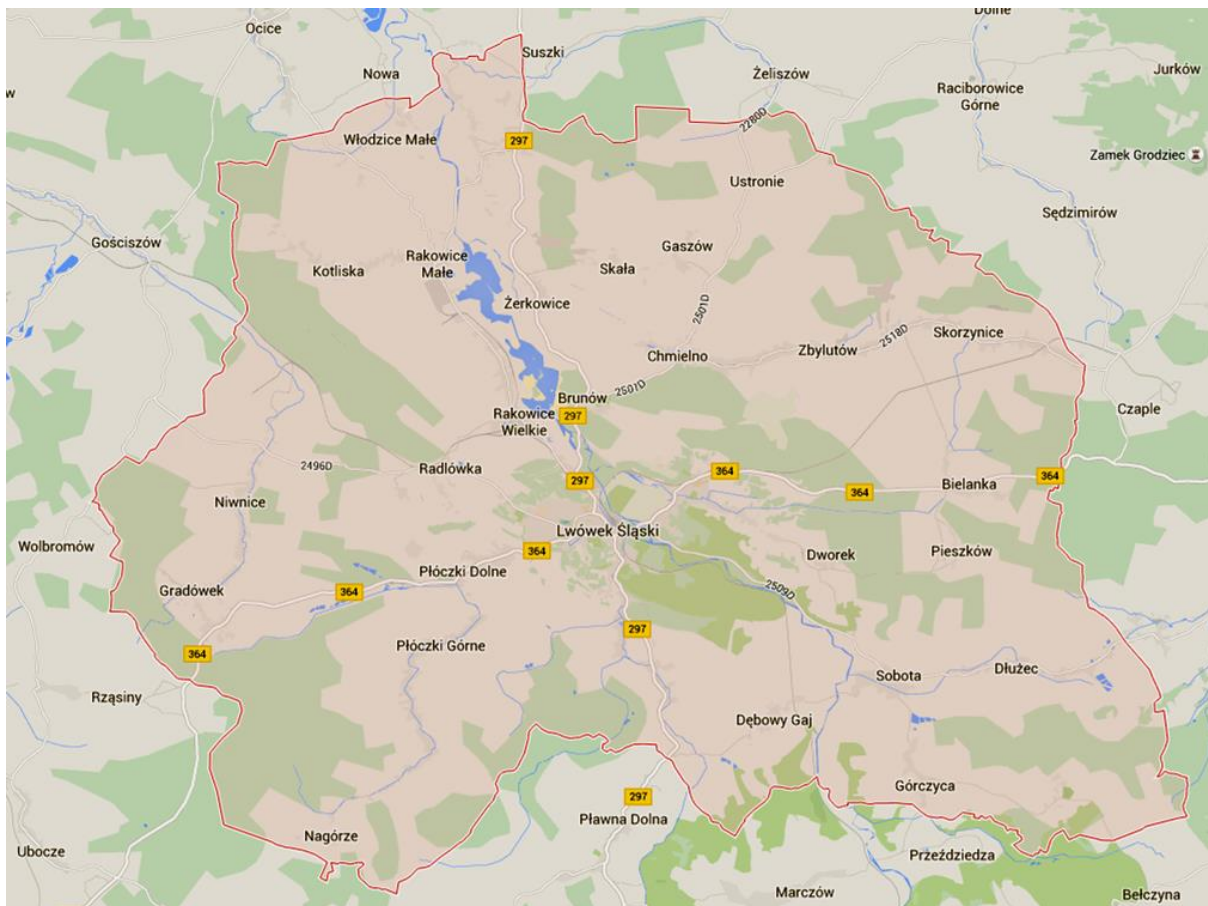
Układ sieci dróg Gminy Lwówek Śląski tworzą:

- drogi wojewódzkie – 35 km,
- drogi powiatowe – 106 km,
- drogi gminne – 76 km.

Najważniejszymi drogami w Gminie, stanowiącymi podstawowy układ komunikacyjny są:

- droga wojewódzka nr 297 Pasiecznik – Lwówek Śląski – Bolesławiec – Nowa Sól,
- droga wojewódzka nr 364 Gryfów Śląski – Lwówek Śląski – Złotoryja – Legnica.

Rysunek 4 Podstawowy układ komunikacyjny gminy - drogi wojewódzkie

Źródło: Mapy Google gmina Lwówek Śląski

Układ drogowy uzupełniony jest drogami powiatowymi:

- Nr 12507 Lwówek Śląski – Sobota – Rząśnik,
- Nr 12513 Nowogrodziec – Lwówek Śląski,
- Nr 12514 Brzeźnik – Rakowice – Lwówek Śląski,
- Nr 12515 Brunów – Raciborowice,
- Nr 12506 Sobota – Dłużec – Pielgrzymka,
- Nr 12521 Gradówek – Kotliska – Rakowice,
- Nr 12562 Gradówek – Wolbromów,
- Nr 12545 Gościszów – Włodzice Wielkie,
- Nr 12532 Chmielno – Zbylutów – Skorzynice,
- Nr 12538 Żerkowice – Gaszów,

- Nr 12584 Ustronie – Żeliszów,
- Nr 12548 Lwówek Śląski (d. Płakowice) – Bielanka,
- Nr 12539 Pławna – Sobota,
- Nr 12553 Dworek – Sobota,
- Nr 12530 Płóczki Dolne – Nagórze.

Drogi wojewódzkie nr 297 oraz nr 364 są drogami o parametrach klasy „G” (6 metrów szerokości jezdni oraz nieutwardzone pobocze).

Sieć dróg powiatowych na terenie gminy jest siecią o niepełnych parametrach klasy „Z” (szerokość jezdni 5,5 m z obustronnymi poboczami szer. 1,0-1,5 m).

Przez gminę przebiega linia kolejowa nr 283 relacji Jelenia Góra – Zebrzydowa – Żagań oraz linia nr 284 relacji Legnica – Złotoryja – Jerzmanice Zdrój – Lwówek Śląski.

Ruch pasażerski odbywa się tylko na trasie Jelenia Góra – Lwówek Śląski – Jelenia Góra. Dziennie kursują na tej linii cztery pociągi. Liczba pociągów kursujących przez teren gminy sukcesywnie spada.

Na terenie gminy istnieje sieć połączeń autobusowych PKS i miejscowych prywatnych firm przewozowych. Główny przystanek autobusowy znajduje się w Lwówku Śląskim przy ulicy Dworcowej.

Na terenie gminy zlokalizowane są 4 stacje benzynowe; trzy znajdują się w Lwówku Śląskim, jedna w Rakowicach Wielkich.

2.3.2 Gospodarka wodno ściekowa

2.3.2.1 Gospodarka wodna

Na terenie gminy jest 26 zwodociągowanych miejscowości i 7 ujęć wody pitnej.

Długość sieci wodociągowej w mieście wynosi:

- sieć magistralna - 3,5km,
- sieć rozdzielcza - 39,4 km.

Długość sieci wodociągowej (rozdzielcza i magistrala) na terenie wiejskim wynosi 157,14 km.

Tabela 23 Istotne informacje o stanie gospodarki wodnej na terenie gminy w latach 2013-2014

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2013	Rok 2014	Uzyskany efekt w stosunku do roku 2013	Komentarz
Długość sieci wodociągowej	km	191,2	191,2	↔	Bez zmian
Podłączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	3070	3407	↑	Wzrost 337 szt. (10,97%), zjawisko korzystne
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w mieście	osoba	9078	b.d.	-	Brak możliwość porównania z uwagi na brak danych za rok 2014, należy jednak przepuszczać, że z uwagi na liczne inwestycje w sieć wodociągową w latach 2013-2014 wskaźniki te
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	15558	b.d.		

ogółem					są wyższe, co jest zjawiskiem korzystnym
Korzystający z sieci wodociągowej ogółem	%	87,4			
w miastach		97,9	b.d.		
na wsi		76,0			
Zużycie wody na 1 mieszkańca		26,5	26,2	↓	Pomimo wzrostu zużycia wody na terenach miejskich, co związane jest z rozbudową sieci wodociągowej i nowymi podłączeniami do budynków, wskaźnik ogólny zużycia wody spadł o 0,3 m ³ (1,13%) co jest zjawiskiem korzystnym
Ogółem	m ³	32,9	41,6	↑	
w miastach		19,5	9,6	↓	
na wsi					

Źródło: Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” za okres 2013-2014

2.3.2.2 Sieć kanalizacyjna i oczyszczanie ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi ok. 70 km. Sieć kanalizacji sanitarnej w mieście Lwówek Śląski wynosi ok. 20 km, a terenie gminy Lwówek Śląski w miejscowościach: Mojesz, Rakowice Wielkie, Radłówka, Płóczki Dolne, Sobota i Dębowy Gaj jest ok. 50 km. Na terenie miasta występuje sieć kanalizacji deszczowej.

Na terenach nieskanalizowanych gminy gospodarka ściekowa opiera się na bezodpływowych zbiornikach, (których zawartość jest wywożona pojazdami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków) oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków.

W gminie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków obsługująca teren Lwówka Śląskiego oraz teren skanalizowanych wsi.

Tabela 24 Informacje o stanie gospodarki kanalizacyjnej na terenie gminy w latach 2013-2014

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2013	Rok 2014	Uzyskany efekt	Komentarz
Długość sieci kanalizacyjnej	km	80,7	80,7	↔	Bez zmian
Podłączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	1981	1981	↔	Bez zmian
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	8283	b.d.	-	Brak możliwość porównania z uwagi na brak danych za rok 2014, należy jednak przepuszczać, że z uwagi na liczne inwestycje w sieć kanalizacyjną w latach 2013-2014, wskaźniki te są wyższe, co jest zjawiskiem korzystnym
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	12103	b.d.	-	

Korzystający z sieci kanalizacyjnej ogółem w miastach na wsi	%	68,0 89,3 44,8	b.d.	-	
--	---	----------------------	------	---	--

Źródło: Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” za okres 2013-2014

Tabela 25 Gospodarka ściekowa gminy

Liczba oczyszczalni ścieków w gminie w 2014 r. wyniosła: 2	
Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła:	
w gminie	11900
w powiecie	28187
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2014 r.	
- instalacje i urządzenia:	
zbiorniki bezodpływowe	1312
oczyszczalnie przydomowe	106

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Tabela 26 Informacje o stanie gospodarki oczyszczanie ścieków na terenie gminy w latach 2013-2014

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2013	Rok 2014	Uzyskany efekt	Komentarz
Komunalne oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	1	1	↔	Bez zmian
Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam ³	358,0	427,0	↑	Wzrost ilości ścieków oczyszczonych o 69 dam ³ (19,27%) zjawisko korzystne
Korzystający z oczyszczalni ogółem w miastach na wsi	osoba	12 000 9 100 2 900	11 900 9 000 2 900	↓ ↓ ↔	Spadek korzystających z oczyszczalni ścieków o 100 osób (0,83%), spowodowany był migracją ludności
Oczyszczalnie przemysłowe biologiczne	szt.	1	1	↔	Bez zmian
Ścieki oczyszczone	dam ³	7	7	↔	Bez zmian
Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	94	b.d.	-	Brak możliwość porównania z uwagi na brak danych za rok 2014, należy jednak przepuszczać, że ilość przydomowych czyszczalni wzrosła na rzecz spadku zbiorników bezodpływowych, co jest zjawiskiem korzystnym
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	1345	b.d.	-	

Źródło: Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” za okres 2013-2014

2.3.3 Sieć gazowa i ciepłownicza

Sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia w gminie Lwówek Śląski występuje na terenie miasta oraz miejscowości: Płóczki Dolne, Radłówka i Niwnice. Ok. 50% mieszkańców gminy korzysta z sieci gazowej.

Gmina i Miasto Lwówek Śląski nie posiada danych na temat liczby lub % udziału odbiorców (budynków) w zależności od stosowanego nośnika energii cieplnej.

Z szacunkowych danych można przyjąć, że na terenie wiejskim:

- znacząca część mieszkańców ogrzewa budynki węglem kamiennym, brunatnym, ekogroszkiem, i drewnem,
- nieliczne, pojedyncze instalacje olejowe i na gaz propan występują głównie w szkołach i budynkach wielorodzinnych. W prywatnych budynkach jednorodzinnych ze względu na koszty praktycznie takie instalacje nie występują.

Na terenie miasta Lwówek Śląski (bez obszaru byłej miejscowości Płakowice) gdzie znajduje się sieć gazowa:

- 80% budynków wielorodzinnych ogrzewanych jest gazem, pozostałe węglem,
- znaczna część budynków jednorodzinnych ogrzewana jest węglem, ekogroszkiem lub drewnem,
- nieliczne budynki jednorodzinne ze względów ekonomicznych ogrzewane są gazem lub olejem opałowym.

Na terenie całej gminy jest kilka instalacji z pompami ciepła, kolektorami słonecznymi dla celów c.w.u.

Gmina nie posiada projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Projekt ten jest na etapie opracowywania.

2.3.4 Energia elektryczna

Zasilanie odbiorców przemysłowych i odbiorców indywidualnych odbywa się z istniejącego głównego punktu zasilania 110/220 kV, zlokalizowanego na terenie wsi Radłówka. Istniejące stacje transformatorowe zasilane są przeważnie liniami napowietrznymi 20 kV z GPZ 110/220 kV. Do odbiorców energia elektryczna dostarczana jest w większości liniami kablowymi niskiego napięcia. Gmina zelektryfikowana jest w 100%.

2.3.5 Gospodarka odpadami komunalnymi

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski od 1 lipca 2013 r. działa system gospodarki odpadami obejmujący nieruchomości zamieszkałe na terenie całej gminy oraz nieruchomości niezamieszkałe znajdujące się w budynkach wielolokalowych na terenie miasta. Właściciele pozostałych nieruchomości niezamieszkałych, w których powstają odpady komunalne mają obowiązek podpisania umowy na odbiór odpadów z podmiotem uprawnionym do tego typu działalności.

Na terenie gminy obowiązuje Regulamin Utrzymania Czystości i Porządku w Gminie i Mieście Lwówek Śląski określający i normujący obowiązki utrzymania czystości, sposób gromadzenia, odbioru i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Na terenie gminy obowiązuje prowadzenie selektywnego zbierania następujących frakcji odpadów komunalnych:

- odpadów suchych w żółtym pojemniku/worku - dotyczy papieru i tektury (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.), opakowań z tworzyw sztucznych, opakowań metalowych, opakowań wielomateriałowych (w tym opakowania po mleku, sokach, itp.) i odzieży,

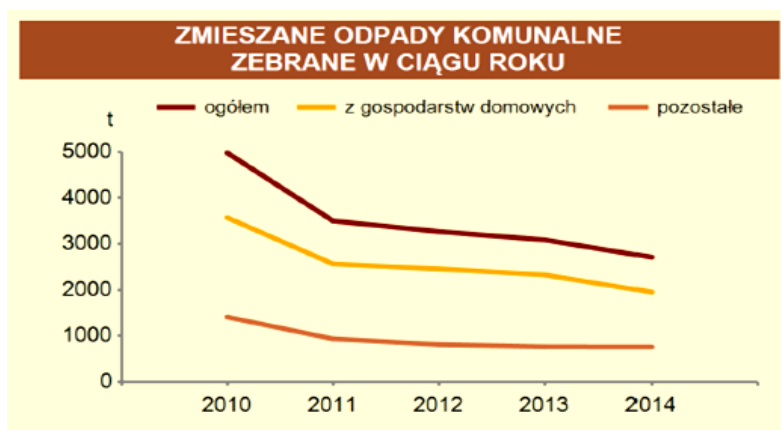
- szkła i odpadów opakowaniowych ze szkła (szkło bezbarwne i kolorowe) w zielonym pojemniku/worku,
- odpadów mokrych w czarnym/ocynkowanym pojemniku - dotyczy pozostałych odpadów niewymienionych w zakresie selektywnego zbierania oraz frakcje trwale zanieczyszczone tych odpadów,
- odpadów zielonych w białych workach na terenie objętym odbiorem z nieruchomości jest obowiązkowe na obszarach zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej oraz wielorodzinnej, z tym, że wymienione wyżej frakcje, należy gromadzić i oddawać w odpowiednich rodzajach pojemników/worków na odpady.⁵

Odbiorem odpadów komunalnych objętych gminnym systemem gospodarki odpadami zajmują się podmioty wybrane w drodze postępowania przetargowego.

W Płóczkach Dolnych zlokalizowane jest składowisko odpadów komunalnych (innych niż niebezpieczne i obojętne).

Od 1 stycznia 2015 r. zmieszane odpady komunalne i odpady zielone kierowane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Lubawce.

Wykres 2 Segregacja odpadów w gminie w latach 2010 - 2013

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Gmina Lwówek Śląski osiągnęła w 2014 r. wymagane poziomy:

- recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych:
  - papieru,
  - metali,
  - tworzyw sztucznych,
  - szkła,
- recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, stanowiących odpady komunalne,
- ograniczenia masy odpadów komunalnych przekazanych do składowania ulegających biodegradacji.

⁵ Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” za okres 2013-2014

Tabela 27 Istotne informacje z zakresu gospodarki odpadami

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2013	Komentarz
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku	t	3088	Brak możliwości porównania z uwagi na brak danych za rok 2014, należy jednak przypuszczać, że z uwagi na wprowadzony nowy system gospodarki odpadami na terenie gminy ich ilość ulega zmniejszeniu, co jest zjawiskiem korzystnym
Ogółem na 1 mieszkańca	kg	172,7	
Z gospodarstw domowych	t	2327,52	

Źródło: Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” za okres 2013-2014

2.3.6 Tereny inwestycyjne

Gmina Lwówek Śląski w Planie Zagospodarowania Przestrzennego przeznaczyła teren (po byłym tartaku) przy ulicy Oświęcimskiej - tzw. tereny inwestycyjne na cele produkcyjno-usługowe z zamiarem utworzenia specjalnej strefy ekonomicznej. Tereny te są zaopatrzone w niezbędne media. Powierzchnia terenu produkcji z usługami wynosi 9,37ha.

W gminie jest zbyt mała ilość gotowych uzbrojonych terenów inwestycyjnych na cele produkcyjno-usługowe. W zakresie pozyskiwania nowych terenów występują wieloletnie zaniebdania. Nie prowadzi się działań w zakresie wyznaczania takich terenów z gruntów należących do gminy, pozyskiwania ich od aktualnych właścicieli poprzez ich przejmowanie bezpłatnie przekazania lub w drodze zakupu.

2.3.7 Gospodarka i przedsiębiorczość

Gmina Lwówek Śląski jest gminą o charakterze rolniczym. W mieście dominuje przemysł, handel oraz usługi. Wśród zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów przeważają firmy działające w sektorze handlowym oraz w sektorze:

- naprawy pojazdów samochodowych – 27,3%,
- przemysłu i budownictwa – 18,1%,
- obsługi rynku nieruchomości – 10,9%.

W sektorze przemysłu i budownictwa pracuje ponad 37% ogółu pracujących, w tym:

- 64,5% w przetwórstwie,
- 18,4% w górnictwie i wydobywaniu.

Ponad 1/3 wszystkich zatrudnionych pracuje w sektorze usług publicznych: administracji, edukacji i opiece zdrowotnej.

Potencjał przedsiębiorczości w gminie na tle powiatu lwóweckiego (1291 podmiotów gospodarczych/10 tys. ludności) jest nieco wyższy i wynosi 1365 podmiotów gospodarczych na 10tys. ludności.

Wskaźnik zatrudnienia w gminie wynosi 162 osoby na 1000 mieszkańców.

Według danych GUS w 2013 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 1575 podmiotów gospodarczych, w sektorach:

- rolniczym,
- przemysłowym,
- budowlanym.

Tabela 28 struktura podmiotów gospodarczych w gminie w 2013 i 2014r.

PODMIOTY GOSPODARCZE	W 2013 R.	W 2014 R.
Ogółem	1575	1586
W tym w sektorze:		
rolniczym	62	39
przemysłowym	119	121
budowlanym	230	247

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29 Struktura podmiotów gospodarczych w gminie i w powiecie w 2014r.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2014 R.		
	Powiat	Gmina
Ogółem	4050	1586
w tym w sektorze: rolniczym	103	39
przemysłowym	387	121
budowlanym	711	247
na 10 tys. ludności	861	900
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	617	651

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

2.3.8 Surowce mineralne

Na terenie Gminy Lwówek Śląski występują liczne złoża surowców mineralnych, na bazie których prowadzi swoją działalność wiele znaczących firm. Najważniejszymi surowcami są piaskowce czerwone i szare, które eksploatowane były w kamieniołomach koło Lwówka Śląskiego, Soboty, Płakowic, Zbylutowa, Niwnic i Kotlisk, a obecnie eksploatowane są w Żerkowicach i Rakowicach Małych, Zbylutowie oraz Skale. W Rakowicach Wielkich i Małych eksploatowany jest żwir i piasek, osadzony w starorzeczach Bobru. W Niwnicach działa Kopalnia Gipsu i Anhydrytu "Nowy Łąd", która zajmuje się wydobywaniem gipsu i anhydrytu metodą podziemną.

W Płóczkach Dolnych istnieje nieczynny kamieniołom wapienia czerwonego, który wypalano dawniej w pobliskim piecu wapienniczym. W okolicach wsi Żerkowice znajdują się dwa wyrobiska nieczynnego kamieniołomu bazaltu.

Na terenie gminy udokumentowano następujące złoża surowców mineralnych:

- ✓ 2 złoża glin biało wypalających się,
- ✓ 1 złożo wapieni,

- ✓ 2 złoża gipsów i anhydrytów,
- ✓ 8 złóż piaskowców,
- ✓ 8 złóż kruszywa naturalnego.

Dodatkowo znajdują się tu obszary perspektywiczne pod względem wydobycia surowców mineralnych. Jest to rejon położony niedaleko Płóczek Górnych, gdzie istnieje możliwość udokumentowania złóż marmuru, który mógłby być wykorzystywany przy produkcji barwnych grysów.⁶

2.4 ROLNICTWO I ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

2.4.1 Charakterystyka rolnictwa

Rolnictwo na terenie gminy stanowi ważne źródło utrzymania części ludności. Powierzchnia gminy wynosi 23 965 ha gruntów, a użytki rolne zajmują powierzchnię 15 676 ha, co stanowi 65,4 % całości gruntów.

Tabela 30 Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Lwówek Śląski

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia [km2]	Udział [%]
Użytki rolne	153,2	63,74
Lasy i zadrzewienia	66,97	27,86
Wody	1,02	0,42
Tereny osiedlowe	18,23	7,58
Nieużytki	0,95	0,40

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 31 Powierzchnia lasów

LEŚNICTWO W 2014 R.	
Powierzchnia lasów ogółem w ha	6213,82
w tym lasy publiczne	5769,66
w tym własność gminy	36,60
Lesistość w %	25,9

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Z działalnością sektora rolniczego związanych jest 4,5% podmiotów zarejestrowanych w gminie. Powierzchnia zasiewów w 2010 r. wynosiła (wg.spisu PSR z 2010r.) - 8339 ha, natomiast w 2015 r. powiększyła się do wielkości 8650 ha. Pozostała część użytków rolnych to łąki i pastwiska oraz ugory.

2.4.1.1 Charakterystyka jakości środowiska glebowego

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych gmina Lwówek Śląski posiada przeciętne warunki do produkcji rolniczej. Przeważają gleby bielcowe, powstałe na skałach

⁶ PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI, Eko – Efekt Sp. z o.o.

osadowych i osadach polodowcowych. Na terenie gminy występują także tzw. gleby bielcowo-brunatne oraz gleby brunatne terenów górzystych. Dominuje III i IV klasa bonitacyjna gleb, które mogą być przeznaczone pod wszelką uprawę polową oraz intensywne warzywnictwo. Sporadycznie występują gleby klasy II (najwięcej w Górczycy i Sobocie).

Areał gruntów bardzo dobrych i dobrych należących do II i III klasy bonitacyjnej wynosi 31,68 %. Areał gruntów średnich należących do IV klasy bonitacyjnej wynosi 53,65 % ogólnej powierzchni gruntów ornych, zaś ziemie słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 14,67 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Udział użytków zielonych będących w I – III klasie bonitacyjnej wynosi 40,19 %, w IV klasie – 41,73 % zaś najslabsze V i VI klasy to 18,08 %.

2.4.1.2 Struktura władania gruntami

Spośród 15 676 ha użytków rolnych, w posiadaniu Agencji Nieruchomości Rolnej jest 3 720 ha ogółem, w tym użytków rolnych 3 438 ha, z których wdzierżawionych jest 2 784 ha.

Nadleśnictwo Lwówek Śląski gospodaruje na 5 909 ha. - na ten areał składają się głównie lasy.

2.4.1.3 Struktura obszarowa gospodarstw rolnych

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie jest niedostosowana do aktualnych wymogów. Dominują małe gospodarstwa rolne o areale do 5 ha, stanowiące 65% ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa o areale od 5 do 10 ha stanowią 17 %, natomiast gospodarstwa średnie o powierzchni od 10 ha do 15 ha to 7 % ogółu, a gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 15 ha stanowią jedynie około 11 % ogółu.

2.4.1.4 Produkcja rolnicza

Głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślin, dostosowana do potrzeb przemysłu rolno – spożywczego oraz hodowla zwierząt.

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego (2010 rok) największe znaczenie w gminie miały uprawy zbóż.

Tabela 32 Uprawy w gminie o największym znaczeniu

Rodzaj upraw	Powierzchnia upraw w ha
zboża podstawowe ogółem	5 385
zboża przemysłowe	1 624
ziemniaki	178
strączkowe jadalne	47

Źródło: Opracowanie własne

Produkcja zwierzęca na terenie gminy Lwówek Śląski to głównie bydło i trzoda chlewna. Obsada zwierząt gospodarskich w sztukach dużych wyniosła 37 sztuk na 100 ha użytków rolnych ogółem.

Tabela 33 W analizowanym okresie na terenie gminy gospodarstwa rolne posiadały:

Produkcja zwierzęca	Obsada zwierząt w %
bydło,	22,1%
trzoda chlewna	20,7%
konie	3,6%
owce	0,8%

Źródło: Opracowanie własne

2.4.1.5 Instytucje współpracujące i wspomagające działalność rolnictwa na terenie gminy:

- Starostwo Powiatowe w Lwówku Śląskim,
- Państwowa Inspekcja Weterynaryjna w Lwówku Śląskim,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa we Wrocławiu Delegatura w Lwówku Śląskim,
- Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
- ARiMR Biuro Powiatowe w Uboczu,
- ARR OT Wrocław,
- KRUS PT w Bolesławcu,
- Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Tomaszowie Bolesławieckim,
- Dolnośląska Izba Rolnicza,
- Powiatowy Zespół Doradców w Lwówku Śląskim,
- Trzy prywatne punkty Leczenia Zwierząt,
- Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy we Wrocławiu Sekcja Zamiejscowa Gospodarowania Zasobem w Rakowicach Wielkich,

2.5 KULTURA, DZIEDZICTWO, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

2.5.1 Obiekty dziedzictwa kulturowego

Obszar gminy Lwówek Śląski jest terenem o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi z różnych epok i stylów. Są to: kościoły, plebanie, zabudowania dworskie, budynki mieszkalne i gospodarcze, wiejskie aleje, parki i założenia cmentarne. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy poszczególnych miejscowości, za wyjątkiem śródmieścia Lwówka Śląskiego, nie uległ zasadniczym zmianom.

Najcenniejsze obiekty zabytkowe znajdują się na terenie miasta. Pomimo likwidacji niemal całej historycznej, mieszkalnej zabudowy staromiejskiej w obrębie murów obronnych, Lwówek Śląski zachował swoje unikalne zabytki. Miasto lokowano na prawie niemieckim. Do dziś zachował się wyjątkowo harmonijny układ urbanistyczny, typowy dla miast lokowanych na prawie niemieckim. Centralnie położony olbrzymi plac handlowy i rozchodzące się od niego promieniście ulice zamknięte podwójnym pierścieniem fortyfikacji obronnych nadają miastu kształt elipsy wypełniającej całą Niekę Lwówecką.

Dzięki kopalniom złota i rozwojowi kupiectwa miasto było bogate i ludne, a jego mieszkańcy wznosili wiele wspaniałych budynków, aby podkreślić jego pozycję. Pomimo licznych zawieruch dziejowych wiele z nich dotrwało do naszych czasów.

Ratusz

Ratusz miejski należy do najcenniejszych budowli municypalnych na terenie Polski. Pierwszą siedzibą rajców, był już w XIII wieku Dom Kupców wzniesiony staraniem księcia Bolesława Rogatki. W drugiej połowie XIV wieku rozpoczęto budowę ratusza, a właściwie przebudowę Domu Kupców. Pierwszym etapem zmian była budowa wieży ratuszowej w latach 1500 -1504. Południowa fasada ratusza zawdzięcza swój kształt wielkiej przebudowie w latach 1522 – 1524. W tej i późniejszych przebudowach wziął udział najwybitniejszy ówczesny architekt śląski Wendel Roskopf, tworząc między innymi pomieszczenie parteru nakryte skomplikowanymi w rysunku sklepieniami sieciowymi krzywoliniowymi.

W latach 1902-1905 dokonano kolejnych zmian pod kierunkiem Hansa Poelziga. Wyburzono kamieniczki przylegające do ratusza i zastąpione je podcieniami handlowymi, które udekorowane zostały kamiennymi płaskorzeźbami. We wnętrzu ratusza, w interesującej klatce schodowej znajdują się przeniesione z kościoła franciszkanów płyty nagrobne. Najciekawsze są wnętrza ze sklepieniami gotyckimi, Sala ławy z renesansowym wystrojem – miejsce posiedzeń ówczesnego sądu. Z pomieszczeniem tym sąsiaduje Izba Tortur, powstała ok. 1500 roku. Izba Tortur połączona jest schodami i wąskim korytarzem z Lochem Głodowym. Wspaniały, zachowany wystrój ma Sala Ślubów o ogromnej różnorodności stylów, materiałów i technik artystycznych.

Fortyfikacje miejskie

Unikalnym średniowiecznym zabytkiem są dobrze zachowane miejskie mury obronne wraz z basztami i bramami. W drugiej połowie XIII w. miasto było otoczone pierwszym kamiennym murem. Rozbudowano go w 1331 r. Jego najważniejszymi elementami były wieże – dwie z nich zachowały się do dzisiaj: Bolesławiecka i Lubańska. Starszy wewnętrzny pierścień wznosił się na wysokość 12 m i posiadał grubość 4 metrów, a co 50 m rozlokowane były basteje. Przystosowanie do obrony przed artylerią wymusiła modernizację istniejących obwarowań, która polegała na budowie drugiego pierścienia umocnień. Obwarowania straciły na znaczeniu w XVIII wieku. Dodatkowo jego zewnętrzna część była chroniona przez nasyp ziemny i otaczającą całe miasto fosę. W następnym stuleciu rozpoczęto sukcesywną ich rozbiórkę.

Miejskie planty

W drugiej połowie XIX wieku zasypano fosę. Władze miejskie podjęły wówczas decyzję o przekazaniu tego terenu pod ciąg spacerowy.

W 1870 r. wzdłuż wewnętrznego muru obronnego oddano do użytku miejskie planty. Teren zasypanej w większości fosy obsadzono drzewami i krzewami, wytyczono ścieżki i ustawiono ławki. Mieszkańcy zyskali doskonałe miejsce do spacerów i wypoczynku. Zieleń doskonale uzupełniła pozostawione elementy obwarowań, które w pierwszej połowie XX wieku odnowiono i poddano częściowej rekonstrukcji. Planty i dziś stanowią ozdobę Lwówka Śląskiego.⁷

Kościół parafialny

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP to najcenniejszy obiekt pochodzący z XIII wieku z epoki romańskiej (wieżowy masyw zachodni kościoła parafialnego). To średniowieczna, kamienna budowla o wysokiej klasie architektury, z zachowanym monumentalnym dwuwieżowym wczesnogotyckim masywem

---

⁷ źródło: *Polska niezwykła.pl*

zachodnim, bogato dekorowanym, z rzeźbionymi elementami kamieniarki, w tym piaskowcowym portalem z 4 ćw. XIII wieku. Składa się z wczesnogotyckiego masywu dwu wież, rozdzielonych portalem szesnastowiecznego korpusu. W kościele zachowało się wiele dawnych zabytków sztuki sakralnej.

Kościół franciszkański

Dzieje tego kościoła i klasztoru sięgają połowy XIII w. Początkowo był on jednonawowy. W XV w. powstała nawa południowa a później północna. Zespół klasztorny przebudowano w latach 1873 – 1875 i nadano mu obecny wygląd. Przez wiele lat opuszczony kościół pełnił funkcje nie sakralne. Dzięki staraniom franciszkanów został odbudowany. Prace rozpoczęto 5 lipca 1995 r. Zachował się wczesnogotycki chór, a z dawnych elementów kamiennych na uwagę zasługuje płaskorzeźba z godłem piekarzy, pochodząca z 1494 r. oraz rzeźba grupy „Ukrzyżowania”.

Kamienne krzyże

Ciekawymi zabytkami występującymi na terenie gminy są kamienne, zwane czasem „krzyżami pojednania” lub błędnie określane mianem „pokutnych”. Zwyczaj stawiania krzyży powstał na Śląsku pod koniec XIII w. i przetrwał jako kara do I połowy XVI w. Można je napotkać: dwa w Lwówku Śląskim, Dłużcu, Niwnicach, Skorzynicach, Zbylutowie i dwa w Żerkowicach

Pałac w Brunowie

Pierwsza wzmianka o istnieniu w Brunowie dworu pochodzi z XV wieku. Była to wówczas budowla obronna w formie wieży rycerskiej. Dwór w tym czasie należał do śląskiego rodu Zedlitz i pozostawał do 1740 roku. Za czasów Bernarda von Schmettau stary dwór został przebudowany w dwupiętrowy pałac w stylu barokowym, został założony folwark oraz wybudowany dwór dla zarządcy majątku. W 1787 roku został sprzedany Krzysztofowi i Erneście von Schweinitz. W trzy tygodnie później pałac wraz z zabudowaniami został zniszczony przez pożar. Rozpoczęto odbudowę posiadłości w stylu neobarokowym, która zakończyła się w 1789 roku. Kolejni właściciele rozbudowali pałac (niektóre jego elementy posiadają cechy XIX-wiecznego klasycyzmu. Powstały wówczas stajnia z powozownią, park z kaplicą rodzinną, fontanna, kordegarda i młyn wodny. W latach 1900-1901 pałac ponownie przebudowano, tym razem w stylu klasycystycznym, powstało wówczas skrzydło południowe pałacu wraz z oranżerią i ośmioboczną wieżą. Obecnie pałac został odrestaurowany i oddany do użytku zwiedzającym go turystom. Jest to obiekt hotelowy o wysokim standardzie. Unikatowy charakter tego miejsca można poznać przy zwiedzaniu i korzystaniu z jego bogatej oferty turystyczno – rekreacyjnej.

Pałac Płakowice

Pałac Płakowice to najstarszy pałac w okolicy, renesansowa budowla pochodzi z XVI wieku. Budowę rozpoczęto w 1550 r. Poważniejszych zmian dokonano po sprzedaży pałacu w 1824 r., przeznaczając go na szpital. Rezydencja ta należy do największych, najznakomitszych, XVI – wiecznych renesansowych budowli śląskich. Jest to czworoboczne założenie składające się z trzech prostokątnych skrzydeł rozmieszczonych wokół wewnętrznego dziedzińca, zamkniętego od północnego – wschodu ścianą kurtynową i obiegającymi go z trzech stron bogato dekorowanymi krużgankami arkadowymi. Na zewnętrznej elewacji na osi głównej znajduje się monumentalny, kamienny portal renesansowy, bogato zdobiony płaskorzeźbą.

Założenia architektoniczne pałacu różnią się znacznie od innych renesansowych budowli tego typu. Wykończenie i detale nadają mu wyjątkowy indywidualny charakter. Mostek wraz z portalem ozdobionym motywami roślinnymi, kartuszami i herbowymi postaciami tworzy nierozzerwalny element głównego wejścia do pałacu.

Zmiany wprowadzone w trakcie przebudowy w I połowie XIX w. ukształtowały obecny wygląd zewnętrzny rezydencji. Na szczęście z zewnątrz pałac zachował swój dawny charakter, dzięki czemu jest jednym z najcenniejszych zabytków architektury renesansowej na dolnym Śląsku. Obecnie ma tu swoją siedzibę Ośrodek Chrześcijański „Elim”.

Pałac w Niwnicach

Początki pałacu sięgają XVII w. Na początku XIX w. dokonano restauracji pałacu, a kolejną przeprowadzono na początku XX w. Nowa rezydencja była założona na planie kwadratu i posiadała wewnętrzny dziedziniec, ale zyskała nowe wejścia w elewacji frontowej i od strony parku. Elewacje boczne wyposażono w balkony, a szereg wewnątrz w sklepienia kolebkowe. Działania wojenne szczęśliwie ominęły pałac, dlatego zachował się on bez większych zmian. Ostatnia adaptacja powojenna była spowodowana przystosowaniem budynku na cele szkoły podstawowej, która mieści się w pałacu do dnia dzisiejszego.⁸

Pałac Hohenzollernów

Pałac Hohenzollernów powstał na zlecenie wybitnego melomana księcia Konstantyna Hohenzollern – Hechingen. Pałac powstał jako zimowa rezydencja księcia, która stała się miejscem uroczystych koncertów. Najbardziej reprezentacyjna sala w pałacu została zaprojektowana z myślą o potrzebach muzycznych. Budowlę wzniesiono z miejscowego piaskowca w latach 1850-1852. Nad wejściem umieszczono kartusz herbowy księcia Hohenzollerna, trzymany przez stojące po bokach psy. W latach 1862 – 1863 konstrukcję pałacu wzbogacono o zabudowania powozowni i stajni.

Obecnie budynek jest siedzibą Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

Zabytkowy most na Bobrze

Pierwsze informacje na temat lwóweckiego kamiennego mostu na Bobrze pochodzą z 1558 r.

W 1813 r. żołnierze rosyjscy, cofający się przed wojskami Napoleona wysadzili jego część, ale wkrótce został odbudowany. Jest to malowniczy kamienny most, najstarszy na Bobrze. Obecnie posiada 6 przęseł, jest długi na 61 m. i szeroki na 9 m.⁹

Browar Lwówek

Książęcy przywilej mili piwnej (zgodnie z jego treścią miasto mogło sprzedawać piwo w promieniu 1 mili) miasto otrzymało w 1209 r. od Henryka I Brodatego. Przywilej został powtórzony podczas nadania praw miejskich w 1217 r. Piwo produkować mogli jedynie wybrani mieszczanie posiadający prawa obywatelskie – właściciele domów piwnych. Z czasem niemal każdy mieszczanin mógł produkować piwo na własne potrzeby. Na potrzeby produkcji piwa założono własną plantację chmielu, a w połowie XV wieku wybudowano dużą słodownię, 30 lat później w 461 domach produkowano piwo.

Po wojnie trzydziestoletniej miasto zaczęło odbudowywać i budować browary. W tym czasie rozebrano zamek książęcy, będący w ruinie, a na jego miejscu postawiono warzelnię piwa. Browar ten w 1797 r. figuruje w spisie budynków. Browar zakupił Juliusz Hohberg, który w latach 1861 – 1982 wybudował nowy. Po II wojnie światowej, browar już w 1945 r. wznowił produkcję.

W 1999 roku browar lwówecki został zakupiony przez niemieckiego przedsiębiorcę Wolfganga Bauera, który powołał nową spółkę Browar Śląski 1209 Sp. z o.o. Zakład zaprzestał produkcji w 2007 roku a we

⁸ Sz. Wrześniński – „Zapomniane miejsca powiatu lwóweckiego – zamki, dwory i pałace”. Agencja W-R FUKS.

⁹ Co warto zobaczyć w Gminie Lwówek Śląski, Powiatowa i Miejska biblioteka Publiczna w Lwówku Śląskim

wrześniu 2007 roku ogłoszono jego upadłość. W marcu 2009 roku właściciel spółki Browar Ciechan Sp. z o.o. zakupił browar a w maju 2010 browar wznowiono produkcję piwa.

Na terenie browaru funkcjonuje muzeum, w którym zgromadzono blisko 400 eksponatów dokumentujących historię lwóweckiego browarnictwa. Jest to jedyne takie miejsce na Dolnym Śląsku.

2.5.2 Kultura

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski funkcjonują dwie instytucje kultury:

- Lwówecki Ośrodek Kultury,
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna.

2.5.2.1 Lwówecki Ośrodek Kultury (LOK)

Działalność LOK opiera się na upowszechnianiu kultury poprzez organizację wystaw, koncertów, konkursów, pokazów tanecznych, spektakli teatralnych, seansów filmowych a także plenerowych imprez rekreacyjno-kulturalnych, edukacji kulturalnej poprzez czynne uczestnictwo w kulturze, rozwijaniu talentów i tworzeniu sztuki.

LOK nie posiada sali widowiskowej. Budowę Sali widowiskowej rozpoczęto w latach 70-tych i wstrzymano jej budowę na początku lat 90-tych. Aktualny stan techniczny obiektu wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych, w celu dokończenia jej budowy.

2.5.2.2 Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna

Głównym zadaniem Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lwówku Śląskim jest upowszechnianie czytelnictwa, kształtowanie kultury w społeczeństwie, pomoc w wychowaniu, zapewnienie kulturalnej rozrywki mieszkańcom przy jednoczesnym wykorzystaniu różnorodnych form pracy i metod aktywizujących społeczność lokalną.

Sieć bibliotek publicznych położonych na terenie gminy przedstawia się następująco:

- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna,
- Oddział Dziecięco – Młodzieżowy,
- 6 Filii wiejskich – w Chmielnie, Kotliskach, Sobocie, Rakowicach Wielkich i Niwnicach.

Tabela 34 Struktura wypożyczeń w 2014 i 2015 r.

Nazwa placówki	Rok 2014	Rok 2015
PiMBP	40494	37083
Oddział Dziecięco Młodzieżowy	11368	9331
Chmielno	9710	8223
Kotliska	7947	8091
Sobota	2887	2127
Rakowice Wielkie	5389	6331
Niwnice	3401	2939
Razem	81196	74125

Źródło: Sprawozdanie Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lwówku Śląskim za 2015 r.

Jedną z form usługowych, jakie proponuje swoim czytelnikom PiMBP oraz wszystkie podległe jej filie jest udostępnianie stanowisk komputerowych z możliwością korzystania z Internetu.

Tabela 35 Placówki oraz poziom czytelnictwa w gminie w 2014r.

	2014
Biblioteki i filie	7
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	3199
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	20

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

2.5.2.3 Dział Centrum Promocji, Informacji Turystycznej i Regionalnej

W strukturze PiMBP znajduje się Dział Centrum Promocji, Informacji Turystycznej i Regionalnej z dwiema agendami: Placówką Historyczno-Muzealną oraz Punktem Informacji Turystycznej.

Placówka Historyczno – Muzealna

Zadaniem Placówki Historyczno-Muzealnej jest przede wszystkim gromadzenie i przechowywanie dóbr kultury i materiałów dokumentujących historię miasta i regionu przy jednoczesnym udostępnianiu zbiorów do celów wystawienniczych i naukowych.

Punkt Informacji Turystycznej

Zadania Punktu Informacji Turystycznej oparte są na wdrażaniu i realizacji polityki promocyjnej Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Do zadań PIT należy przede wszystkim: obsługa ruchu turystycznego, w tym udzielanie wszelkiego rodzaju informacji, oprowadzanie turystów indywidualnych oraz grup zorganizowanych po lwóweckim ratuszu, opracowywanie i sprzedaż materiałów promocyjnych dotyczących atrakcji i walorów przyrodniczych Gminy i Miasta Lwówek Śląski i sprzedaż pamiątek o charakterze lokalnym.

2.5.2.4 Najważniejsze imprezy plenerowe

Organizatorem plenerowych imprez rekreacyjno-kulturalnych jest Lwówecki Ośrodek Kultury.

Lwóweckie Lato Agatowe

Lwóweckie Lato Agatowe (święto poszukiwaczy skarbów Ziemi) to impreza plenerowa, której głównym elementem jest międzynarodowa giełda minerałów uważana za największą mineralogiczną imprezę w Polsce:

- ponad 200 stoisk z minerałami,
- w ramach LLA obyło się kilkanaście wystaw tematycznych i kolekcjonerskich, np.: „Metale Zakłète w Kryształach”, „Skamieniała Flora”, Wystawa paleontologiczna “Polskie dinozaury”, “Madagaskar - ginący świat”, „Minerały Maroka”
- kilka stanowisk z prezentacjami cięcia i szlifowania kamieni ozdobnych oraz płukania złota,
- chata walońska z zaaranżowanym wyrobiskiem agatowym,
- bezpłatne ekspertyzy okazów.

Innym elementem LLA jest znaczących rozmiarów rodzinny festyn rekreacyjny oferujący między innymi dwie sceny (w tym scena dziecięca) z bogatym programem estradowym (występy gwiazd polskich i zagranicznych) oraz barwny jarmark różnorodności z ponad 160 stoiskami.

Lwóweckie Lato Agatowe odwiedza corocznie około 50 000 osób z kraju i zagranicy.

W roku 2004 w konkursie Polskiej Organizacji Turystycznej na najlepszy produkt turystyczny Lwóweckie Lato Agatowe otrzymało certyfikat POT jako jedna z najlepszych imprez turystycznych w kraju.

W roku 2006 LLA zostało uhonorowane Dolnośląskim Kluczem Sukcesu w kategorii najlepsza inicjatywa kulturalna Dolnego Śląska.

W 2008 roku LLA otrzymało certyfikat Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej dla najciekawszej atrakcji turystycznej Dolnego Śląska, a w 2007 roku w kategorii Produkt Turystyki Miejskiej lub Kulturowej.

Lwóweckie Jasełka Uliczne

Coroczna impreza odbywająca się w grudniu, w samym centrum Lwówka Śląskiego. W czasie trwania imprezy odbywa się uliczny bieg mikołajów, w którym udział bierze młodzież z lwóweckich szkół, Międzynarodowy Zjazd Mikołajów z kraju i ze świata, występy chórów z Lwówka Śląskiego oraz miast partnerskich. W trakcie Jasełek otwarte zostają pokonkursowe wystawy: Powiatowego Konkursu Szopek Betlejemskich oraz Powiatowego Konkursu Twórczości Plastycznej „Dekoracje świąteczne z masy solnej”.

Na koniec imprezy władze miasta przekazują Betlejemskie Świątełko Pokoju wszystkim zgromadzonym oraz zapraszają na wspólną „Kolację Wigilijną” na rynku miejskim.

Dożynki Gminne

Dożynki to największe tradycyjne święto okresu letnio-jesiennych zbiorów, urządzone po ukończeniu żniw. Stanowią one relikwyt dawnych zwyczajów o charakterze magicznym, mających zapewnić urodzaj na przyszły rok. Dożynki - gminne święto plonów rozpoczyna barwny korowód, w którym biorą udział zaproszeni goście, przedstawiciele sołectw z wieńcami i mieszkańcy gminy. Odprawiana jest uroczysta Msza Święta. Tradycyjnie święcone jest obrzędowe pieczywo oraz wieńce dożynkowe wykonywane przez okoliczne wsie. Wieńce uświetniają ceremoniał święta plonów. Gospodarzami dożynek są Starosta i Starościna dożynek. Na zakończenie oficjalnej części uroczystości Starostowie dożynek wręczają burmistrzowi bochen chleba ze słowami - *Przynosimy bochen chleba z tegorocznych zbiorów, prosimy go przyjąć i dzielić sprawiedliwie, żeby nikomu nie zabrakło.*

Dożynki organizowane są przez mieszkańców jednej wsi, co roku innej.

Jarmarki Bożonarodzeniowe i Wielkanocne

Jarmarki organizowane są przed świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy.

Nawiązują one do tradycji handlowych miasta, organizowane są corocznie na lwóweckim rynku, zwiastują nadejście Bożego Narodzenia lub Wielkanocy i cieszą się ogromną popularnością wśród mieszkańców gminy. Stragany zaopatrują mieszkańcy okolicznych sołectw. Na straganach królują tradycyjne, związane z danymi świętami pyszności – ciasta, pierniki, miody oraz wspaniałe ozdoby choinkowe, stroiki i wyroby rękodzielnicze lub palemki, pisanki i wielkanocne ozdoby świąteczne. Wszystkie wystawiane wyroby stanowią efekt pracy mieszkańców okolicznych wsi.

Niecodzienne Jarmarki Dziedzicowe – Epoka Napoleońska

W 1813 roku w mieście przebywał sam cesarz Napoleon Bonaparte, a na okolicznych terenach rozegrały się dwie bitwy, zwane bitwami nad Bobrem.

Mieszkańcy Mojesza kontynuują tradycje historyczne, przypominające dzieje ziemi Lwóweckiej z udziałem wojsk napoleońskich, w których służyli żołnierze różnych narodowości, m.in. Polacy, pragnący wolności dla swojego narodu. Z tej to okazji Stowarzyszenie „Srebrna Dolina” i Rada Sołecka Mojesza organizują cykliczną imprezę plenerową, która łączy w sobie dwa wydarzenia historyczne epoki napoleońskiej:

- ✦ Pobył wojsk Napoleońskich i innych regimentów nad Bobrem.
- ✦ Improwizowane przez okoliczną ludność bazy, w celu zaspokojenia potrzeb stacjonujących żołnierzy.

Wydarzenie to jest przygotowywane i pilotowane od 2010 roku z udziałem znakomitych grup historycznych, które przedstawiają rekonstrukcje bitew z sierpnia 1813 roku.

2.5.3 Sport i rekreacja

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski działają następujące kluby i sekcje sportowe:

- Międzyszkolny Ludowy Klub Sportowy „Rakowice” – lekkoatletyka,
- Lwówecki Klub Sportowy „Czarni” – piłka nożna,
- Międzyszkolny Klub Sportowy „Piaś” Lwówek Śląski – lekkoatletyka, piłka ręczna,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klubu Sportowego „BOX” - boks,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Miejsko Gminny Klub Sportowy „Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych” (zrzesza zespoły z Niwnic, Zbylutowa, Kotlisk, Soboty i Włodzic Wielkich) – piłka nożna, tenis stołowy,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Miejsko Gminny Klub Sportowy „Szkolny Związek Sportowy” (zakresem działalności obejmuje szkoły podstawowe i gimnazjum) - lekkoatletyka, tenis stołowy, szachy, piłka ręczna, piłka nożna, koszykówka, siatkówka, siatkówka plażowa, sztafetowe biegi przełajowe,

Bazą działalności sportowej dla wymienionych wyżej klubów są następujące obiekty sportowe:

- stadion sportowy przy ul. Kościuszki,
- stadion lekkoatletyczny przy Gimnazjum im. Jana Pawła II,
- kompleks boisk ORLIK przy SP2,
- hale sportowe przy SP2 i Gimnazjum,
- boiska wielofunkcyjne z nawierzchnią syntetyczną przy SP3 i filii SP3 w Zbylutowie,
- boisko ze starą nawierzchnią bitumiczną przy SP Płóczki Górne
- boisko z nawierzchnią trawiastą w parku przypałacowym, przy SP Niwnice,
- boiska zlokalizowane na terenach wiejskich.

W gminie, po likwidacji OSiR brak koordynacji działalności sportowej i rekreacyjnej.

2.6 Atrakcyjność turystyczna gminy

Lwówek Śląski i otaczające go ziemie to jedno z piękniejszych zakątków Polski. Gmina leży pomiędzy Pogórzem Kaczawskim na wschodzie i Izerskim na zachodzie oraz między Borami Dolnośląskimi na północy i Karkonoszami na południu. Największym skarbem jest rzeka Bóbr. To ona i jej dopływy ukształtowały tutejszy krajobraz rzeźbiąc wiele pięknych pagórków, żyznych dolin i tajemniczych zalesionych wąwozów. Cała dolina to jeden wielki skarb przyrodniczy, a sama rzeka to raj dla wędkarzy i kajakarzy. W jej dolnym biegu na północ od Lwówka Śląskiego ulokowanych jest kilka jazów i elektrowni wodnych. Powyżej Lwówka Śląskiego Bóbr przepływa przez dwa Jeziora Rakowickie.

Ten wyjątkowo malowniczy akwen znakomicie nadaje się do uprawiania sportów wodnych – kajakarstwa, żeglarstwa czy windsurfingu. Na jego północno - zachodnim brzegu znajduje się stacja wędkarska, wypożyczalnia sprzętu pływającego oraz restauracja.

Samo Miasto Lwówek Śląski jest atrakcyjne pod względem turystycznym głównie dzięki swoim zabytkom. Poza atrakcjami Lwówka Śląskiego, cały obszar gminy posiada bardzo duże walory przyrodnicze.

Świadczą o tym liczne zabytki, które zostały opisane w rozdziale: *Obiekty dziedzictwa kulturowego*, oraz ciekawe obiekty przyrodnicze, szczegółowo opisane w rozdziale: *Środowisko przyrodnicze i warunki naturalne*.

Wiele atrakcyjnych miejsc i obiektów można znaleźć we wsiach położonych na terenie gminy. W większości z nich znajdują się piękne kościoły, ruiny zamków, Krzyże Pokutne, ale trzonem tych miejsc są ciekawi ludzie i lokalni twórcy, których w okolicy nie brakuje.

Bielanka

Wieś łańcuchowa na Wzniesieniach Płakowickich przy trasie Lwówek Śląski – Złotoryja (255 – 300 m n.p.m.). Jedna ze starszych wsi na tych terenach. Wymieniona w dokumencie z 1217 roku w związku z lokalizacją Lwówka. Wczesne osadnictwo zawdzięcza swojemu położeniu na szlaku Wysokiej Drogi łączącej Saksonię z Małopolską i Rusią, jak i eksploatacji złotonośnych piasków. Godnym zwiedzenia zabytkiem jest tu kościół pw. Św. Anny. Budynek ufundowany został przez górników, a w 1322 roku patronat nad nim objął klasztor sióstr magdalenek z Nowogrodźca. Budowa nowego kościoła miała miejsce na przełomie XV i XVI wieku. Po przejęciu kościoła przez luteran nastąpiła jego dalsza rozbudowa (poł. XVI wieku). Odbudowa uszkodzonego w wyniku działań wojennych kościoła zakończona została w 1975 roku. We wsi działa agroturystyka.

Brunów

Folwarczna wieś nad Bobrem u podnóża Wzniesień Płakowickich (180 – 220 m n.p.m.) 3 km na północ od Lwówka Śląskiego. Pierwsza wzmianka o osadzie pochodzi z 1351 roku, choć początki jej sięgają XII wieku. Ważniejsze zabytki to pałac barokowo – klasycystyczny z 2 poł. XVIII wieku z zabudowaniami inwentarsko – składowymi oraz rodową kaplicą rodziny von Cottenet i pozostałościami parku w stylu angielskim. Budynek pałacu przebudowany w latach 1900 – 1901 oraz 1977. Można zatrzymać się na dłużej w pałacu, agroturystyce lub na polu campingowym.

Chmielno

Wieś łańcuchowa nad Chmielnikiem w Rowie Zbylutowa (207 – 230 m n.p.m.). Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1217 roku. Ciekawszym obiektem jest tu kościół pw. Narodzenia NMP wzniesiony w XIV wieku, przebudowany w 1 połowie XVI wieku, w 1615 roku i w XIX wieku. We wnętrzu kamienne tabernakulum z 1503 roku na kolumnie z ozdobną balustradą i płytą nagrobną z 1625 roku.

Dębowy Gaj

Wieś folwarczna nad Młynówką w Niece Lwóweckiej, na lewym brzegu Bobru (220 – 290 m n.p.m.), na południowy – wschód od Lwówka Śląskiego. Wymieniona w dokumencie z 1305 roku. Początki wsi są jednak znacznie starsze i sięgają XI wieku. We wsi znajdują się pozostałości zrujnowanego renesansowego pałacu z 1620 roku, przebudowanego w 1754 roku, a restaurowanego w XIX wieku. Częściowo uszkodzony przez radziecki ostrzał z marca oraz podczas zdobywania wsi w maju 1945 roku zaczął popadać w ruinę. Charakterystyką położenia miejscowości są rozległe widoki. W przerwie spływu kajakowego lub wycieczki rowerowej warto zobaczyć ruiny renesansowego dworu położone w rozległym parku, mały kościółek filialny i stadninę koni islandzkich.

Dłużec

Wieś łańcuchowa nad Bukownicą (240 – 280 m n.p.m.) pomiędzy Wzniesieniami Płakowickimi a Wysoczyzną Ostrzycy, na wschód od Lwówka Śląskiego. Wzmiankowana po raz pierwszy w 1242 roku. Cennym zabytkiem jest tu kościół pw. św. Jadwigi. Jego początki sięgają XIII wieku. Obecny, wybudowany około 1500 roku, od swych początków był kościołem filialnym parafii w Sobocie. Przebudowy kościoła dokonano w XVIII wieku, restauracji w XIX wieku, a ostatniego znaczącego remontu w 1967 roku. We wnętrzu znajduje się późnogotyckie przyścienne sakramentarium, barokowy, drewniany ołtarz oraz kamienna chrzcielnica. Na końcu wsi, przed Twardocicami (na łączce po prawej stronie) zlokalizowany jest krzyż pokutny. Na uwagę zasługuje fakt, że w latach: 1960-1967 w Dłużcu żył i tworzył Tytus Karpowicz.

Dworek

Wieś folwarczna na Wzniesieniach Płakowickich (240 – 277 m n.p.m.). Jedna ze starszych wsi na terenie gminy. Pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1217 roku. Początki wsi związane są z eksploatacją złotonośnych piasków. Do historii wsi przeszła pasieka złożona 12 apostołów wyrzeźbionych w pniach lipowych. Wieś uczestniczyła w wydarzeniach wojen śląskich, podczas wojen napoleońskich (1813) byli tu Francuzi, Rosjanie, Prusacy i Polacy, a pobojuwisko po płakowickim starciu oglądał sam Napoleon Bonaparte. W okresie przedwojennym odbywały się tu szeroko znane imprezy pt. „Święto Kwitnienia Wiśni”, podczas których podpisywane bywały umowy kontraktacyjne na dostawę wiśni do takich miast, jak np.: Berlin, Hamburg, czy Brema. Przed II wojną światową znajdował się tutaj skansen z ulami figuralnymi, który został częściowo odtworzony.

Gaszów

Mała wieś na Pogórzu Bolesławieckim (220 – 240 m n.p.m.). Po raz pierwszy wymieniona w dokumencie w 1388 roku. W kierunku na północ od wsi rozpościerają się tereny dawnych wyrobisk złotonośnych. Dzieje wsi związane były od swych początków z dominium w Skale, do którego należała. Piętnem odbiły się najazdy husyckich hord, grabieże z okresu wojny 30 – letniej, wojen śląskich, napoleońskich. W 1750 roku wieś zamieszkiwało ponad 200 mieszkańców. Ciekawostką jest to, że była to pierwsza miejscowość do której przywieziono Polskich robotników przymusowych w 1939 roku. Wielu z nich zostało tutaj po zakończeniu II wojny światowej. W kierunku na północ od wsi rozpościerają się tereny dawnych wyrobisk złotonośnych.

Górczyca

Wieś łańcuchowa nad Sobótką w Dolinie Bobru (240 – 260 m n.p.m.). Najwcześniej wymieniona w 1242 roku. Wieś powstała jako zaplecze dla licznych okolicznych kopalni złota. Jej mieszkańcy mieli obowiązek dostarczania żywności dla górników z Płakowic. Warto odwiedzić tę miejscowość podczas wycieczki rowerowej ze względu na jej klimat i roztaczające się wokół widoki.

Gradówek

Wieś placowa w widłach Płuczki i Iwnicy na Wzniesieniach Gradowskich (260 – 300 m n.p.m.), założona na terenie Przesieki Lwóweckiej. Na południe od wsi znajdują się pozostałości po grodzisku wałowym Pirszyn. We wsi można się zatrzymać w agroturystyce i pojeździć konno.

Kotliska

Wieś łańcuchowa w Niece Lwóweckiej nad Stoczkiem (200 – 240 m n.p.m.). Najwcześniej wymieniona w dokumencie w 1284. Do końca wojny we wsi znajdowały się kamieniołomy piaskowca, z których wytwarzane były koła młyńskie, stąd pochodziły elementy do budowy ratusza w Amsterdamie, wiele budowli prywatnych jak i obiektów państwowych w Berlinie. We wsi znajdują się 2 obiekty kościelne. Starszym z nich jest kościół pw. św. Mikołaja wzmiankowany po raz pierwszy w 1305 roku. Od 1540 roku przeszedł w ręce protestanckie, zwrócony katolikom w 1654.

Mojesz

Wieś łańcuchowa w Niece Lwóweckiej nad Srebrną i Wilczycą (220 – 240 m n.p.m.). Pierwsza wzmianka pochodzi z 1217 roku. Od 1308 roku znany jest Mojesz Górny. Starsza część wsi związana była od swych początków z miastem Lwówek Śląski, druga zaś z klasztorem w Lubomierzu. Przez wieś przetoczyły się działania wojen husyckich, wojny 30 – letniej, wojen śląskich, napoleońskich. Tutejszy folwark wraz z młynem wodnym w 1718 roku przeszedł na własność mieszkańców. Wieś przy głównej drodze do Jeleniej Góry, sąsiadująca z malowniczą trasą rowerową Na obszarze Mojesza znajduje się większa część Szwajcarii Lwóweckiej. Urokliwe położenie miejscowości nad potokiem Srebrna sprzyja, aby zatrzymać się w gościnnych gospodarstwach agroturystycznych, które stanowią znakomitą bazę wypadową do

uprawiania turystyki rowerowej i pieszej. W sierpniu odbywają się pikniki Napoleońskie z symulacją bitwy, pokazem musztry i możliwością skosztowania kuchni obozowej.

Nagórze

Wieś łańcuchowa na Wzgórzach Radomickich (320 – 380 m n.p.m.). Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z roku 1313. Bardzo wczesnie wieś ta stała się własnością klasztoru w Lubomierzu do roku 1810. Przez wieś przebiega Szlak Konny Dragonów Pruskich.

Niwnice

Wieś łańcuchowa w Niece Lwóweckiej nad Iwnicą (230 – 280 m n.p.m.). Dzisiejsza wieś składa się z dwu niegdysiejszych to jest: Bartnik (1305 rok) i Nowego Łądu (1375 rok). Od 1800 roku na gruntach hrabiowskich rozpoczęła się eksploatacja gipsu, początkowo do celów agrotechnicznych. Dalej, w 1860 roku wybudowano tu zakład przerobczy do pozyskiwania materiałów wiążących. Po wojnie, już w październiku 1945 roku, zakład wznowił swą działalność. We wsi (Bartniki) znajduje się kościół filialny pw. św. Jadwigi wymieniony po raz pierwszy w 1305 roku. W roku 1515 częściowo spłonął. Odbudowany w 1520 roku, rozbudowany w roku 1551 zbarokizowany. Jednonawowy, na rzucie prostokąta, kryty stropem, z półkolistą zamkniętą od wschodu apsydą sklepioną konchowo. Portale: od zachodu ostrołuczny, sfazowany, o przecinających się profilach (1520 rok), od północy do kruchty, prostokątny z achitrawem i inskrypcją (1551 r.). Wnętrze: arkada tęczowa zbliżona do półkola z prostokątnymi półfilarami zwieńczonymi impostami głowicowymi, nad nią kartusz herbowy (XVIII w.). Wyposażenie: tryptyk (XV w.), ołtarze i ambona (XVIII w.) oraz kamienna chrzcielnica (XV w.). Na zewnątrz całopostaciowe płyty nagrobne właścicieli wsi (XVI i XVII w.). W 1534 roku przejęty przez luteran, przekazany katolikom na powrót w 1654 roku. Kościół został restaurowany w XIX wieku. Podczas zdobywania wsi przez Rosjan w 1945 roku częściowo uszkodzony. W murze zewnętrznym kościoła krzyż pokutny z wrytym wiosłem. Kościół znajduje się na Szlaku św. Jakuba (Via Regia).

Znajdują się tu ruiny dworu renesansowego, otoczonego niegdyś fosą, wybudowanego w 1579 roku, przebudowanego w 1647 roku i uszkodzonego w 1945 roku. W części "Nowy Łąd" znajduje się pałac klasycystyczny wzniesiony na przełomie XVIII/XIX wieku, w którym znajduje się dziś szkoła podstawowa. Na wzgórzach w lesie znajdują się ruiny dawnego klasztoru, do którego prowadzi dobrze zachowana aleja lipowa.

Pieszków

Wieś na Wzniesieniach Płakowickich, nad Widnicą (260 – 280 m n.p.m.). Powstanie na tym terenie osady, podobnie jak i sąsiednich wsiach, zawdzięczamy eksploatacji występującego tu złotonosnego piasku. Z wyczerpaniem się jego zasobów (koniec XV wieku) Pieszków począł przekształcać się w osadę typowo rolniczą. Odwiedzając ją warto poszukać miejscowych pszczelarzy, którzy chętnie uraczą doskonałymi miodami ze swoich rozległych pasiek.

Płóczki Dolne

Wieś łańcuchowa nad Płuczką w Niece Lwóweckiej (220 – 260 m n.p.m.). Po raz pierwszy wymieniona w roku 1217 roku. Znajdujące się na lewym brzegu potoku wsie Stępnica Dolna, założona w latach 1778 – 1790 oraz średniowieczna Pirszyn w 1893 roku włączone zostały do Płóczek Dolnych. Wieś położona przy głównej trasie prowadzącej do Gryfowa Śląskiego. Za wsią znajduje się grupa czterech jaskiń, z których najdłuższa ma ok. 60 m. Płóczkowskie jaskinie zostały uznane za pomnik przyrody. Prowadzi do nich odgałęzienie czarnego szlaku turystycznego przechodzącego przez Płóczki Dolne, prowadzącego na Zamek Podskale. Na jej północnym krańcu znajduje się Agatowa Dolinka z kapliczką poświęconą św. Wawrzyńcowi patronowi poszukiwaczy skarbów ziemi. Dzięki licznym stawom hodowlanym można spróbować szczęścia z wędką. Gościnna i życzliwa atmosfera sprzyja odpoczynkowi.

Płóczki Górne

Wieś łańcuchowa nad Słotwiną na Wzniesieniach Gradowskich (230 – 360 m n.p.m.) W roku 1307 wymieniona po raz pierwszy. W połowie wsi znajduje się zabytkowy kościół pw. św. Bartłomieja wzmiankowany w 1241 roku, przebudowany w latach: 1520, 1588 i 1744, restaurowany w XIX wieku. W 1556 roku przeszedł w ręce luterańskie, katolikom przywrócony został w 1654 roku. W kościele zachowały się 2 skrzydła z tryptyku namalowanego około 1500 roku oraz późnogotyckie sakramentarium przyściennie, drewniane wyposażenie barokowe i kilka płyt nagrobnych z XVI – XVIII wieku. Z 1851 roku pochodzi murowana dzwonnica. Wokół Płóczek Górnych występują kambryjskie łupki serycytowo-muskowitowo-chlorytowo-kwarcowe, piaskowce oraz trachybazalty czerwonego spągowca. W okolicy można spotkać agaty, ametysty i chryzoprasy. We wsi można zatrzymać się w dwóch gospodarstwach agroturystycznych.

Radłówka

Wieś w Niece Lwóweckiej nad Rakówką (240 – 280 m n.p.m.), jedna z najstarszych na terenie gminy, wzmiankowana w roku 1217. Najciekawszym obiektem godnym zwiedzenia jest Zamek Błotny - kamienny zamek, który stanął na wcześniejszych pozostałościach słowiańskich założeń obronnych. Wewnętrzny człon pierwotnego założenia (około 40 x 40 m) zawiera pozostałości kamiennego zamku (24 x 27 m). Zamek główny posiadał 3 skrzydła mieszkalne oraz wąski dziedziniec wewnętrzny zamknięty pojedynczym murem, przez który prowadziła brama. Godnymi uwagi są niezwykle silne mury zewnętrzne. Całość zabudowy otoczona była wałem ziemnym (to pozostałość po słowiańskich mieszkańcach tzw. "przesieli Lwóweckiej") i podwójną fosą. Na wypadek zagrożenia wystarczyło nieco spiętrzyć Rakówkę, aby wkrótce zewnętrzna fosa wypełniła się błotem – stąd i nazwa zamku. Według manuskryptu lwóweckiego rajcy z XVI wieku wynika, że zamek ten powstał w 1226 roku z fundacji ks. Henryka I Brodatego i jego małżonki, patronki Śląska – św. Jadwigi. W fosie okalającej zamkowe ruiny znajduje się pomnik pamięci poległych w I wojnie światowej żołnierzy.

Radomiłowice

Wieś nad Sobótką na południowym stoku Góry Książnik u podnóża Wysoczyzny Ostrzyckiej (280 – 300 m n.p.m.). Od swych początków, które sięgają XIV wieku wieś znajdowała się na terenie lwóweckiego dystryktu sądowego i wchodziła w skład dominium Dębowego Gaju. Wieś zamieszkiwało 170 mieszkańców. Ciekawostką z tego okresu jest eksploatacja tutejszych złóż torfu.

Rakowice Małe

Wieś łańcuchowa nad Stoczkiem w Niece Lwóweckiej (200 – 220 m n.p.m.). W roku 1340 wymieniona po raz pierwszy. Dość wcześnie podjęto tu eksploatację piaskowca, stąd pochodził materiał na budowę Reichstagu i innych budowli w Niemczech i nie tylko. Na wschód od wsi w XIX wieku eksploatowane były złoża węglowe. Największą atrakcją miejscowości jest kompleks wypoczynkowy nad jeziorem, w którym można wypożyczyć rowery wodne, kajaki, żaglówkę lub połowić ryby.

Rakowice Wielkie

Wieś łańcuchowa nad Rakówką w Niece Lwóweckiej (190 – 220 m n.p.m.) na północny – zachód od Lwówka Śląskiego. Pierwotna słowiańska nazwa to Rakowice wymieniona po raz pierwszy w roku 1237. O wczesnej kolonizacji tych terenów świadczą wykopaliska (urny ciałopalne kultury łużyckiej) wykopywane tu również i po wojnie jak i ozdobne bransoletki z epoki brązu odkryte w 1906 roku. Do cenniejszych zabytków należą dwie wieże mieszkalne, pozostałość po dwóch folwarkach należących do lenn: książęcego, pozostająca w ruinie oraz miejskiego w południowej części wsi. Wieże te wybudowane zostały w końcu XV wieku, a budowniczymi ich były lwóweckie rody mieszczańskie, które wówczas weszły w posiadanie folwarków. Pozostająca w ruinie wieża folwarku książęcego, posiadająca pierwotnie 3 kondygnacje, przykryta dwuspadowym, stromym dachem, jeszcze w latach 50-tych XX wieku była użytkowana. W 1904 roku wybudowano linie kolejową. Jej wschodnia granica to Jeziora Rakowickie.

Skąta

Wieś na Pogórzu Bolesławieckim (210 – 240 m n.p.m.). W roku 1347 wymieniona po raz pierwszy. We wsi znajduje się zrujnowany pałac Hohenzollernów z XVIII wieku, który w XIX wieku gościł wiele koronowanych głów, poetów czy kompozytorów. Pałac jest położony na terenie pięknego tarasowego parku, w którym rosną dwa dwustuletnie tulipanowce amerykańskie - Tom i Mustang, które uznane są za pomniki przyrody, podobnie jak rosnący obok platan klonolistny o obwodzie 460cm. Na granicy z wsią Żerkowice znajduje się ostaniec piaskowcowy Skala z Medalionem.

Skorzynice

Wieś łańcuchowa nad Chmielnikiem w Rowie Zbylutowa (220 – 240 m n.p.m.). Od roku 1235 wymieniona po raz pierwszy. Z 1445 roku pochodzi wiadomość o zasiadaniu tutejszego sołtysa w składzie ławników sądu nadwornego. W pobliżu wsi (przy szlaku turystycznym) znajdują się dwa krzyże pokutne typu łańcuchowego. Na pograniczu można zobaczyć stary wapiennik. Działa tutaj zespół folklorystyczny Jarzębina.

Sobota

Wieś placowa nad Bukownicą i Sobótką w Dolinie Bobru (210 – 240 m n.p.m.). W roku 1212 wymieniona po raz pierwszy. Jedna z najstarszych wsi na tym terenie, nazwa jej wywodzi się od sobotnich targów. We wsi znajdują się ruiny kościoła św. Piotra i św. Pawła wzmiankowanego już w 1305 roku. Wiszący niegdyś w nim dzwon z datą 1202 pozwala wysuwać wnioski, że w tym roku istnieć musiała tu co najmniej kaplica. Przy kościele odnaleźć jeszcze można płyty nagrobne z lat 1584 – 1611.

Ustronie

Wieś łańcuchowa na Pogórzu Bolesławieckim (250 – 270 m n.p.m.). Najstarsza wzmianka pochodzi z 1305 roku. Na gruntach wsi eksploatowane były niegdyś złoża złotożółtego piasku. To najdalej wysunięte na północ sołectwo gminy Lwówek Śląski. W lasach na granicy z Żeliszowem znajduje się ciekawy poniemiecki cmentarz.

Włodzice Małe

Wieś nad Bobrem na Pogórzu Bolesławieckim (200 – 210 m n.p.m.). Najstarsza wzmianka pochodzi z 1369 roku. We wsi znajduje się ciekawy zabytkowy jaz rzeczny. To element spiętrzający wodę do ulokowanej poniżej czynnej elektrowni wodnej odrestaurowanej w latach 2005-2006.

Włodzice Wielkie

Wieś nad Bobrem na północ od Lwówka Śląskiego, na Pogórzu Bolesławieckim (190 – 210 m n.p.m.). W 1825 roku we wsi znajdował się browar dworski, gorzelnia, a zamieszkiwało ją 941 mieszkańców. Niegdyś funkcjonowała tu kopalnia węgla kamiennego, która swą działalność zamknęła w 1795 roku. Znajdują się tu dwa budynki kościelne. Pierwszy z nich, pw. św. Michała Archanioła, jest kościołem parafialnym, wzmiankowanym w 1305 roku, od 1540 roku służył ewangelikom, w roku 1654 zwrócony katolikom. Obecny wzniesiony w połowie XVI wieku, odrestaurowany w XIX wieku. Część prezbiterialna nakryta sklepieniem sieciowym. We wnętrzu zachowała się renesansowa chrzcielnica, w stojącej obok kaplicy grobowej 3 kamienne sarkofagi z 2 połowy XVIII wieku. Kościół pomocniczy pw. NMP Królowej Korony Polskiej wzniesiony początkowo w 1742 roku, przebudowany w latach 1910 – 1911. Prostokątny z półkolistą absydą, nakryty dachem czterospadowym, zachował rokokowe wyposażenie wnętrza. Przez wieś przepływa rzeka Bóbr. Można się tutaj zatrzymać w agroturystyce lub pensjonacie, a w miejscowej stadninie można pojeździć konno.

Zbylutów

Długa wieś łańcuchowa położona wzdłuż Chmielnika w Rowie Zbylutowskim (200 – 230 m n.p.m.) założona na terenach złotożółtych w końcu XII wieku. Wzmiankowana w roku 1217 przy okazji lokacji Lwówka. W 1223 roku ukazał się dokument księcia Henryka I Brodatego, w którym przekazał on wieś klasztorowi w Trzebnicy. W 1706 roku w sołtysówce nocował król Szwecji Karol XII, a 50 lat później,

w 1756 roku swą kwaterę główną założył tu, w tym samym budynku pruski król Fryderyk II Wielki. Od 1817 roku wieś stanowiła własność królewską. Ponad 200 lat temu w 3 tutejszych kamieniołomach wykonano piaskowcowe elementy Bramy Brandenburskiej w Berlinie. Najcenniejszym zabytkiem jest tu kościół pw. Wniebowzięcia NMP. Świątynia zbudowana została w poł. XIII wieku, choć wzmiankowana dopiero w 1399 roku. Budynek przebudowany został w 1492 roku. Przybudowano wówczas wieżę i zakrytą oraz wprowadzono do nawy ośmioboczny filar podtrzymujący sklepienie krzyżowo – żebrowe. W 1524 roku kościół przejęli protestanci, którzy w 1654 roku zwrócili go katolikom. Na uwagę zasługuje tu barokowy ołtarz główny, kamienna rzeźbiona chrzcielnica z 1602 roku i 2 epitafia z XVIII wieku. We wsi znajdują się liczne chaty o konstrukcji przysłupowej i szachulcowej, a także krzyż pokutny typu maltańskiego z aureolą z prześwitem. Mieszkańcy Zbylutowa mogą pochwalić się bardzo ciekawą historią. To Górale Poczatcy, ich przodkowie najpierw mieszkali na Śląsku Cieszyńskim skąd wyemigrowali za chlebem w XVIII wieku na Bukowinę Rumuńską. Po II Wojnie Światowej większość z nich przyjechała na Dolny Śląsk i osiadła w Zbylutowie. Działa tutaj zespół folklorystyczny Dunawiec.¹⁰

Żerkowice

Wieś łańcuchowa na skarpie w Dolinie Bobru (200 – 210 m n.p.m.). Jedna ze starszych wsi, wzmiankowana w 1305 roku. Kościół pw. św. Bartłomieja wzmiankowany był już w 1399 roku, następnie w roku 1408. Obecny wybudowany został na przełomie XV i XVI wieku., restaurowany w XVIII i XIX wieku, jest budowlą jednonawową, z wieżą od zachodu, z trójbocznym prezbiterium nakrytym sklepieniem krzyżowo – żebrowym. We wnętrzu barokowy ołtarz, kamienna chrzcielnica z około 1700 roku i dwie płyty nagrobne z lat 1604 i 1694.¹¹ Przy szosie do Bolesławca stoją dwa krzyże pokutne. We wsi działał kamieniołom z którego kamień wykorzystywano do budowy Reichstagu i Bramy Brandenburskiej w Berlinie. W centrum wsi znajdują się bazaltowe odsłonięcia, oznacza to, że kiedyś był tutaj aktywny wulkan. Taka mozaika jest niezwykle rzadko spotykana. We wsi możemy obejrzeć kościół z XVI wieku.¹²

2.6.1 Infrastruktura turystyczna

Na rozwój turystyki istotny wpływ mają elementy podstawowej bazy turystycznej, na którą składają się baza noclegowa i gastronomiczna oraz szeroko rozumiana infrastruktura uzupełniająca: szlaki turystyczne, obiekty sportowo-rekreacyjne, ośrodki turystyki a także dostępność komunikacyjna

Zróżnicowane ukształtowanie obszaru gminy sprzyja uprawianiu wszelkich form turystyki aktywnej. Przez gminę przebiegają szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe o różnych stopniach trudności. Miłośnicy jazdy konnej, wędkarstwa oraz poszukiwacze skarbów mogą spędzać czas wolny zgodnie ze swymi zainteresowaniami.¹³

Na obszarze gminy jest wytyczonych pięć szlaków rowerowych. Trzy z nich pełnią funkcję euro regionalnych magistrali rowerowych: ER4 wschód-zachód, ER6 północ- południe oraz ER10 przebiegająca przez Pogórze Izerskie. Pozostałe trasy są ich uzupełnieniem lokalnym. Dzięki temu rozwiązaniu gmina jest opleciona siatką szlaków i połączona jest ze szlakami gmin ościennych.

Podobnie przedstawia się sytuacja z istniejącymi szlakami pieszymi. Ich sieć jest dobrze rozwinięta, obejmuje obszar całej gminy i łączy się z punktami węzłowymi i atrakcjami poza jej granicami.

---

¹⁰ ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI, czerwiec 2015 r.

¹² Punkt Informacji Turystycznej w Lwówku Śląskim

¹³ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku – wykonane przez firmę pro-Geo sp.o.o

W chwili obecnej na obszarze gminy jest wytyczonych i oznakowanych ponad 250 km szlaków różnego typu, w tym szlaki przebiegające przez kilka krajów: Via Regia, Szlak Papieski oraz Szlak Świętego Jakuba.

Szlaki piesze- przebiegające na terenie gminy Lwówek Śląski:

- żółty: Lwówek Śląski - „Lwóweckie Skały”(Szwajcaria Lwówecka) - Dębowy Gaj - Marczów – Łupki - zamek Lenno – Wleń, długość szlaku 15 km, czas przejścia 3 h 30 min,
- żółty: Lwówek Śląski - „Dwa Dęby” – Radłówka – Kamieniołom – Twardziele - Niwnice, długość szlaku 11 km, czas przejścia 2 h 45 min.,
- żółty: Gradówek - rodzisko – ołódziej - Pławna, długość szlaku 13 km, czas przejścia 3 h,
- zielony: Lwówek Śląski – Płakowice - Jaglarz (301 m.n.p.m) – Chmielno - Skała- Żerkowice - Włodzice Wielkie - Bolesławiec, długość szlaku 18 km, czas przejścia 4 h,
- zielony: Lwówek Śląski - Płóczki Górne – Nagórze - Oleszna Podgórska - Gryfów Śląski długość szlaku 19 km, czas przejścia 4 h 10 min.,
- niebieski: Lwówek Śląski - Panieńskie Skały – Lipień - Kołodziej- 422 m.n.p.m. dalej w kierunku Lubomierza, długość szlaku 16 km, czas przejścia 4 h,
- niebieski :Lwówek Śląski – Skała - „Zimna Dziura” - Dworek – Pieszków – Bielanka - dalej w kierunku Zamku Grodziec (389 m. n.p.m.), długość szlaku 18 km, czas przejścia 4 h 20 min.,
- czarny: Lwówek Śląski - Płóczki Dolne – Jaskinie: Oaza, Lisia, Krótka i Czerwona, Pirszyn (Góra Heleny 382 m. n.p.m.)-dalej w kierunku wsi Rząsiny, długość szlaku 11 km , czas przejścia 2 h 30 min.,
- czerwony: Dworek - Sobota – Dzwonkowa Droga – Kokotek – (349 m. n.p.m.)- Radomiłowice, - Buczek (352 m. n.p.m.), dalej w kierunku Ostrzycy Proboszczowskiej (501 m. n. p. m.) długość szlaku 11 km, czas przejścia 2 h 30 min.,

Gmina rozwija też na swoim terenie turystykę rowerową. Na terenie gminy zlokalizowane są trzy trasy rowerowe i dwie ścieżki.

- ścieżka rowerowa w mieście - „pomarańczowa” - 2,9 km od Urzędu Skarbowego przy ul. Budowlanych przez przejazd kolejowy-plac sportowy-przejazd kolejowy-śluza na Bobrze-ogródki działkowe.- ul. Wiejska-Mostek – Urząd Skarbowy,
- trasa pieszo- rowerowa Lwówek Śląski i- Pławna-7,6 km od Lwówka Śląskiego - Mojesz- Pławna,
- trasa rowerowa „żółta”-9,2 km-Lwówek Śląski - Płóczki Dolne – Mojesz - Lwówek Śląski,
- -trasa rowerowa „fioletowa”-21,2 km-Lwówek Śląski – Mojesz - Dębowy Gaj – Sobota -

Pieszków – Dworek - Lwówek Śląski,

- -trasa rowerowa „zielona”-55,5 km - Lwówek Śląski – Mojesz - Dębowy Gaj – Sobota – Bielanka – Zbylutów – Gaszów – Skała – Żerkowice - Rakowice Małe – Kotliska – Niwnice – Radłówka - Lwówek Śląski.¹⁴

¹⁴ Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Lwówek Śląski na lata 2010-2015 opracowanie Grupa Egro Centrum Projektów Europejskich Lwówek Śląski 2010

Teren gminy znakomicie nadaje się do jazdy konnej. W naszej gminie występują wytyczone szlaki konne- „KONNO PO POGÓRZU IZERSKIM”, szlak „Kaczawski” pomiędzy miejscowościami: Dębowy Gaj, Górczyca, Sobota, Dworek, Brunów, Żerkowice, Chmielno, Gaszów, Włodzice Wielkie oraz w okolicach Nagórza i Płóczek Górnych- fragment szlaku „Okolice Lubomierza”, tworzące sieć z innymi gminami Pogórza Izerskiego.¹⁵

Bóbr jest jedną z najbardziej dziewiczych polskich rzek, znakomicie nadającą się na organizowanie spływów kajakowych lub pontonowych. Spływy te są fantastyczną możliwością spędzenia aktywnie wolnego czasu w ścisłym kontakcie z naturą. Działające na naszym obszarze firmy najczęściej organizują spływy rzeką Bóbr na odcinku od Nielestna przez Wleń i Lwówek Śląski do Bolesławca.

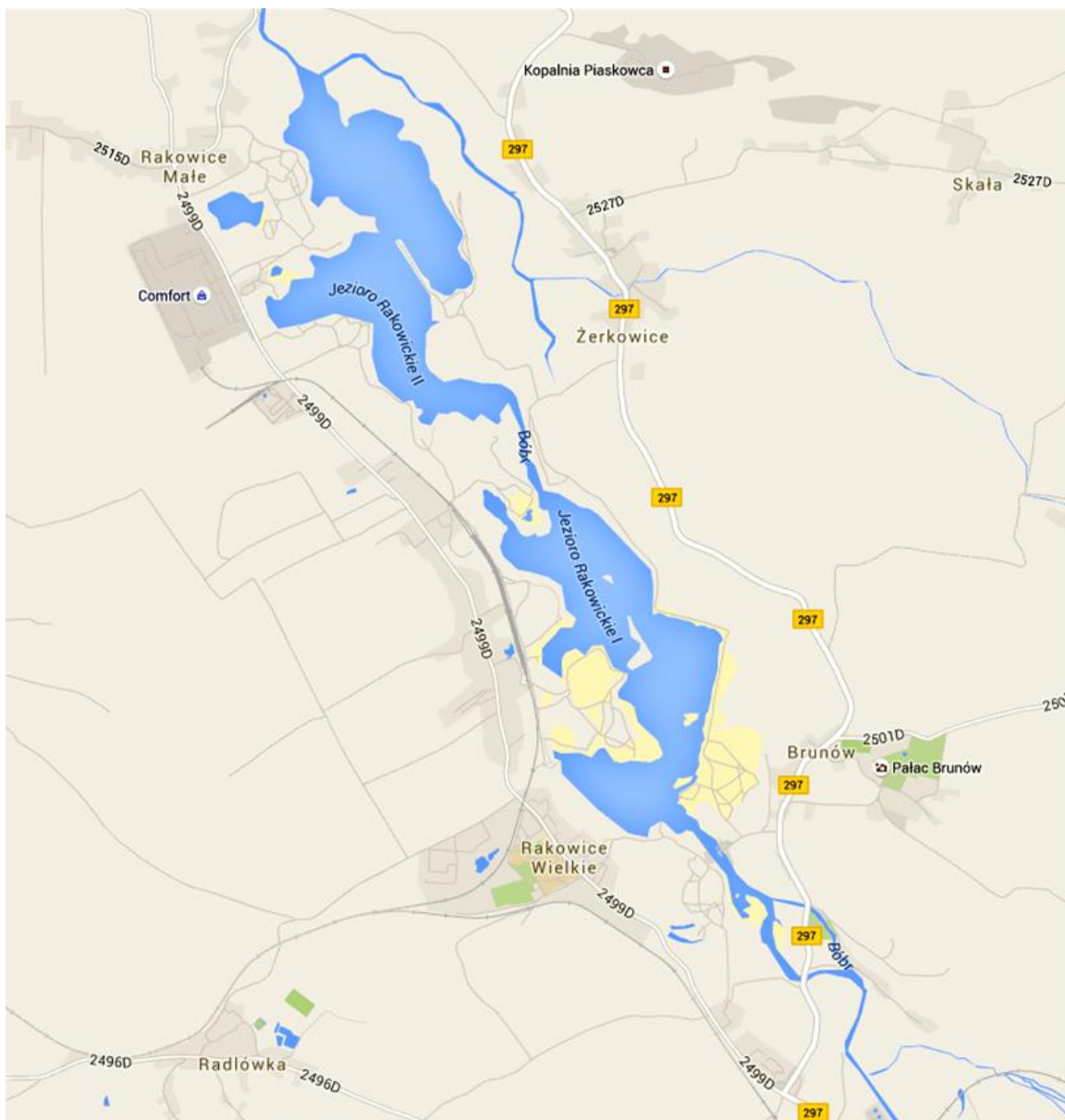
W Rakowicach Wielkich znajdują się Jeziora Rakowickie, przez które przepływa rzeka Bóbr. Jeziora stały się atrakcją dla wędkarzy, nakomicie nadają się również do uprawiania sportów wodnych.

Dobrą bazą dla kajakarzy i żeglarzy jest przystań z wypożyczalnią rowerów wodnych i kajaków, z pochylnią do wodowania łodzi.

Rysunek 5 Jeziora Rakowickie

---

¹⁵ Agroszlaki „KONNO PO POGÓRZU IZERSKIM”, Partnerstwo Izerskie

Źródło: Mapy Google

2.6.2 Baza noclegowa

Baza noclegowa stanowi podstawę turystyki pobytowej. W ostatnim czasie zaczęła się prężniej rozwijać na naszym terenie agroturystyka.

Tabela 36 Baza noclegowa turystyki i wypoczynku w Gminie

NAZWA	ILOŚĆ MIEJSC NOCLEGOwych
AGROTURYSTYKA	
Gościniec „Pod zielonym jajem” w Płóczkach Górnych	30
„Pod Magnolią” w Kotliskach	10
„Srebrna Dolina” w Mojeszu	10
„AGAT” w Płóczkach Dolnych	25
„WCZASY NA WULKANIE” w Dłużcu	25
„POD LIPAMI” w Mojeszu	16
„DROGHEDA” w Płóczkach Górnych	16
Ranczo „Grandessa” w Gradówku	5
Gospodarstwo jeździeckie „Patalejewo” we Włodzicach Wielkich	8
„Poturówka” w Brunowie	14
„Zagroda przy Szlaku Dragonów Pruskich” w Nagórze	3
„HALKA POD STARYM DĘBEM” w Bielance	10
Hotele i miejsca noclegowe	
PAŁAC BRUNÓW	140
DOM CARITAS w Lwówku Śląskim	125
HOTEL MADELAINE w Lwówku Śląskim	55

Źródło: Opracowanie własne

Najważniejsze punkty gastronomiczne na terenie Gminy :

- ✚ Restauracja „Pod Czarnym Krukiem” w Lwówku Śląskim,
- ✚ Restauracja „Madelaine” w Lwówku Śląskim,
- ✚ Restauracja „Kuźnia 1755” w Lwówku Śląskim ,
- ✚ Restauracja „Czerwony Rak” w Rakowicach Małych,
- ✚ Restauracja „Lala” w Brunowie,
- ✚ Restauracja „Cafe Paris” w Lwówku Śląskim,
- ✚ Bar „Krokus” w Lwówku Śląskim,
- ✚ Bar „Qchnia Smaków” w Lwówku Śląskim.

3 DIAGNOZA OPINII PUBLICZNEJ

Nie przeprowadzono diagnozy opinii publicznej wśród mieszkańców Gminy i Miasta Lwówek Śląski na podstawie badań ankietowych. Wybrano konsultacje społeczne przeprowadzone w formie warsztatów strategicznych. Przeprowadzono sześć warsztatów, w których łącznie wzięło udział 88 osób.

Prace podzielono na następujące moduły warsztatowe:

Warsztat I - 25. kwietnia 2015 roku.

Utworzono 5 zespołów, które dokonały diagnozy lokalnych zasobów i problemów Gminy i Miasta Lwówek Śląski w oparciu o schemat rozwoju społeczno-gospodarczego społeczności lokalnych – tzw. „Beczka lokalnych zasobów i problemów Gminy Lwówek Śląski”.

Warsztat II - 30. maja 2015 roku.

Uczestnicy pracowali w 6 zespołach (edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, bezpieczeństwo oraz kultura, sport i rekreacja) i opracowali diagnozę usług społecznych dla mieszkańców Gminy i Miasta Lwówek Śląski w zakresie problemów, potrzeb, zasobów własnych i okienek do wykorzystania w analizowanych obszarach

Warsztat III - 18. czerwca 2015 roku.

Uczestników podzielono na 4 zespoły (infrastruktura techniczna, turystyka i dziedzictwo kulturowe, rolnictwo, gospodarka).

Dokonano diagnozy wyżej wymienionych obszarów gospodarczych w zakresie: problemów, potrzeb, zasobów własnych i okienek do wykorzystania.

Warsztat IV - 25. lipca 2015 roku.

Uczestników podzielono na 4 zespoły, dokonano podsumowania trzech wcześniejszych warsztatów, skumulowano najważniejsze problemy lokalne do rozwiązania i wskazano najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania.

Warsztat V - 20. sierpnia 2015 roku.

Uczestników podzielono na 3 zespoły. Zadaniem zespołów było opracowanie propozycji misji i wizji Gminy Lwówek Śląski.

Warsztat VI - 15. września 2015 roku.

Uczestników podzielono na 3 zespoły. Zadaniem zespołów było określenie kierunków rozwoju Gminy (celów strategicznych) dla obszarów strategicznych, ustalonych na poprzednich warsztatach.

W ramach celów strategicznych zespoły zaproponowały zadania operacyjne (przedsięwzięcia) do realizacji.

3.1 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest metodą diagnozy sytuacji społeczności lokalnej, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego. Stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów i otoczenia Gminy oraz określenia priorytetów rozwoju.

W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się **atuty i słabe strony** jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, **szanse i zagrożenia** jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w bliższym i dalszym otoczeniu gminy. Rozpoznanie ww. uwarunkowań dokonać można za pomocą analizy mocnych i słabych stron płynących z otoczenia wewnętrznego, a także istniejące oraz potencjalne szanse i zagrożenia płynące z otoczenia zewnętrznego. W wyniku analizy uzyskuje się cztery grupy czynników:

mocne strony - czynniki wewnętrzne i wspomagające, mogą umożliwiać, pobudzać i wspierać rozwój,

słabe strony - wewnętrzne i destrukcyjne, słabe strony gminy, (które trzeba niwelować) - cechy i zjawiska ograniczające rozwój,

szanse - zewnętrzne i wspomagające zewnętrzne oddziaływania i zjawiska stwarzające możliwości rozwoju niezależnie od działań gminy,

zagrożenia - zewnętrzne i destrukcyjne, zewnętrzne negatywne oddziaływania i zjawiska, utrudniające rozwój niezależnie od działań gminy.

Tabela poniżej zawiera materiały powstałe na warsztatach strategicznych. Zostały one poddane nieznacznym korektom redakcyjnym, a w celu poprawy czytelności tabeli, posortowano je w sposób zgodny z układem w rozdziałach strategii: drugim - „DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI” i czwartym – „OBSZARY I CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI”, czyli według przyjętych czterech obszarów i celów strategicznych.

Tabela stanowi podstawę do dokonania analizy atutów i szans (zasoby i możliwości) oraz słabych stron i zagrożeń (problemy i potrzeby) w poszczególnych obszarach funkcjonowania Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

Tabela 37 Wyniki analizy SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
I Usługi społeczne dla mieszkańców	
<ul style="list-style-type: none"> – dostateczna infrastruktura szkolna i przedszkolna, – wszechstronnie wykształcona kadra pedagogiczna, – możliwość kształcenia uczniów na wszystkich etapach edukacyjnych (szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), – kształcenie osób niepełnosprawnych, – dobre funkcjonowanie Powiatowego Centrum Edukacji (PCE), – działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych z terenu powiatu, – działalność Biblioteki Pedagogicznej, – bogata oferta edukacyjna, możliwa dzięki współpracy z miejscowymi instytucjami kulturalnymi, środowiskowymi i sportowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> – infrastruktura edukacyjna wymagająca remontów, modernizacji i doposażenia – słaba współpraca rodziców ze szkołami, – zbyt mała liczba miejsc w oddziałach żłobkowych i przedszkolnych, – brak koncepcji zagospodarowania infrastruktury pozostałej po zlikwidowanym OSIR oraz świetlic wiejskich, – zbyt mała liczba mieszkań socjalnych, – wymagające poprawy wyposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, – brak edukacji dla dorosłych w istniejących placówkach oświatowych, – brak wystarczającej opieki nad osobami starszymi, – bezdomność,

<ul style="list-style-type: none"> - dobra współpraca władz gminy z organizacjami pozarządowymi, - dość dobra opieka zdrowotna oparta o szpital powiatowy oraz prywatne gabinety i ośrodki zdrowia położone na obszarach wiejskich, - bogata sieć aptek, - pomoc dla młodzieży i osób dorosłych w ośrodku socjoterapii, chrześcijańskim ośrodku „ELIM”.	<ul style="list-style-type: none"> - brak edukacji proekologicznej wśród mieszkańców Gminy, - brak edukacji prawnej w szkołach.
II Infrastruktura techniczna, gospodarka i przedsiębiorczość	
<ul style="list-style-type: none"> - Występowanie na terenie gminy kopalnych minerałów – żwiru, piasków, piaskowca, gipsu, anhydrytu i agatów, - dobra lokalizacja przy drodze wojewódzkiej, - Wspieranie rozwoju gminy przez instytucje powiatowe , - coraz lepszy stan infrastruktury wodno-ściekowej, - duży potencjał usług transportowych i budowlanych na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none"> - brak strefy ekonomicznej, - nieodpowiednia infrastruktura telekomunikacyjna, - zły stan techniczny kanalizacji deszczowej, - brak internetu szerokopasmowego, - słabe połączenie komunikacyjne miasta z sołectwami oraz innymi miejscowościami, - niewystarczający monitoring miejsc wrażliwych, - brak oświetlenia na części dróg, - zbyt wolna rozbudowa infrastruktury przestrzeni publicznej (oświetlenie, chodniki, parki), - brak bezpośredniego połączenia z drogami krajowymi i autostradami, - zły stan techniczny dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na terenie Gminy, - za mała ilość miejsc parkingowych dla samochodów osobowych.
III Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój gospodarstw agroturystycznych, - dobra sieć firm i instytucji działających na rzecz rolników i mieszkańców wsi (PIWet., WIORIN, Sanepid, DODR, ARiMR, ANR, DIR, Spółki Wodne), - dobre warunki do hodowli bydła mlecznego i mięsnego, - rozwijające się rękodzieło i produkty lokalne, - rozwój wielkotowarowych gospodarstw rolnych, - prężnie działające Rady Sołeckie, - działające w części sołectw Oddziały Ochotniczej Straży Pożarnej.	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt duża ilość małych gospodarstw rolnych, - brak koncepcji zagospodarowania świetlic wiejskich, - mała liczba dużych, specjalistycznych gospodarstw rolnych, - infrastruktura sportowo-rekreacyjna na obszarach wiejskich nie zaspokajająca potrzeb mieszkańców, - brak infrastruktury umożliwiającej przetwórstwo produktów rolnych, - brak grup producentów.

IV Kultura, dziedzictwo, turystyka, sport i rekreacja

- bogactwo dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla turystów, - sieć obiektów sportowych i infrastruktura sportowa, na dobrym poziomie - występowanie obszarów chronionych i pomników przyrody, - istnienie oznakowanych ścieżek rowerowych poza miastem - rozwijająca się baza turystyczna, - pozytywny wpływ Parku Krajobrazowego Doliny Bobru na atrakcyjność turystyczną gminy, - spływy pontonowe i kajakowe po Bobrze organizowane przez osoby prywatne, - dobrze współpracujące ze sobą gospodarstwa agroturystyczne, - pozytywne nastawienie mieszkańców i wysoka świadomość potrzeb rozwoju turystyki, jako motor napędzający rozwój lokalnej gospodarki, - - możliwość wykorzystania lokalnego Browaru Lwówek Śląski w celach promocyjnych gminy.	- niedostateczna promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w ofertach turystycznych, - katastrofalny stan techniczny murów obronnych, - brak zagospodarowania plant miejskich, - brak zagospodarowania części pomieszczeń ratusza oraz ich zły stan techniczny, - zły stan techniczny stadionu i basenu miejskiego – obiekty wymagają modernizacji i remontu, - brak ścieżek rowerowych w mieście, - brak oznakowania miejsc atrakcyjnych turystycznie, - ograniczony dostęp do zbiornika wodnego w Rakowicach na terenach poeksploatacyjnych, - brak promocji produktu lokalnego, - obsługa turystyczna na niskim poziomie - za mało przewodników turystycznych, - brak parkingów dla autokarów, - niedostateczna ilość ścieżek edukacyjnych, - zły stan istniejących ścieżek edukacyjnych - wymagają rewitalizacji, - brak atrakcji zachęcających turystów przejezdnych do zatrzymania się na dłuższy okres, - niedostateczna promocja Gminy i Miasta Lwówek Śląski w mediach, - brak ciągłości części szlaków turystycznych, - brak współpracy w zakresie turystyki z sąsiednimi gminami i starostwem powiatowym, - baza noclegowa słabo rozwinięta - brak pola namiotowego, campingowego, hosteli, moteli, - brak możliwości wstępu do wieży ratuszowej, Baszty Lubańskiej, Baszty Bolesławieckiej, Czarnej Wieży, wynikający ze złego ich stanu technicznego, - słaba współpraca z lokalnym browarem - niewykorzystany potencjał promocyjny dla miasta, - brak miejsc przystankowych na rzece Bóbr, - brak współpracy w dziedzinie rozwoju turystyki z gminami ościennymi, - obsługa ruchu turystycznego na niewystarczającym poziomie, - brak wypożyczalni rowerów, - brak gminnego programu rozwoju turystyki, - niewykorzystywany potencjał turystyczny Gminy, - brak pamiątek regionalnych dla turystów.

SZANSE	ZAGROŻENIA
I Usługi społeczne dla mieszkańców	
<ul style="list-style-type: none"> - wykształcenie mądrych, kreatywnych i odpowiedzialnych obywateli, - resocjalizacja uczniów z problemami społecznymi, - stworzenie pozytywnego i przyjaznego wizerunku szkół, - zatrzymanie tendencji wypływu uczniów do szkół poza gminę, - dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, - współpraca pomiędzy MGOPS a PUP w zakresie aktywizacji osób wykluczonych i uzależnionych, - poszerzenie edukacji wśród dzieci w zakresie ochrony zwierząt , ekologii i zachowań prospołecznych, - wykorzystanie animatorów do prowadzenia szkoleń, warsztatów, w celu aktywizacji dzieci i młodzieży, - wspieranie inicjatyw młodzieży, - utworzenie miejsc spotkań i miejsc do rekreacji dla młodzieży <p>zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - bardzo dobra współpraca Lwóweckiego Towarzystwa Regionalnego z gminą i mieszkańcami.	<ul style="list-style-type: none"> - malejąca liczba uczniów i mieszkańców, - nakładanie nowych zadań własnych na gminę bez zabezpieczenia środków finansowych, - odpływ młodzieży z terenu gminy do innych miejscowości (dot. szkół ponadgimnazjalnych), - wzrost ubóstwa wśród osób starszych, które równocześnie nie kwalifikują się do pomocy społecznej z powodu zbyt wysokich progów dochodowych, - starzenie się społeczeństwa, - niewystarczające środki na pomoc społeczną, - stagnacja społeczna, brak motywacji do brania udziału w życiu społecznym, - zubożenie społeczeństwa, - narastające patologie społeczne (alkoholizm, wandalizm, narkomania), - brak dostępu do lekarzy o różnych specjalizacjach, - brak nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej na terenie gminy, - brak programów aktywizujących długotrwale bezrobotnych, - wzrastająca liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - słaba współpraca szkół z pracodawcami i Urzędem Pracy, - niewystarczający nadzór nad pomocą dla osób potrzebujących.
II Infrastruktura techniczna, gospodarka i przedsiębiorczość	
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bazy lokali mieszkalnych, - rozbudowa sieci światłowodowej i bazy telefonii komórkowej, - rozbudowa infrastruktury technicznej i przeciwpowodziowej - istnienie dobrze rozwiniętej sieci energetycznej i internetowej - skuteczne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych, - współpraca transgraniczna z miastami partnerskimi, wymiana doświadczeń i informacji z zakresu bezpieczeństwa, - wykorzystanie gruntów pod strefę ekonomiczną, oraz pozyskiwanie środków na jej rozwój w okresie 2016-2020, - rozwój współpracy w ramach partnerstwa publiczno- prywatnego(samorząd- organizacje pozarządowe- przedsiębiorcy), - wspieranie i promocja działań na rzecz ochrony środowiska (wykorzystanie energii	<ul style="list-style-type: none"> - brak inwestorów zewnętrznych, - odpływ młodej wykształconej kadry do dużych miast i za granicę, - występowanie powodzi i podtopień oraz inne anomalie pogodowe, - zanieczyszczone powietrze i środowisko, - wysoki poziom bezrobocia, - skomplikowane procedury pozyskiwania środków unijnych, - zwiększanie zadań samorządom bez przekazywania dodatkowych środków na te zadania, - brak ustawowych instrumentów wspierania rozwoju przedsiębiorczości, - niepełne wykorzystanie funduszy unijnych z powodu niskich dochodów własnych gminy, - duża ilość sklepów sieci dyskontowych stanowiąca zagrożenie dla lokalnego handlu. - wysokie bezrobocie rejestrowane i ukryte.

<p>odnawialnej, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków itp.),</p> <ul style="list-style-type: none"> – występowanie sprzyjających warunków klimatyczno-środowiskowych, – promowanie i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej -tworzenia się przedsiębiorstw społecznych (spółdzielni).	
III Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	
<ul style="list-style-type: none"> – rozwój gospodarstw towarowych, – rozwój hodowli bydła, – rozwój małych gospodarstw ukierunkowanych na sadownictwo, warzywnictwo, uprawę ziół, – rozwój rękodzielnictwa i rzemiosła, – zalesienie gruntów o niskiej wartości rolniczej, – wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi, – rozwój agroturystyki.	<ul style="list-style-type: none"> – brak następców do przejmowania małych i średnich gospodarstw rolnych.
IV Kultura, dziedzictwo, turystyka, sport i rekreacja	
<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie wiedzy na temat lokalnych zasobów (piaskowce, agaty), – udostępnienie pól agatowych jako element wzbogacenia oferty turystycznej – wypromowanie produktu regionalnego i utworzenie marki gminy na bazie lokalnych zasobów, – wydanie corocznego kalendarium lokalnych imprez, – wydanie katalogu produktów lokalnych, – rozwój bazy turystycznej i rekreacyjnej, – coroczny wzrost wakacyjnego ruchu turystycznego, – stworzenie pakietów turystycznych i zintegrowanie produktów turystycznych, – nadanie ratuszowi nowych funkcji, – zwiększenie turystycznej atrakcyjności miasta dzięki poprawie stanu murów obronnych i zagospodarowaniu plant miejskich.	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszające się środki zewnętrzne na rozwój gminy, – zbyt często zmieniające się przepisy prawa, – niestabilność polityki państwa.

Źródło: Opracowanie własne

3.1.1 Podsumowanie analizy SWOT

Gmina Lwówek Śląski zapewni sobie rozwój, inwestując w to, co jest jej atutem; w zasoby kultury, walory krajobrazowo-przyrodnicze oraz kapitał ludzki z jednoczesnym mądrym wykorzystaniem potencjału gospodarczego, opartego o bogactwo zasobów naturalnych. Bez udziału liderów społecznych (kapitału ludzkiego) i bez rozwiązywania podstawowych problemów społecznych, jakimi są edukacja na każdym poziomie, miejsca pracy, mieszkania i usługi społeczne, władza lokalna nie zainicjuje rozwoju gospodarczego gminy. Wnioski wyciągnięte na podstawie analizy **SWOT** skłaniają do określenia kierunków – obszarów rozwoju na których powinien skupić się samorząd, inspirując do określonych działań i zachowań również animatorów działających w różnych dziedzinach życia lokalnego.

Jednym ze sposobów realizacji celów strategii powinna być aktywizacja i kontynuacja współpracy środowisk lokalnych Gminy - zastosowanie zasady partnerstwa lokalnego w procesie planowania rozwoju Gminy.

Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju należy promować inwestycje sportowe i turystyczne oparte na ekorozwoju, harmonijnie wpisane w struktury przyrodnicze, gospodarcze oraz społeczne regionu. Należy wykorzystać każdy ruch społeczny idący w tym kierunku. Ekologiczny rozwój turystyki powinien być nastawiony na rozwój małej infrastruktury turystycznej, składającej się z ośrodków dla turystów poszukujących ciszy, spokoju, kontaktu z naturą i zorganizowanego wypoczynku. Należy pamiętać, że sam Lwówek jest zbyt mały i posiada za mało atrakcji, aby zatrzymać turystów i nosić miano „turystycznego miasta”. Szansą dla rozwoju turystyki są wspólne działania z całą gminą, wszystkimi sołectwami, a także gminami ościennymi.

3.2 MISJA GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI

Myślenie o rozwoju gminy i planowanie działań mających na celu zapewnienie optymalnych warunków dla postępu ekonomiczno-społecznego wymaga uzyskania na wstępie odpowiedzi na podstawowe pytania: *po co to robimy i co jest naszą aspiracją? Jakie są obszary, w których chcemy skoncentrować swoje wysiłki? W oparciu o jakie wartości działamy, i jakie standardy prowadzenia polityki rozwoju są dla nas istotne?* Pytania te odnoszą się w równym stopniu do firm, instytucji publicznych, jak i organizacji pozarządowych zastanawiających się nad swoim rozwojem, a odpowiedź na nie określa się najogólniej jako opis Misji lub precyzyjniej - poczucie Misji.

Misja Gminy powinna być świadectwem tożsamości i wskazywać nadrzędny kierunek jej długofalowego rozwoju. Stanowi ona zatem czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych dla rozwoju gminy spraw i jest jej swoistą wizytówką. Stanowi nie tylko powinności samorządu wobec swoich mieszkańców, ale jest też przesłaniem dla podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi środowiskami i reprezentacjami.

Misję rozwoju Gminy i Miasta Lwówek Śląski, należy postrzegać i odczytywać jako integralną całość. Misja zatem to zarówno główny cel wyznaczający zasadniczy kierunek dążeń, domeny strategicznego rozwoju –wskazujące obszary koncentracji wysiłków, jak i wartości oraz standardy zachowań, które towarzyszą procesowi wyboru i realizacji zadań, wpisujących się w określone w celu strategii główne kierunki rozwoju. W takim ujęciu misja stanowi „rdzeń” dokumentu strategii, który jest kolejno wypełniany i uszczegółowiany (w następnych rozdziałach) poprzez zapisy celów strategicznych, celów operacyjnych oraz propozycji zadań (przedsięwzięć).

Misja Gminy i Miasta Lwówek Śląski wypracowana podczas warsztatów strategicznych opracowania strategii jest następująca:

Gmina i Miasto Lwówek Śląski jest gminą ludzi aktywnych i dobrze wykształconych potrafiących wykorzystać atuty:

- położenia geograficznego i walorów krajobrazowych,
- bogactwa dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego,
- bogactwa zasobów naturalnych,
- sąsiedztwa i przynależności do Unii Europejskiej dla zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego zapewniającego wzrost jakości życia jej mieszkańców.

3.3 WIZJA GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI

Wizja - jest projekcją wizerunku przedsięwzięć w dalszej przyszłości, zakładając wystąpienie korzystnych warunków rozwoju. Wizja - to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających stan docelowy do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, wykorzystując atuty i szanse rozwojowe.

Wizja prognozuje przyszłe cele strategiczne, przedstawia gminę według marzeń twórców Strategii Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

Wizja Gminy i Miasta Lwówek Śląski wypracowana podczas warsztatów strategicznych jest następująca:

Gmina i Miasto Lwówek Śląski jest nowoczesnym obszarem, bogatym w infrastrukturę turystyczną o wspaniałych walorach przyrodniczych, przyjaznym innowacyjnej przedsiębiorczości, zarządzanym efektywnie i skutecznie, ze społeczeństwem świadomym swoich zasobów lokalnych.

To miejsce samorealizacji społecznej, zawodowej, kulturalnej i sportowej ludzi aktywnych i wykształconych, budujące partnerstwo wewnętrzne i między sąsiadami oraz otwarte na transgraniczność.

4 OBSZARY I CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY LWÓWEK ŚLĄSKI

W strategii wyróżnia się następującą hierarchię celów:

- **misja strategii** stanowi cel nadrzędny, do którego dąży gmina projektując działania rozwojowe,
- **obszary i cele strategiczne**, wskazujące najważniejsze obszary, których wsparcie jest konieczne dla przyspieszenia rozwoju gminy,
- **cele operacyjne**, które uszczegółowiają cele strategiczne i zawierają propozycje kierunków działań, koniecznych dla osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

W ramach każdego obszaru strategicznego został określony cel strategiczny, wskazujący na generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji i misji gminy. Cele strategiczne w ramach poszczególnych obszarów urzeczywistniane będą poprzez wyodrębnione cele operacyjne, zawierające propozycje zadań i projektów, które przyczyniać się będą do osiągnięcia celów szczegółowych, które traktować należy jako pewną propozycję – otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej wspólnoty gminy w perspektywie długofalowej. Działania gminy ukierunkowane na osiągnięcie tak ambitnie sformułowanej wizji docelowej koncentrować się będą na czterech strategicznych obszarach:

- I. **Usługi społeczne dla mieszkańców,**
- II. **Infrastruktura techniczna, gospodarka i przedsiębiorczość,**
- III. **Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich,**
- IV. **Kultura, dziedzictwo, sport i rekreacja, turystyka.**

Dla każdego zidentyfikowanego obszaru strategicznego dokonano diagnozy według:

- opracowań własnych Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski,
- analizy SWOT opartej o wypracowane materiały podczas warsztatów.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszarów strategicznych określono dla nich cztery cele strategiczne.

Tabela 38 Obszary i cele strategiczne

OBSZAR STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY
OBSZAR I	ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH DLA MIESZKAŃCÓW
OBSZAR II	POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, ROZWÓJ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
OBSZAR III	WZMOCNIENIE WSPÓLNOTY MIESZKAŃCÓW, BUDOWANIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO
OBSZAR IV	INWESTOWANIE W INFRASTRUKTURĘ KULTUROTWÓRCZĄ, SPORTOWĄ I REKREACYJNĄ JAKO WARUNEK ROZWOJU TURYSTYKI

Źródło: Opracowanie własne

Dla celów strategicznych wskazano cele operacyjne zawierające poszczególne przedsięwzięcia wraz z określeniem terminów, odpowiedzialności i źródeł finansowania.

Łącznie w strategii przyjęto 4 cele strategiczne, 12 celów operacyjnych i 82 przedsięwzięcia do zrealizowania w latach 2016 – 2023.

Są to zadania, które powinny zostać zrealizowane – dostrzeżone przez uczestników warsztatów strategicznych i członków zespołu powołanego przez burmistrza. Zakres przedsięwzięć jest bardzo szeroki

i nie wszystkie zadania umieszczone w strategii będą mogły zostać zrealizowane w perspektywie do 2023 roku. Które zadania zostaną ostatecznie zrealizowane zależy będzie od:

- stanu finansów gminy,
- możliwości pozyskania środków zewnętrznych w ramach programów krajowych i UE,
- zmiany priorytetów mieszkańców gminy, wynikających z trudnych do przewidzenia zmian w życiu społecznym i gospodarczym.

4.1 CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU I - ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH DLA MIESZKAŃCÓW.

Gmina Lwówek Śląski sąsiaduje z gminami: Bolesławiec, Gryfów Śląski, Lubomierz, Nowogrodzic, Pielgrzymka, Warta Bolesławiecka i Wleń. W niedalekim sąsiedztwie gminy znajdują się przejścia graniczne do Niemiec i Czech oraz rozwinięte turystycznie miasta takie jak: Świeradów Zdrój, Karpacz i Szklarska Poręba. Powszechna w całym kraju migracja ludności z miast na tereny wiejskie w celach mieszkaniowych ma również miejsce w Gminie Lwówek Śląski. Coraz więcej ludzi, pracując w dużych miastach, chce mieszkać w spokojnej i pięknej okolicy, a niezaprzeczalnie obszar gminy jest takim miejscem. W tym kontekście należy podkreślić rolę gminy Lwówek Śląski w oferowaniu swoim mieszkańcom wysokiej jakości usług społecznych, zapewnieniu komfortu i umożliwieniu zamieszkiwania w przyjaznym środowisku.

Aby mieszkańcy mogli czuć zadowolenie, konieczne jest utrzymywanie na stałym, wysokim poziomie działań z zakresu szkolnictwa, ochrony zdrowia, kultury, bezpieczeństwa socjalnego i publicznego.

Wśród usług społecznych bardzo ważne są zadania oświatowe i możliwości kształcenia się na każdym etapie życia. Działania w tym zakresie powinny być prowadzone z najwyższą starannością, począwszy od edukacji przedszkolnej poprzez podstawową i gimnazjalną, ponadgimnazjalną, a skończywszy na organizacji czasu wolnego młodzieży. Ważne jest wyrównywanie szans edukacyjnych młodych ludzi na każdym poziomie edukacyjnym, wyposażanie w kluczowe kompetencje i przygotowanie młodzieży do funkcjonowania w gospodarce globalnej.

Istotną rolę odgrywa kształcenie ustawiczne osób dorosłych, wspieranie osób pracujących i bezrobotnych w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych oraz stałe doskonalenie zawodowe pracowników sfery budżetowej w gminie.

Od kilku lat obserwowany jest w Polsce wzrost aktywności społecznej mieszkańców, przejawiający się głównie w działalności organizacji pozarządowych. Zwiększa się zainteresowanie społeczeństwa udziałem w sektorze pozarządowym, powstają nowe instytucje tego typu. Poprzez pracę w organizacjach pozarządowych mieszkańcy gminy stają się partnerami dla samorządu na różnych płaszczyznach.

W ramach powyższego celu strategicznego wyznaczone zostały następujące cele operacyjne:

1. Tworzenie nowoczesnego środowiska edukacyjnego.
2. Poprawa poziomu ochrony zdrowia.
3. Dostosowanie pomocy społecznej do istniejących potrzeb, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i promocja zatrudnienia.
4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

4.1.1 Cel operacyjny: Tworzenie nowoczesnego środowiska edukacyjnego.

Przedsięwzięcia:

4.1.1.1 Modernizacja infrastruktury jednostek oświatowych poprzez przebudowę, rozbudowę, adaptację, budowę budynków przeznaczonych na wychowanie przedszkolne lub inne formy wychowania przedszkolnego wraz z utworzeniem oddziałów dla dzieci poniżej 3 roku życia, m. In.:

- termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej Nr 2,
- budowa publicznego przedszkola,
- przebudowa boisk szkolnych przy szkołach podstawowych w Płóczkach Górnych i Niwnicach.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, MEN	2016-2023	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie i krajowe

4.1.1.2 Doposażenie i modernizacja jednostek oświatowych w zakresie dostępu do internetu i nowoczesnych technik komunikacji.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Ministerstwo Edukacji Narodowej, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Cyfryzacji	2016-2023	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie i krajowe

4.1.1.3 Wyposażenie jednostek oświatowych w nowoczesne środki dydaktyczne i nowości techniczne, m. in. pracowni matematyczno-przyrodniczych i komputerowych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Ministerstwo Edukacji Narodowej, Urząd Marszałkowski, LGD, NFOŚiGW	2016-2023	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie i krajowe

4.1.1.4 Prowadzenie wymiany dzieci i młodzieży w ramach współpracy ze szkołami i przedszkolami z krajów Unii Europejskiej i miasta partnerskiego z Polski.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Placówki oświatowe, Urząd Marszałkowski, LGD, Miasta Partnerskie	2016 - 2023	Budżet gminy, inne fundusze i publiczne, środki prywatne.

4.1.1.5 Utworzenie bazy dydaktycznej do kształcenia ustawicznego dorosłych z wykorzystaniem bazy jednostek oświatowych gminy.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta,	Urząd Marszałkowski, LGD, MEN, PCE, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	2016 - 2023	Budżet gminy, inne środki publiczne, w tym fundusze unijne

4.1.1.6 Zapewnienie bezpieczeństwa i przyjaznej atmosfery w placówkach oświatowych, między innymi poprzez realizację programów Bezpieczna szkoła i „Bezpieczna+”.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta,	Placówki oświatowe, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Urząd Marszałkowski, Straż Miejska, Policja, MGOPS, LGD, Rada Rodziców, organizacje pozarządowe.	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie i krajowe

4.1.1.7 Organizowanie szkoleń i kursów skierowanych do osób 50+ w zakresie języków obcych oraz ICT.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Klub Seniora, Urząd Marszałkowski, PUP, LGD, ZOZ, POZ, PCPR, MGOPS	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie i krajowe

4.1.1.8 Poprawa efektywności nauczania w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	MEN, Urząd Marszałkowski, PCE, Kuratorium Oświaty, LGD	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie i krajowe

4.1.1.9 Rozbudowa i tworzenie nowych ścieżek edukacyjnych, także w ramach edukacji transgranicznej.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Nadleśnictwo Lwówek Śląski, Organizacje pozarządowe	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet Lasów Państwowych, fundusze zewnętrzne

4.1.1.10 Utworzenie Gminnego Multimedialnego Centrum Informacji na bazie istniejących obiektów gminnych, w tym także w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, edukacyjnych lub rekreacyjnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, PiMBP, LOK, MKiDN	2016 - 2023	Budżet gminy, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, fundusze unijne

4.1.2 Cel operacyjny: Poprawa ochrony zdrowia.

Przedsięwzięcia:

4.1.2.1 Poprawa dostępności do świadczeń zdrowotnych oraz podnoszenie jakości udzielenia ich poprzez poprawę infrastruktury obiektów POZ, w tym w Sobocie, Zbylutowie.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Placówki Służby Zdrowia, ZOZ, POZ, PCPR, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, środki zewnętrzne, w tym środki fundacji i fundusze unijne

4.1.2.2 Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej – szczepienia ochronne przeciw wirusowi grypy, przeciwko rakowi szyjki macicy, badania profilaktyczne (mammografia, osteoporoza) i innych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Placówki służby zdrowia, Zewnętrzne podmioty lecnicze, organizacje pozarządowe, Klub Seniora, Fundacja „Nasz Szpital”	2016 - 2023	Budżet gminy budżet państwa, środki zewnętrzne, w tym środki fundacji i fundusze unijne

4.1.2.3 Wspieranie edukacji prozdrowotnej i przeciwdziałanie uzależnieniom – organizacja prelekcji, pogadanek, kampanii informacyjnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Placówki służby zdrowia, NFZ, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Klub Seniora, Klub AA, Monar, Fundacja „Nasz Szpital”, PCE, LGD	2016 - 2023	Budżet gminy, NFZ, środki zewnętrzne

4.1.3 Cel operacyjny: Dostosowanie pomocy społecznej do istniejących potrzeb, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i promocja zatrudnienia

Przedsięwzięcia:

4.1.3.1 Inicjowanie i wspieranie działań zabezpieczających potrzeby socjalne mieszkańców Gminy, w tym rozwój usług opiekuńczych i terapeutycznych skierowanych do rodzin zagrożonych patologią, osób starszych i niepełnosprawnych oraz niezaradnych życiowo.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
MGOPS	Urząd Gminy i Miasta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, Klub AA, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, DPS	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet wojewody, budżet powiatu, środki zewnętrzne w tym UE.

4.1.3.2 Wsparcie organizacyjne i instytucjonalne dla podmiotów świadczących usługi w zakresie opieki domowej świadczonej na rzecz osób niesamodzielnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	MGOPS, LGD, Caritas, PCPR, Klub AA, Straż Miejska, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, DPS, placówki służby zdrowia	2016 - 2023	Budżet gminy, środki zewnętrzne.

4.1.3.3 Zorganizowanie Domu Dziennego Pobytu Osób Starszych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Powiatowe Centrum Zdrowia, POZ, Fundacja „Nasz Szpital”, MGOPS, Klub Seniora, Parafie, LGD, Caritas, PCPR, Zespół Interdyscyplinarny, DPS	2016 - 2023	Budżet gminy, NFZ, środki prywatne, fundusze unijne

4.1.3.4 Zwiększenie dostępu do mieszkań komunalnych i socjalnych dla rodzin wielodzietnych i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej poprzez adaptację na ten cel obiektów gminnych, m.in. budynku po byłej szkole w Kotliskach.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Bank Gospodarstwa Krajowego	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet państwa

4.1.3.5 Wdrażanie programów aktywizujących osoby bezrobotne i podopiecznych MGOPS:

- organizacja prac społecznie użytecznych,
- organizacja robót publicznych,
- organizacja programów specjalnych,
- organizacja szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe,
- organizacja poradnictwa zawodowego,
- utworzenie Centrum Integracji Społecznej,
- wdrożenie Programu Aktywizacja i Integracja (PAI)
- organizacja staży dla absolwentów i osób długotrwale bezrobotnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	MGOPS, Powiatowy Urząd Pracy, Wojewódzki Urząd Pracy, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Powiatowe Centrum Zdrowia, POZ, Fundacja „Nasz Szpital”, Klub Seniora, Parafie, , LGD, Caritas, PCPR, Klub AA, Straż Miejska, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, DPS	2016 - 2023	Budżet gminy, Fundusz Pracy, fundusze unijne w tym POWER

4.1.4 Cel operacyjny: Poprawa bezpieczeństwa publicznego

Przedsięwzięcia:

4.1.4.1 Rozbudowa i usprawnienie monitoringu miejskiego

- modernizacja sprzętu monitorującego,
- objęcie monitoringiem kolejnych obszarów wrażliwych, przestrzeni zdegradowanych, m. in. parku, plant miejskich, Szwajcarii Lwóweckiej i innych obszarów.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Straż Miejska, Policja, OSP, PSP	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne

4.1.4.2 Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego w gminie:

- współdziałanie władz gminy z innymi podmiotami w zakresie ratowania zdrowia, życia i mienia mieszkańców w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, awarii, wypadków i innych zdarzeń losowych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Straż Miejska, Policja, PSP, OSP	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne

4.1.4.3 Poprawa bazy i wyposażenia Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Państwowa Straż Pożarna, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Wojewoda Dolnośląski, OSP, partnerzy społeczni i prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne

4.1.4.4 Prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa publicznego:

- akcje informacyjne,
- pokazy i prezentacje.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Straż Miejska, Policja, PSP, OSP, Straż Graniczna	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów, fundusze zewnętrzne

4.2 CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU II - POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, ROZWÓJ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Dostępność do infrastruktury technicznej jest jednym z podstawowych elementów warunkujących atrakcyjność inwestycyjną gminy. Podstawowym elementem infrastruktury technicznej poprawiającym atrakcyjność inwestycyjną jest dobry stan infrastruktury drogowej – co powinno być priorytetem przedsięwzięć inwestycyjnych gminy.

W ramach powyższego celu strategicznego wyznaczone zostały następujące cele operacyjne:

1. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez prowadzenie polityki proinwestycyjnej, zapewniającej zrównoważony rozwój gospodarczy.
2. Rewitalizacja infrastruktury miejskiej.

4.2.1 Cel operacyjny: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez prowadzenie polityki proinwestycyjnej, zapewniającej zrównoważony rozwój gospodarczy.

Przedsięwzięcia:

4.2.1.1 Ochrona środowiska naturalnego;

- ograniczenie emisji spalin z kotłowni i pieców,
- propagowanie korzyści ekonomicznych i ekologicznych ze stosowania odnawialnych źródeł energii,
- zastosowanie systemu bodźców ekonomicznych dla mieszkańców stosujących rozwiązania proekologiczne (przydomowe oczyszczalnie ścieków, panele słoneczne i inne),
- likwidacja dzikich wysypisk śmieci,
- wyznaczenie terenów pod inwestycje wytwarzające energię odnawialną – farmy fotowoltaiczne, elektrownie wodne i farmy wiatrowe.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Ochrony Środowiska, LGD, Straż Miejska, Policja, NFOŚ, Spółka Komunalna, PWiK, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów, fundusze zewnętrzne w tym NFOŚ

4.2.1.2 Promocja lokalnej przedsiębiorczości i lokalnych zasobów – piaskowce, piaski i żwiry, anhydryt, gips, agaty i inne:

- udział w targach i wystawach,
- wycieczki edukacyjne,
- wydanie materiałów promocyjnych, skierowanych również do potencjalnych partnerów zagranicznych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Przedsiębiorcy, partnerzy społeczni i prywatni, Urząd Marszałkowski, NFOŚ, LTR, szkoły podstawowe i gimnazja	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów – środki prywatne, fundusze zewnętrzne

4.2.1.3 Działania wspierające rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy:

- utworzenie gminnego systemu wsparcia organizacyjnego i merytorycznego dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- opracowanie profesjonalnej informacji dla lokalnych przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów,
- opracowanie systemu ulg i zachęt dla powstających przedsięwzięć gospodarczych,
- inicjowanie i realizacja projektów współfinansowanych z UE – POWER podnoszących kwalifikacje pracowników małych i średnich przedsiębiorstw.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, LGD, Rada Gminy i Miasta, Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, PSIG, instytucje rynku pracy.	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów – środki prywatne, fundusze unijne.

4.2.1.4 Przebudowa lub zmiana nawierzchni dróg gminnych, realizowana wspólnie z innymi podmiotami – np.: Starostwem Powiatowym w Lwówku Śląskim, Dolnośląską Służbą Dróg i Kolei, Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad i innymi.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Powiat Lwówecki, Urząd Marszałkowski, DSDiK	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów, fundusze unijne.

4.2.1.5 Identyfikacja terenów i obiektów inwestycyjnych, w celu przygotowania oferty inwestycyjnej dla inwestorów:

- aktualizacja i dostosowanie planów zagospodarowania przestrzennego.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Rada Gminy i Miasta, partnerzy społeczni,	2016 - 2023	Budżet gminy,

4.2.1.6 Utworzenie Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej (np. Kamiennogórskiej) na bazie terenu byłego tartaku przy ul. Oświęcimskiej oraz innych terenów:

- pozyskanie inwestorów.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Rada Gminy i Miasta, Specjalna Kamiennogórska Strefa Ekonomiczna, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,	2016 - 2023	Budżet gminy,

4.2.1.7 Rozbudowa sieci teleinformatycznych z wykorzystaniem nowoczesnych technik:

- upowszechnianie technik społeczeństwa informacyjnego,
- tworzenie publicznych punktów dostępu do internetu,
- przygotowanie instytucji publicznych do świadczenia e-usług dla mieszkańców.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Rada Gminy i Miasta, Urząd Marszałkowski, Zachodni Obszar Integracji, Ministerstwo Cyfryzacji	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, fundusze unijne.

4.2.1.8 Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, m. in. przy ulicy Jana Pawła Nr 33 i Sikorskiego 10.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Rada Gminy i Miasta, Urząd Marszałkowski, Zachodni Obszar Integracji	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, fundusze unijne.

4.2.2 Cel operacyjny: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Przedsięwzięcia:

4.2.2.1 Opracowanie i uchwalenie Programu Rewitalizacji zdegradowanych obszarów gminy i miasta.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Rada Gminy i Miasta, Urząd Marszałkowski, Wojewódzki Konserwator Zabytków, Starostwo Powiatowe, partnerzy społeczni i prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym środki UE – RPO, NFOŚ

4.2.2.2 Przebudowa Placu Wolności i przyległych terenów wraz z nadaniem im nowych funkcji, poprzez m.in.:

- zmianę organizacji ruchu w celu wyeliminowania lub ograniczenia ruchu pojazdów w centrum miasta,
- budowę toalety publicznej,
- przebudowę jezdni i chodników w obrębie Placu Wolności,
- odtworzenie fontanny przed bocznym wejściem do Ratusza,
- ustawienie pręgierza i innych elementów małej architektury.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Powiat Lwówecki, Urząd Marszałkowski, Wojewódzki Konserwator Zabytków, LGD, LTR, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

4.2.2.3 Przebudowa ulic i ścieżek wewnątrz Alei Wojska Polskiego, m.in.: ul. Szkolnej, Morcinka, Słowackiego, Konopnickiej wraz z ulicami sąsiednimi.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Powiat Lwówecki, Urząd Marszałkowski, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

4.2.2.4 Rewitalizacja plant i fortyfikacji miejskich:

- remont i renowacja murów obronnych i innych elementów fortyfikacji, m. in.:
  - zagospodarowanie obiektów zabytkowych w murach obronnych,
- wykonanie w basztach remontu i renowacji w celu udostępnienia ich turystom,
- przywrócenie plantom miejskim ich dawnych funkcji, m. in.:
  - remont fontanny,
  - przebudowa ścieżek,
  - uporządkowanie terenów zielonych wraz z nowymi nasadzeniami i budową elementów małej architektury.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, LGD, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Środowiska, Wojewódzki Konserwator Zabytków	2016 - 2023	Budżet gminy, środki MKiDN, NFOŚ fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

4.2.2.5 Budowa parkingów dla autokarów i samochodów osobowych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, LGD, DSDiK, Starostwo Powiatowe, Wojewódzki Konserwator Zabytków, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

4.2.2.6 Rewitalizacja parku miejskiego:

- remont i budowa obiektów małej architektury np. muszli koncertowej,
- uporządkowanie i ujednoczenie nawierzchni ciągów komunikacyjnych,
- uporządkowanie zieleni,
- utworzenie ścieżek edukacyjnych,
- przebudowa oświetlenia,
- wykonanie siłowni i innych urządzeń rekreacyjnych, które wraz z placem zabaw dla dzieci połączą wszystkie pokolenia,
- przywrócenie stawom parkowym dawnych funkcji: rekreacyjnej i urządzenia małej retencji.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, LGD, Wojewódzki Konserwator Zabytków, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, środki MKiDN, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

4.2.2.7 Przebudowa ulic na terenie Lwówka Śląskiego, m In.: Nowy Świat, Reymonta, Sikorskiego, Staszica i innych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

4.2.2.8 Remont i adaptacja pomieszczeń Ratusza w celu przywrócenia dawnych i nadania nowych funkcji użytkowych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków, Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna, LGD, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

4.2.2.9 Przebudowa dróg zniszczonych w skutek działań żywiołów (deszcze nawalne) m in. ulica Stroma, Łąkowa, Jastrzębia, Piekarska, Dębowa.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Minister Środowiska, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne.

4.2.2.10 Przebudowa oświetlenia drogowego ulic, m in.: Reymonta, Prusa, Żwirki i Wigury, Przodowników Pracy, Chopina i innych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Minister Środowiska, partnerzy prywatni,	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne.

4.2.2.11 Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy i miasta, m in. budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej, przydomowych oczyszczalni ścieków, oczyszczalni lokalnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, BOŚ, Minister Środowiska, LGD, PWik, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, NFOŚ, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.2.2.12 Budowa cmentarza komunalnego wraz z budową parkingu w ciągu drogi wojewódzkiej.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Wojewódzki Konserwator Zabytków	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, fundusze unijne

4.2.2.13 Rozbudowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Środowiska, PWik, Starostwo Powiatowe	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.2.2.14 Zagospodarowanie terenów i obiektów po byłej słodowni przy ul. Traugutta i kotłowni przy ul. Krawczyńskiego, dawnego kina i obiektów po PKP m. in.: dworca, parowozowni i wieży ciśnień oraz nadanie im nowych funkcji

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków, LGD, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.3 CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU III - WZMOCNIENIE WSPÓLNOTY MIESZKAŃCÓW, BUDOWANIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Wieś polska, w tym także obszary wiejskie naszej gminy najbardziej ucierpiały po okresie transformacji. Likwidacja PGR-ów – duży Kombinat Rolny w Rakowicach Wielkich, posiadający swoje zakłady w większości wsi, restrukturyzacja rolnictwa indywidualnego skutkowały utratą wielu miejsc pracy, a tym samym źródeł dochodu. Należy podjąć działania zmierzające do wyrównania poziomu życia mieszkańców obszarów wiejskich, przy czym należy pamiętać, iż rozwój obszarów wiejskich to nie tylko kwestia gospodarki rolnej ale również dodatkowych, alternatywnych źródeł dochodu. Dla Gminy Lwówek Śląski będzie to głównie rozwój usług agroturystycznych i powiązanych z tym krzewieniem tradycji i dziedzictwa kulturowego. Motorem napędowym tych działań powinny być tu naturalne zasoby m.in. w postaci lokalnej społeczności reprezentującej jeszcze zróżnicowane kultury, kultywowanie tradycji, nastawienie na naturalny produkt lokalny. Kolejnym warunkiem rozwoju jest pobudzenie aktywności społecznej, tworzenie bazy i zachęcanie mieszkańców do samoorganizacji. Niezbędnym warunkiem aktywizacji obszarów wiejskich jest poprawienie infrastruktury dróg lokalnych (gminnych). Władze Gminy powinny rozważyć i zainicjować powstanie Punktu Informacji i Wspomagania Rozwoju Obszarów Wiejskich, który pełniłby funkcję koordynatora i przewodnika działań aktywizujących lokalną społeczność.

W ramach powyższego celu strategicznego wyznaczone zostały następujące cele operacyjne:

1. Budowa infrastruktury służącej rolnictwu i obszarom wiejskim.
2. Działania edukacyjne na obszarach wiejskich – kształtowanie świadomości i tożsamości.

4.3.1 Cel operacyjny: Budowa infrastruktury służącej rolnictwu i obszarom wiejskim.

Przedsięwzięcia:

4.3.1.1 Rozbudowa sieci wodociągowej na obszarach wiejskich, m in. w sołectwach: Płóczki Górne, Nagórze, Mojesz, Gradówek.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	LGD, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Środowiska	2016- 2023	Budżet Gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze UE, RPO, PROW, NFOŚ

4.3.1.2 Remonty dróg śródpolnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Nadleśnictwo Lwówek Śląski, Ministerstwo Środowiska, Starostwo Powiatowe, partnerzy prywatni	2016- 2023	Budżet Gminy, TFOGR, Środki Lasów Państwowych, Fundusze zewnętrzne, w tym fundusze UE - PROW

4.3.1.3 Przebudowa targowiska miejskiego.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	LGD, Urząd Marszałkowski	2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne, w tym fundusze UE

4.3.1.4 Przebudowa dróg wiejskich.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, PWiK, LGD, partnerzy prywatni	2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne, w tym fundusze UE

4.3.1.5 Budowa nowego oświetlenia drogowego, a także jego przebudowa i modernizacja, na terenie gminy i miasta, m. in. w Płóczkach Górnych, Włodzicach Wielkich i w miejscowości Radłówka – Barlinek.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, partnerzy prywatni, dostawcy energii	2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne, w tym fundusze UE

4.3.1.6 Budowa chodników na terenach wiejskich, m in. chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej w Żerkowicach, Włodzicach Wielkich i Gradówku.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, partnerzy prywatni, DSDiK, LGD	2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne, w tym fundusze UE

4.3.1.7 Budowa sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich, m.in. w miejscowości Niwnice.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, PWiK, LGD, partnerzy prywatni,	2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne, w tym fundusze UE

4.3.2 Cel operacyjny: Działania edukacyjne na obszarach wiejskich - kształtowanie świadomości i tożsamości kulturowej, powrót do tradycji.

Przedsięwzięcia:

4.3.2.1 Powołanie Punktu Informacji i Wspomagania Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Izba Rolnicza, LGD, stowarzyszenia i fundacje	2016- 2023	Budżet Gminy, środki pozabudżetowe

4.3.2.2 Stworzenie i aktualizacja bazy instytucji prowadzących szkolenia dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Punkt Informacji i Wspomagania Rozwoju Obszarów Wiejskich	Izba Rolnicza, LGD, PUP, WODR, ARiMR, PSIG,	2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne

4.3.2.3 Diagnoza i analiza potrzeb szkoleniowych i doradczych dla rolników i mieszkańców wsi.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Punkt Informacji i Wspomagania Rozwoju Obszarów Wiejskich	Rolnicy, Urząd Marszałkowski, Izba Rolnicza, LGD, organizacje pozarządowe, PUP, PSIG, partnerzy prywatni	2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne

4.3.2.4 Stała współpraca środowisk i instytucji przy organizacji szkoleń, seminariów i doradztwa rolniczego.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Punkt informacji i wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich	Rolnicy, Urząd Marszałkowski, Izba Rolnicza, WODR, LGD, organizacje pozarządowe, PUP, PSIG	Opracowanie- 2016- 2023	Budżet Gminy, Fundusze zewnętrzne

4.3.2.5 Wspieranie samoorganizacji i rozwoju organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich, m. in.:

- promowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych,
- realizacji projektów z zakresu ekonomii społecznej,
- wspieranie organizacyjne, merytoryczne i finansowe przedsiębiorczości społecznej.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	PliWROW, Rolnicy, Izba Rolnicza, WODR, LGD, organizacje pozarządowe, PUP, PSIG	2016- 2023	Budżet Gminy, fundusze zewnętrzne

4.3.2.6 Organizacja giełdy produktów lokalnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Sołectwa, organizacje pozarządowe, Koła Gospodyń Wiejskich, LGD, ODR, Kółka Rolnicze, partnerzy prywatni	2016- 2023	Budżet Gminy

4.4 CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU IV - INWESTOWANIE W INFRASTRUKTURĘ KULTUROTWÓRCZĄ, SPORTOWĄ I REKREACYJNĄ JAKO WARUNEK ROZWOJU TURYSTYKI

Gmina Lwówek Śląski jest niewątpliwie miejscem urokliwym, na co składają się walory środowiska naturalnego, zróżnicowany krajobraz, łagodny klimat, czyste powietrze oraz bogactwo terenów leśnych. Stanowi to potencjał do rozwoju turystyki, dla osób szukających wypoczynku z dala od wielkich miast i ruchliwych centrów turystycznych. Atutem gminy jest jej historia, tradycje i zabytki, ciekawa i różnorodna oferta imprez kulturalnych, bliskość do atrakcyjnych miejsc wypoczynku – Karkonosze, Izery. Kapitałem gminy są również ludzie, którzy chcą i mogą pracować na jej wizerunek.

Rozwój turystyki należy prowadzić tak, aby nowe cele i zadania uzupełniły dotychczasową ofertę i stanowiły kompleksowy pakiet dla osób chcących odpoczywać w naszej gminie.

Rozwój może odbywać się w dwóch kierunkach:

- agroturystyki-tworzonej w oparciu o bazę noclegową i żywieniową indywidualnych gospodarstw rolnych. Predysponowane do rozwoju agroturystyki są wszystkie miejscowości wiejskie w gminie.
- turystyki wiejskiej - w oparciu o bazę noclegową we wszystkich innych specjalnie przygotowanych punktach.

Zasoby przyrodniczo - krajobrazowe predysponują rozwój następujących form ekoturystyki:

- krajoznawcze- polegające na zwiedzaniu różnych miejsc i obiektów łącznie z tymi w odległości do 50 km od Lwówka Śląskiego,
- rekreacyjno –weekendowe - przyjazdy w wolne dni od pracy z możliwością zakwaterowania, wyżywienia i zorganizowanego wolnego czasu (w ramach gotowego produktu turystycznego) z różnymi możliwościami np. w postaci warsztatów specjalistycznych (lepienie w glinie, filcowanie wełny, układanie bukietów) i inne zajęcia artystyczne lub rekreacyjne,
- turystyka specjalistyczna- jazda na rowerach lub rolkach, jazda konna, sporty zimowe (narciarstwo zjazdowe, skiturowe, narciarstwo biegowe i przełajowe, zimowe wycieczki na raketach śnieżnych), spływy kajakowe lub pontonami po Bobrze, kuligi, udział w imprezach kostiumowych (np. epoka napoleońska) itp.

W ramach powyższego celu strategicznego wyznaczone zostały następujące cele operacyjne:

1. Rozwój i uatrakcyjnienie bazy i oferty kulturalnej,
2. Uatrakcyjnienie oferty turystycznej,
3. Rozbudowa infrastruktury sportowej,
4. Kształtowanie i promocja postaw prozdrowotnych i kultury fizycznej oraz edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

4.4.1 Cel operacyjny: Rozwój i uatrakcyjnienie bazy i oferty kulturalnej

Przedsięwzięcia:

4.4.1.1 Remont Lwóweckiego Ośrodka Kultury.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.1.2 Zagospodarowanie niedokończonej budowy przy Lwóweckim Ośrodku Kultury na cele rekreacyjne i kulturalne (np. na multibibliotekę).

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, PPP, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.1.3 Remont i modernizacja świetlic wiejskich.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, LGD	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.1.4 Rozszerzenie oferty Lata Agatowego o produkt lokalny i regionalny.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, LGD, sołectwa, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni i prywatni, samorzady sąsiednich gmin i regionu	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów

4.4.1.5 Opracowanie wspólnie z sąsiednimi gminami i Powiatem Lwóweckim oferty kulturalnej i kalendarza imprez kulturalnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, LGD, Gminy i Starostwo Powiatowe,	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów

4.4.1.6 Budowa Centrum Agatowego na "Polach Agatowych" w Płóczkach Górnych, m. in. ścieżki edukacyjne.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, LTR, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, PPP, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.1.7 Opracowanie i ciągła aktualizacja katalogu produktów lokalnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Sołectwa, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni, WODR, LGD, organizacje pozarządowe, LTR, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, budżety partnerów, małe granty - PROW

4.4.2 Cel operacyjny: Uatrakcyjnienie oferty turystycznej.

Przedsięwzięcia:

4.4.2.1 Budowa przystani turystycznych w miejscowościach:

- Pieszków,
- Ustronie,
- Dworek,
- Gaszów,
- Żerkowice,
- Nagórze i innych z połączeniem ich w sieć turystyczną.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Sołectwa, LGD, Urząd Marszałkowski, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, fundusze unijne. – PROW

4.4.2.2 Zagospodarowanie i udostępnienie dla ruchu turystycznego obiektów historycznych m. in.:

- piwnic: Ratusza, Pałacu Hohenzollernów, Kościoła pw. Św. Franciszka z Asyżu i innych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Parafia pw. Św. Franciszka z Asyżu, LTR, PiMBP, Urząd Marszałkowski, ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Ochrony Zabytków	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.2.3 Zagospodarowanie terenu Wzgórza Kombatantów m. in.:

- budowa infrastruktury turystycznej - pola namiotowego i campingowego wraz z infrastrukturą,
- budowa ścieżek spacerowych i dydaktycznych,
- utworzenie punktów widokowych,
- przywrócenie jego pierwotnych funkcji, jako miejsca sobotnio – niedzielnego wypoczynku.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Nadleśnictwo Lwówek Śląski, LGD, Urząd Marszałkowski, LTR, Ministerstwo Środowiska, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet Lasów Państwowych, fundusze zewnętrzne, w tym środki UE – PROW

4.4.2.4 Zagospodarowanie Skał Panieńskich m. in.:

- utworzenie punktu widokowego,
- uporządkowanie terenu.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Nadleśnictwo Lwówek Śląski, LGD, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Środowiska, PWiK, LTR	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet Lasów Państwowych, fundusze zewnętrzne, w tym środki UE – PROW

4.4.2.5 Zagospodarowanie Szpitalnej Góry:

- utworzenie punktu widokowego,
- uporządkowanie terenu.

Urząd Gminy i Miasta	Nadleśnictwo Lwówek Śląski, LGD, Urząd Marszałkowski, PWiK, LTR, miasta partnerskie	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet Lasów Państwowych, fundusze zewnętrzne, w tym środki UE – PROW, ITERREG
----------------------	---	-------------	--

4.4.2.6 Zagospodarowanie terenu Szwajcarii Lwóweckiej:

- budowa parkingu u jej podnóża,
- utworzenie ścieżki wspinaczkowej i parku linowego oraz ścieżek dydaktycznych,
- wykonanie poręczy ochronnych w niebezpiecznych miejscach udostępnionych turystom,
- utworzenie plenerowego muzeum historii ziemi lwóweckiej,
- utworzenie atrakcyjnych terenów zielonych,
- utworzenie „Parku Dinozaurów”,
- wykonanie iluminacji świetlnych,
- objęcie terenu Szwajcarii Lwóweckiej monitoringiem.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Nadleśnictwo Lwówek Śląski, LGD, Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Sportu, i Turystyki, POLTEGOR, organizacje pozarządowe, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet Lasów Państwowych, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne PROW, INERREG

4.4.2.7 Budowa Szlaku Strażnic Strażackich i utworzenie wystaw stałych i czasowych związanych z historią pożarnictwa.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej, LGD, OSP, miasta partnerskie, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne – PROW, INTERREG

4.4.2.8 Zagospodarowanie terenu wokół Skąty z Medalionem przy drodze Żerkowice – Skąta, z przywróceniem jej pierwotnej funkcji tj. punktu widokowego.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Nadleśnictwo Lwówek Śląski, LGD, OSP, sołectwa	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne – PROW

4.4.2.9 Zagospodarowanie jaskiń w Płóczkach Dolnych wraz z terenami przyległymi i obiektami techniki tj. wapiennikami.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	LGD, Urząd Marszałkowski, ANR, Ministerstwo Środowiska, LGD, LTR, sołectwa	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym środki UE – PROW

4.4.2.10 Utworzenie sieci ścieżek rowerowych:

- wyznaczanie i budowa ścieżek rowerowych w obrębie miasta,
- wyznaczanie ścieżek rowerowych w terenie i ich bieżące naprawy,
- budowa odcinka ścieżki rowerowej łączącego ul. Dworcową z początkiem istniejącej ścieżki Mojesz - Pławna,
- budowa ścieżki rowerowej Lwówek Śląski – Złotoryja,
- budowa ścieżki rowerowej Lwówek Śląski – Lubomierz, Gryfów Śląski, Świeradów Zdrój.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Starostwo powiatowe, sąsiednie gminy i powiaty, Euroregion Nysa, Związek Gmin „Kwisa”, LGD, nadleśnictwa, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym środki UE – PROW, INTRREG

4.4.3 Cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury sportowej.

Przedsięwzięcia:

4.4.3.1 Przebudowa i renowacja Stadionu Miejskiego wraz z remontem części obiektów byłego OSiR.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Sportu i Turystyki	2016 - 2023	Budżet gminy, budżet Państwa, totalizator sportowy fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.3.2 Remont i przebudowa basenu miejskiego oraz stworzenie kompleksu sportowo - rekreacyjnego z m. in.:

- przystanią dla kajakarzy,
- plażą,
- boiskiem do piłki plażowej,
- polem namiotowym, campingowym i zapleczem socjalnym,
- skateparkiem,
- polem minigolfa.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Sportu i Turystyki, PWiK, partnerzy prywatni, Fundacja „Aktywni w Regionie”	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.3.3 Budowa krytej pływalni.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Środowiska, Powiat Lwówecki, PWiK, fundacje i partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet powiatu, budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym środki UE

4.4.3.4 Zagospodarowanie terenów akwenu wodnego w Rakowicach Małych m. in.:

- remont dróg dojazdowych do zbiorników wodnych,
- dostosowanie części terenu na miejsca parkingowe,
- wykonanie prac ziemnych w celu utworzenia bezpiecznych miejsc do plażowania i kąpieli,
- uzbrojenie terenów w media m. in. kanalizację, wodociąg,
- budowa atrakcji wodnych np. wyciągu do nart wodnych.

Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Środowiska, POLTEGOR, LGD, partnerzy prywatni, Fundacja „Aktywni w Regionie”, partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne, INTERREG, NFOŚ

4.4.3.5 Budowa przystani i innych elementów infrastruktury wzdłuż szlaku spływów pontonowych i kajakowych po Bobrze:

- wykonanie dogodnych obejść, jazów i elektrowni wodnych ulokowanych na Bobrze.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Sportu i Turystyki, starostwo powiatowe, LGD, gminy leżące w dolinie Bobru, partnerzy społeczni i prywatni, przedsiębiorcy	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, w tym fundusze unijne

4.4.4 Cel operacyjny: Kształtowanie i promocja postaw prozdrowotnych i kultury fizycznej oraz edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

Przedsięwzięcia:

4.4.4.1 Wspieranie działalności Klubów Sportowych:

- dbałość o infrastrukturę sportową na terenach wiejskich,
- dofinansowywanie działalności sportowej,
- promowanie sportu i kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży,
- organizowanie imprez cyklicznych – współzawodnictwo, rozgrywki.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Partnerzy społeczni, sponsorzy, LGD, starostwo powiatowe, placówki oświatowe	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, środki prywatne - sponsoring

4.4.4.2 Organizacja miejsc aktywnej rekreacji:

- siłownie zewnętrzne, ścieżki zdrowia itp.,
- utrzymanie placów zabaw.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Urząd Gminy i Miasta	Urząd Marszałkowski, LGD, partnerzy społeczni, sołectwa, kluby sportowe, stowarzyszenia i partnerzy prywatni	2016 - 2023	Budżet gminy, fundusz sołecki, środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne - PROW

5 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W nowej perspektywie programowej 2014-2020 w/w planowane zadania będą współfinansowane głównie ze środków Zachodniego Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.

Ponadto, planuje się wykorzystanie następujących źródeł finansowania:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa,
- Program Współpracy Transgranicznej,
- Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,
- Fundusze norweskie i EOG.

Środki krajowe, tj.: dotacje z budżetu Województwa Dolnośląskiego oraz Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego. Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej i innych dotacji ogłaszanych przez resorty branżowe.

6 ZBIEŻNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII Z WEWNĘTRZNYMI I ZEWNĘTRZNYMI OPRACOWANIAMI STRATEGICZNYMI

Założenia strategii, obszary i cele strategiczne oraz zadania do wykonania są spójne z podstawowymi dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym, subregionalnym i wewnętrznym. W ramach analizy zbieżności celów wzięto pod uwagę następujące dokumenty zewnętrzne:

- EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej,
- Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego 2010-2020,
- oraz dokumenty wewnętrzne:
- Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Lwówek Śląski do 2026 roku.

Tabela 39 Powiązanie naszych obszarów strategicznych z makrosferami Strategii Województwa Dolnośląskiego

OBSZARY STRATEGICZNE GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI	MAKROSFERY STRATEGII WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
2 - INFRASTRUKTURA	1 - INFRASTRUKTURA
2 - GOSPODARRKA, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	8 - PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ
1 - EDUKACJA	6 - EDUKACJA, KUTURA, SPORT, INFORMACJA
3 - KUTURA, SPORT	
1 - ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO	5 - ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO
1 - SPOŁECZEŃSTWO I PARTNERSTWO	7 - SPOŁECZEŃSTWO I PARTNERSTWO
3 - ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	3 - ZASOBY
	2 - ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH
3 - TURYSTYKA	4 - TURYSTYKA

Źródło: Opracowanie własne

7 WDRAŻANIE I MONITORING STRATEGII

Opracowana „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2016-2023” pokazuje obszary i kierunki działania, które mają zoptymalizować szanse realizacji przedstawionej w strategii wizji gminy.

Realizacja celów i przedsięwzięć powinna wywołać nie tylko ożywienie społeczno-gospodarcze, ale podnieść standard świadczonych usług społecznych, przyciągnąć turystów, a w rezultacie poprawić jakość życia w gminie.

Strategia nie ogranicza się tylko do zadań realizowanych bezpośrednio – „z urzędu”, ale proponuje zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej, wszystkich instytucji i środowisk działających na terenie i na rzecz rozwoju gminy. Sukces jej będzie w dużym stopniu zależał od władz samorządowych, ale też od samych mieszkańców. Szalenie ważna i cenna staje się ich aktywność zawodowa i prywatna oraz tzw. „oddolna inicjatywa”. To właśnie ludzie działający w biznesie, organizacjach pozarządowych, radach sołeckich, kołach gospodyń wiejskich, czy innych grupach bardziej lub mniej formalnych swoimi pomysłami, ideami wprowadzają ożywienie terenów, na których mieszkają. Władze gminy, dysponując zasobami merytorycznymi, technicznymi i infrastrukturą, powinny nie tylko pielęgnować współpracę, a wręcz zachęcać do tworzenia trwałych więzi partnerskich.

Należy pamiętać, iż zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strategicznej Unii Europejskiej, która w nowej perspektywie finansowej za najważniejsze będzie uważać inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (EUROPA 2020). Wdrażanie Strategii zawierającej zadania, których realizacja leży w kompetencji wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga jednak ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami.

Dlatego też efektywność realizacji zadań Strategii w dużej mierze będzie zależać od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem: Burmistrza Gminy i Miasta, Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski oraz jednostek organizacyjnych gminy.

Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania na dużą skalę (regionalne), rozwiązujące zasadnicze problemy społeczności

lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne będzie porozumienie i współpraca z partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji. Instytucją zarządzającą wdrażaniem Strategii będzie Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, lecz z uwagi na wymaganą współpracę – partnerstwo publiczno – prywatne lub inne jego formy. Celowym będzie powołanie zespołu monitorującego, składającego się z reprezentantów lokalnych środowisk społecznych i gospodarczych, najlepiej tych samych, którzy opracowali dokumenty strategiczne. Ważne jest, aby w tym zespole brali udział przedstawiciele wszystkich instytucji koordynujących realizację zadań strategicznych.

Wdrażanie Strategii powinno odbywać się na podstawie cyklicznego, np. corocznego monitoringu wykonywanego przez zespół i przedstawicieli Urzędu odpowiadających za realizację poszczególnych działań strategicznych.

Strategia Rozwoju jest dokumentem otwartym, w każdej chwili może zostać poszerzona lub uzupełniona w zależności od potrzeb i okoliczności. Spotkania w/w reprezentantów powinny odbywać pod koniec każdego roku budżetowego. Efektem tych spotkań powinny być wnioski do Burmistrza Gminy i Miasta Lwówek Śląski - co zmienić - jakie zadania dodać, a jakie zadania, biorąc pod uwagę sytuację finansową, gospodarczą i inną, wykreślić ze Strategii. Burmistrz po weryfikacji tych wniosków może podjąć inicjatywę uchwałodawczą w celu dokonania zmian w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta. Uczestnicy tych spotkań przy wyborze zadań do realizacji, będą brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i okolicznych grup społecznych, jak również zmieniające się warunki środowiska zewnętrznego, np. nowe uregulowania prawne i społeczno-ekonomiczne, a także nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Wdrażanie zapisów Strategii i monitorowanie postępów w tym zakresie odbywać będzie się zgodnie z określonymi w misji rozwoju gminy standardami zachowań, które sformułowane zostały w sposób następujący:

1. Rozwój Gminy odbywa się w sposób zaplanowany, przemyślany i profesjonalny, gwarantujący racjonalność i efektywność podejmowanych działań.
2. Podejmowanie ważnych dla rozwoju Gminy i jej mieszkańców decyzji i działań odbywa się w oparciu o zasadę transparentności, z możliwie największym udziałem jego mieszkańców (konsultacje społeczne, partycypacja społeczna).
3. Kierowanie się konsekwencją w realizacji ustalonych celów i zamierzeń zwracając szczególny nacisk na jakość realizowanych działań (tj. terminowość, zapewnienie odpowiednich zasobów, w tym finansowych).
4. Stawianie na merytoryczność w podejmowanych działaniach, opieranie się na własnej wiedzy oraz wiedzy zewnętrznych ekspertów w danej dziedzinie.
5. W zarządzaniu Gminą i jej rozwojem wykorzystuje się nowoczesne metody i technologie.
6. Współpraca międzysektorowa jest kluczowa dla skutecznego i efektywnego rozwoju Gminy Lwówek Śląski.

8 SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

Spis rysunków:

Rysunek 1.	Położenie gminy Lwówek Śląski w powiecie Lwóweckim	8
Rysunek 2	Mapa Gminy i Miasta Lwówek Śląski	10
Rysunek 3	Obszary chronione na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląsk	18
Rysunek 4	Podstawowy układ komunikacyjny gminy - drogi wojewódzkie	30
Rysunek 5	Jeziora Rakowickie	55

Spis tabel:

Tabela 1	Powierzchnia miasta i sołectw Gminy Lwówek Śląski	10
Tabela 2	Wybrane dane statystyczne Gminy i Miasta Lwówek Śląski w latach 2012, 2013 i 2014	12
Tabela 3	Wybrane dane demograficzne w 2014r.	13
Tabela 4	Liczba mieszkańców w mieście i w poszczególnych sołectwach – na 31 grudnia 2014r.	13
Tabela 5	Liczba ludności gminy na koniec czerwca lat 2010 do 2015	14
Tabela 6	Istotne informacje o stanie środowiska przyrodniczego na terenie gminy	16
Tabela 7	Stan zasobów mieszkaniowych.....	19
Tabela 8	Oddane do użytkowania mieszkania w latach 2013 i 2014	19
Tabela 9	Ludność gminy według edukacyjnych grup wiekowych w 2014r.	20
Tabela 10	Struktura placówek oświatowych na terenie gminy prowadzonych przez Gminę i Miasto Lwówek Śląski oraz inne organy prowadzące np. Powiat Lwówecki w 2014r.r	20
Tabela 11	Wykaz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2015/2016	21
Tabela 12	Szczegółowy wykaz szkół podstawowych oraz gimnazjalnych wraz z liczbą oddziałów i liczbą uczniów	22
Tabela 13	Urządzenia rekreacyjno-sportowe wykorzystywane do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji ruchowej	22
Tabela 15	Bezrobotni ze względu na prawo do zasiłku i miejsce zamieszkania	25
Tabela 16	Bezrobotni ze względu na wiek	25
Tabela 17	Bezrobotni ze względu na wykształcenie	25
Tabela 18	Bezrobotni ze względu na czas pozostawania bez pracy	25
Tabela 19	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego	26
Tabela 20	Poziom pomocy społecznej w gminie, w porównaniu z powiatem i województwem.....	26
Tabela 21	Powody przyznawania pomocy finansowej i w naturze	27
Tabela 22	Wykaz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych i ich wyposażenie	29
Tabela 23	Odległość od najbliższych miast regionu	29
Tabela 24	Istotne informacje o stanie gospodarki wodnej na terenie gminy w latach 2013-2014	31
Tabela 26	Informacje o stanie gospodarki kanalizacyjnej na terenie gminy w latach 2013-2014	32
Tabela 25	Gospodarka ściekowa gminy	33
Tabela 27	Informacje o stanie gospodarki oczyszczanie ścieków na terenie gminy w latach 2013-2014 .	33

Tabela 28	Istotne informacje z zakresu gospodarki odpadami	36
Tabela 29	struktura podmiotów gospodarczych w gminie w 2013 i 2014r.	37
Tabela 30	Struktura podmiotów gospodarczych w gminie i w powiecie w 2014r.	37
Tabela 31	Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Lwówek Śląski	38
Tabela 32	Powierzchnia lasów	38
Tabela 33	Uprawy w gminie o największym znaczeniu	39
Tabela 34	W analizowanym okresie na terenie gminy gospodarstwa rolne posiadały:.....	40
Tabela 35	Struktura wypożyczeń w 2014 i 2015 r.	44
Tabela 36	Placówki oraz poziom czytelnictwa w gminie w 2014r.....	45
Tabela 37	Baza noclegowa turystyki i wypoczynku w Gminie	57
Tabela 38	Wyniki analizy SWOT	59
Tabela 39	Obszary i cele strategiczne	67
Tabela 40	Powiązanie naszych obszarów strategicznych z makrosferami Strategii Województwa Dolnośląskiego.....	93

Spis wykresów:

Wykres 1	Migracja ludności w gminie w latach 2010 - 2014.....	15
Wykres 2	Segregacja odpadów w gminie w latach 2010 - 2013.....	35

9 BIBLIOGRAFIA

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. nr 78. poz. 483 z późn. zm),
Ustawa z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U z 2013r. poz. 594 z późn. zm),
EUROPA 2020- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Rejony, Miasta, Obszary Wiejskie,
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego 2010-2020,
Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Lwówek Śląski do 2020 r.,
Wieloletni Plan Finansowy Gminy Lwówek Śląski 2008-2015,
Program turystycznego zagospodarowania Gminy Lwówek Śląski w latach 2009-2014,
Plan gospodarki odpadami dla Gminy miasta Lwówek Śląski, Eko – Efekt Sp. z o.o, warszawa 2004 r,
Raport z realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” za okres 2013-2014, mgr inż. Barbara Waclaw
Instytut Zrównoważonego Rozwoju Sp. z o.o.
Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Lwówek Śląski na lata 2000-2010,
Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski w latach 2013 i 2014,
Gminny program Przeciwdziałania Narkomanii w 2013r.,
Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2013r.,
Plan urzędzeniowo-rolny Gminy Lwówek Śląski,
Program opieki nad zabytkami Miasta i Gminy Lwówek Śląski na lata 2009-2013,
Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2004-2011,
Program gospodarki wodno-ściekowej w Gminie i Mieście Lwówek Śląski na lata 2010-2020,
Program turystycznego zagospodarowania Gminy Lwówek Śląski na lata 2009-2014,
„Strategicznie dla rozwoju- polityka rozwoju w zintegrowanym podejściu”- publikacja Ministerstwa Rozwoju Regionalnego- artykuł prof. dr hab. Jerzego Regulskiego p.t. Samorząd terytorialny- ku nowym formom zarządzania rozwojem.,
Główny Urząd Statystyczny- inf. dot. Gminy Lwówek Śląski
„Planowanie Strategiczne- poradnik dla pracowników administracji publicznej”- wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego,
„Nowy model zarządzania strategicznego rozwojem w Polsce”- wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego,
„Nowe podejście do polityki rozwoju w wymiarze krajowym i UE, a ich implikacje na szczeblu lokalnym – planowanie i monitorowanie”- wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.
Statystyczne Vademecum Samorządowca – GUS 2013r.
Co warto zobaczyć w Gminie Lwówek Śląski, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Lwówku Śląskim
http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_dolnoslaskie/portrety_gmin/powiat_lwowecki/gmina_lwówek_slaski.pdf